

**Aatoksenkadulta Yliskujalle:
tutkielma Hervannan kadunnimistä**

Johanna Valkama
Tampereen yliopisto
Kieli- ja käännöstieteiden laitos
Suomen kieli
Pro gradu -tutkielma
Toukokuu 2008

Tampereen yliopisto

Kieli- ja käännöstieteiden laitos

VALKAMA, JOHANNA:

Aatoksenkadulta Yliskujalle: tutkielma Hervannan kadunnimistä

Pro gradu -tutkielma, 72 s., 6 liites.

Suomen kieli

Toukokuu 2008

Tutkielmassa tarkastellaan Tampereen Hervannan kaupunginosan kadunnimiä ensin niiden rakenteen ja nimeämisperusteiden kannalta, sitten sosio-onomastisesta näkökulmasta, jolloin tulevat esiin Hervannan asukkaiden mielipiteet kadunnimistä. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millaisia kadunnimiä Hervannassa on, ja millaisin perustein kadut on nimetty. Lisäksi pyrkimyksenä on selvittää, millaisista kadunnimistä Hervannan asukkaat pitävät, miten hervantalaiset suhtautuvat ryhmänimiin, ja vaikuttavatko kadunnimet asuinviihtyvyyteen ja alueen imagoon. Lisäksi tutkimusta varten on selvitetty kahden ammattinsa puolesta kadunnimiä käyttävän henkilön mielipiteitä Hervannan kadunnimistä.

Tiedot katujen nimeämisperusteita on saatu Tampereen kaupungin kadunnimitoimikunnan pöytäkirjoista. Tutkielmassa kadut on jaettu nimeämisperusteiden mukaan ryhmiin. Suurimman ryhmän muodostavat ryhmänimet, jotka on edelleen ryhmitelty aiheen mukaan. Ryhmänimistä suurimman ryhmän muodostavat Tampereen teknilliseen yliopistoon ja tekniikkaan liittyvät nimet. Valtaosa Hervannan kadunnimistä liittyy jollain tavalla Hervantaan tai kuvaa lähiympäristöään.

Hervantalaisten mielipiteitä kadunnimistä on selvitetty kyselylomakkeen avulla. Kyselyyn vastasi 37 informanttia. Kyselystä selviää, että asukkaat pitävät kuvaavista, selkeistä ja kauniista nimistä. Hervannan kadunnimistä parhaana pidetään Insinöörinkatua, huonoimpana Tumppia. Suurin osa informanteista pitää ryhmänimeämistä hyvänä asiana, ja kokee niiden helpottavan oikean osoitteen löytämistä. Myös ammattikäyttäjät, taksinkuljettaja ja pelastuslaitoksen työntekijä, pitävät ryhmänimistä. Kysymys kadunnimien vaikutuksesta asuinviihtyvyyteen jakaa informantit kahtia. Osan mielestä kadunnimillä voi olla vaikutusta asuinviihtyvyyteen varsinkin ääritapauksissa. Toinen osa informanteista ajattelee, että kadunnimet eivät vaikuta viihtyvyyteen lainkaan. Imagoon kadunnimet sen sijaan vaikuttavat. Usein mielipiteitä kadunnimistä muodostetaan sen mukaan, millaisen mielikuvan ne nimenkäyttäjässä herättävät. Hervannan kadunnimet kertovat informanttien mukaan varsinkin siitä, että Hervannassa on paljon opiskelijoita ja oppilaitoksia. Vastauksissa mainitaan lisäksi muun muassa teknologia, Hervannan modernius, vireys ja luonnonläheisyys.

Asiasanat: nimistöntutkimus, kadunnimet, nimeämisperusteet, sosio-onomastiikka

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
1.1	Tutkimustehtävä	1
1.2	Tutkimusaineisto	2
1.3	Perustietoa Hervannasta	3
2	TEORIAA JA AIEMPAA TUTKIMUSTA	4
2.1	Paikannimistön tutkimuksesta	4
2.2	Suomalaisen paikannimistöntutkimuksen historiaa	6
2.3	Sosio-onomastinen tutkimus	7
2.4	Kadunnimien tutkiminen	8
3	KADUNNIMIEN LAATIMINEN	11
3.1	Kadunnimien laatiminen	11
3.2	Tampereen kaupungin kadunnimitoimikunta	13
4	HERVANNAN KADUNNIMET	15
4.1	Hervannan kadunnimien rakenne	15
4.1.1	Kadunnimien määrä ja pituus	15
4.1.2	Kadunnimien perusosat	16
4.1.3	Kadunnimien määräteosat	18
4.1.4	Nimirypät	19
4.2	Hervannan katujen nimeämisperusteet	20
4.2.1	Paikalliset nimiaiheet	22
4.2.2	Kadun sijainti toisiin katuihin nähden	23
4.2.3	Kadun ominaisuuteen perustuvat nimet	24
4.2.4	Läheiseen artefaktiin liittyvät nimet	24
4.2.5	Muistonimet	26
4.3	Ryhmänimet	27
4.3.1	Teknillinen yliopisto ja tekniikka	29
4.3.2	Teatteri	30
4.3.3	Maakunta-aiheiset nimet	31
4.3.4	Rakentaminen	32
4.3.5	Koulumaailma	32
4.3.6	Kasvit	32
4.3.7	Teollisuus	33
4.4	Vertailua muihin kadunnimiin Pirkanmaalla	33
4.5	Yhteenvedo Hervannan kadunnimistä	34
5	ASUKKAIDEN MIELIPITEET HERVANNAN KADUNNIMISTÄ	36
5.1	Kyselylomake ja informantit	36
5.2	Kadunnimien arviointia	39

5.2.1	Hyvä kadunnimi	39
5.2.2	Huono kadunnimi	44
5.2.3	Eri-ikäisten informanttien mielipiteiden vertailua	48
5.2.4	Arviointiperusteet	52
5.3	Suhtautuminen ryhmänimiin	55
5.4	Ammattilaisen näkemys Hervannan kadunnimistä	57
5.5	Nimien vaikutus asuinviihtyvyyteen ja imagoon	58
5.5.1	Kadunnimet ja asuinviihtyvyys	58
5.5.2	Kadunnimet ja imago	60
5.6	Yhteenveto mielipiteistä	64
6	LOPUKSI	67
	LÄHTEET	69
	LIITTEET	73
	Liite 1 Hervannan kartta	73
	Liite 2 Kyselylomake	74

1 JOHDANTO

Kadut ja niiden nimet ovat keskeinen osa kaupunkikuvaa. Kadut ovat tärkeitä kulkuväyliä, ja katujen nimet opastavat meitä ja ympäristön hahmottamisessa. Nimien voima on niiden sisällössä ja niiden herättämissä tunteissa ja mielikuvissa. Nimet ovat ihmistä varten. (Paikkala 1999b: 60). Kadunnimet ovatkin antoisa ja mielenkiintoinen tutkimuskohde. Nimenkäyttäjien näkökulmasta nimiä on kuitenkin tutkittu vielä melko vähän. Tämän tutkimuksen tarkoitus on tuoda lisää tietoa asukkaiden suhtautumisesta asuinalueensa kadunnimiin, sekä yhtä lailla antaa nimien suunnittelijoille ajatuksia siitä, millaisia nimiä heidän toivotaan laativan.

1.1 Tutkimustehtävä

Tutkielmassani aion tarkastella, millaisia kadunnimiä Hervannassa on ja miten asukkaat itse suhtautuvat niihin. Valitsin Hervannan kadunnimet tutkimuskohteeksi, koska Hervanta on omalaatuinen lähiö, melkein kuin itsenäinen kaupunki. Lisäksi Hervanta on rakennettu metsään, eikä alueella ole juurikaan vanhaa nimistöä, joten kadunnimien suunnittelussa on jouduttu turvautumaan paljolti keksittyihin ryhmänimiin. Lisäksi asun Hervannassa, joten alue on minulle melko tuttu, ja aihe siksikin läheinen ja kiinnostava. Alueen ja asukkaiden tuntemuksesta on hyötyä paikannimistön tutkimuksessa (Ainiala 2004:36). Silti törmäsin tutkimuksessani moniin kadunnimiin, joita en aiemmin ollut kuullutkaan.

Tutkielman alussa kerron yleisesti paikannimistön tutkimuksesta ja siihen liittyvästä teoriasta. Lisäksi kerron kaupunginimistön tutkimuksesta ja sosio-onomastiikasta sekä myös kadunnimien laatimisesta. Varsinainen tutkimukseni jakaantuu kahteen osaan. Tutkimukseni ensimmäisessä osassa keskityn kadunnimien rakenteeseen, nimien aihepiireihin ja nimeämisen perusteisiin. Aion myös hieman verrata Hervannan kadunnimiä Tampereen muihin kadunnimiin sekä muun Pirkanmaan kadunnimiin. Toisessa osassa tarkoitukseni on ottaa huomioon asukkaiden omat mielipiteet ja käsitykset nimistä, joten tutkimuksessani on tällöin mukana myös sosio-onomastinen näkökulma. Sosio-onomastinen tutkimustapa perustuu nimenkäyttäjän näkökulmaan ja sen keskeisiä tutkimuskysymyksiä ovat esimerkiksi nimiin ja nimien käyttöön liittyvät asenteet ja nimitaito (Ainiala 2005: 21). Hervantalaisten mielipiteitä

olen selvittänyt kyselylomakkeen avulla. Lisäksi tarkastelen Hervannan kadunnimiä ammatikseen nimiä käyttävän näkökulmasta. Tätä varten olen haastatellut taksinkuljettajaa sekä pelastuslaitoksen työntekijää.

Tarkoitukseni on tarkastella Hervannan kadunnimiä monipuolisesti. Aion selvittää minkälaisia nimet ovat rakenteeltaan, eli kuinka pitkiä ja lyhyitä ne ovat, mikä on nimien perusosa. Lisäksi kiinnitän huomiota määriteosien nimenantoperusteisiin ja jaottelen kadunnimet eri ryhmiin nimien aihepiirien mukaan. Aion myös pohtia, miten Hervannan kadunnimissä toteutuvat nimenantoon liittyvät yleiset tavoitteet ja suositukset. Näiden lisäksi tarkoitukseni on kyselylomakkeen avulla selvittää ainakin seuraavia seikkoja: minkälainen on hervantalaisten mielestä hyvä ja huono kadunnimi, minkälaisia miellehtymiä Hervannan kadunnimet herättävät asukkaissa, onko kadunnimellä vaikutusta alueen imagoon, mitä mieltä hervantalaiset ovat aihepiirinimistä ja ovatko Hervannan kadunnimet riittävän selkeitä ja oikea osoite helppo löytää.

1.2 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineistona olen käyttänyt puhelinluettelon kadunnimiluetteloa, josta valikoin ensin kaikki Hervannan postinumeron 33720 sisältävät kadunnimet. Tutkimuskohteena ovat siis nimenomaan osoitenimet. Seuraavaksi rajasin tutkimusalueen käsittämään Hervannan kaupunkimaisen osan, joka maantieteellisesti rajoittuu pohjoisessa Hervannan kanjoniin, idässä Ruskon kaupunginosaan, lännessä Suolijärven ulkoilualueeseen ja etelässä Ruskontiehen. Tutkimusalueen rajaamiseen vaikutti se, että halusin tutkia nimen omaan kaupunkinimistöä ja kadun-, en niinkään tiennimiä. Myös maantieteelliset seikat vaikuttivat alueen valintaan, koska kaupunkimainen Hervanta on rajoiltaan selkeä. Vaikeinta alueen rajaaminen oli Ruskon suunnassa. Sieltä olen kuitenkin valikoinut tutkimukseen mukaan katuja, jotka normaalisti (esimerkiksi Tampereen kadunnimitoimikunnan pöytäkirjoissa) mielletään osaksi Hervantaa. Samaa puhelinluetteloä olen käyttänyt myös selvittäessäni muiden Pirkanmaan katujen nimiä.

Aineistolähteenä olen käyttänyt Tampereen kadunnimitoimikunnan pöytäkirjoja vuosilta 1969-2003. Lisäksi olen keskustellut Hervannan katujen nimeämisestä kadunnimitoimikunnan sihteerin, kaupunginarkkitehti Juha Jaakolan kanssa. Kadunnimitoimikunnan pöytäkirjoista olen saanut hyödyllistä tietoa katujen

nimeämisperusteista sekä siitä, milloin mitäkin nimeä on ensimmäisen kerran ehdotettu kadunnimeksi.

Toisena aineistonani käytän laatimaani kyselylomaketta, jossa tiedustelen hervantalaisten omia mielipiteitä kadunnimien sopivuudesta, käytöstä ja nimiin liittyvistä mielikuvista ja asenteista. Lisäksi olen haastatellut ammatikseen taksia ajavaa henkilöä sekä pelastuslaitoksen työntekijää kadunnimen käytöstä ja Hervannan kadunnimistä. Haastattelut olen tehnyt joko kasvokkain tai sähköpostitse.

1.3 Perustietoa Hervannasta

Hervanta on Tampereen eteläinen kaupunginosa. Nykyisen Hervannan taajaman kohdalla ei vielä 1800-luvulla ollut asutusta, vaan Hervannanmaa, joksi aluetta sanottiin, toimi pitkään vain kalastus- ja metsästysmaana. Vähitellen alueelle rakennettiin torppia. Hervannan kaupunginosaa alettiin suunnitella vuonna 1967 ja rakentaminen aloitettiin vuonna 1972. Ensimmäiset asukkaat pääsivät muuttamaan kaupunki-Hervantaan vuonna 1973. Nykyään Hervannassa on n. 25000 asukasta, joista opiskelijoita noin viidennes. (hervanta.fi) Myös maahanmuuttajia on paöjon. Hervantaa on rakennettu ja laajennettu jatkuvasti, joten uusia kadunnimiäkin on tarvittu koko ajan. Vanhimmat Hervannan kadunnimet ovat vuodelta 1969 ja uusimmat on keksitty vuonna 2003.

Merkittävämpiä paikkoja nyky-Hervannassa ovat Tampereen teknillinen yliopisto, teknologiakeskus Hermia, Poliisikoulu sekä vuonna 2007 avattu kauppakeskus Duo. Arkkitehtipariskunta Reima ja Raili Pietilän suunnittelemat Duon vanha osa ja Hervannan seurakunta- ja vapaa-aikakeskus ovat arkkitehtuurisia nähtävyyksiä, jotka tunnetaan myös Suomen ulkopuolella. Vaikka Hervanta onkin olemukseltaan melko kaupunkimainen, on se kuitenkin lähellä luontoa.

2 TEORIAA JA AIEMPAA TUTKIMUSTA

Tässä kappaleessa luon katsauksen suomalaisen paikannimistön tutkimukseen. Varsinaisesta kadunnimien tutkimuksesta ei ole juuri olemassa teoreettista kirjallisuutta, joten sovellan työhöni yleisempää paikannimistön tutkimusta käsittelevää teoriaa. Kerron myös hieman nimistöntutkimuksen historiasta ja nykytilanteesta sosio-onomastisen tutkimuksen ja kaupunkinimistön tutkimuksen kannalta.

2.1 Paikannimistön tutkimuksesta

Ritva Liisa Pitkänen kirjoittaa paikannimiä koskevassa artikkelissaan (1989: 317), että paikannimet kuuluvat yhdessä muiden erisnimien kanssa nimistöön, joka on yksi kielen sanavaraston osa. Nimistöön kuuluvilla ilmauksilla on yksilöivän tehtävänsä vuoksi erikoisasema kielen sanastossa, koska ne toimivat juuri tietyn tarkoitteen sovinnaisina nimityksinä.

Paikannimet ovat olennainen osa niin luonnonmaisemaa kuin rakennettuakin ympäristöämme. Niiden avulla paikka pystytään yksilöimään ja paikasta voidaan puhua. (Pitkänen 1999: 15). Ihmiset ovat nimenneet paikkoja tarpeen mukaan. Sirkka Paikkala (1999a: 13) toteaa, että paikannimet muiden nimien tavoin auttavat hahmottamaan kokonaisuuksia ja jäsentämään ympäristöä. Tämä pitää paikkansa kadunnimienkin kohdalla.

Perinteinen paikannimistön tutkimus on koskenut lähinnä maaseudun ja haja-asutusalueen nimiä. Eero Kiviniemen (1990: 45) mukaan paikannimiksi on kuitenkin laskettu myös sellaiset ilmaukset, joilla on yksilöity artefakteja, eli erilaisia ihmisten tekemiä rakennuksia ja rakennelmia. Kadunnimetkin siis voivat olla tämän mukaan paikannimiä, vaikka tässä yhteydessä artefakteilla onkin tarkoitettu viljelysmaita, tilojen nimiä ynnä muita paikkoja. Näitä ihmisten aikaansaamien paikkojen nimityksiä kutsutaan myös kulttuurinimiksi. Paikannimistö onkin perinteisesti jaettu kahteen pääryhmään: luontonimiin ja kulttuurinimiin. Kadunnimet kuuluvat tämän jaottelun mukaan kulttuurinimiin. Kurt Zilliacus (1973: 8) toteaa, että kaikkia paikannimiä voi pitää kulttuurin aikaansaamina siinä laajassa merkityksessä, että ne ovat syntyneet ihmisten tarpeesta puhua tietyistä paikoista, ja ovat siis näin ollen kulttuurin synnyttämiä. Aitoina kulttuuriniminä pidetään kuitenkin ensisijaisesti nimiä, joiden

perusosa koostuu jostain ihmisen luomaa tarkoitetta merkitsevistä sanasta, eli kulttuurisesta sanasta. Näistä nimistä Zilliacus (1973: 13) käyttää termiä *kulturbetecknande huvudled*. Zilliacuksen mukaan (mts.22) nimistöntutkimus on samalla myös kulttuurintutkimusta. Nimet säilyvät ja ne kertovat jotain ajasta, jolloin ne keksittiin sekä myös alueen historiasta. Nimet kertovat paikoista ja luovat paikan henkeä (Suutari 2001: 21).

Erilaisia paikkoja luokittelevia sanoja tarvitaan puhuttaessa jokapäiväisestä elinympäristöstämme. Ne kuuluvatkin jokaisen kielen keskeiseen sanavarastoon. (Kiviniemi 1990: 44). Tällaisia luokittelevia sanoja ovat esimerkiksi *järvi, niemi, mäki, pelto* ja *niitty*. Myös *tie, katu, polku* ja muut kulkuväylien nimitykset kertovat paikan lajin. Näitä paikkoja luokittelevia appellatiiveja ei tavallisesti voida käyttää sellaisenaan paikanniminä. Sen sijaan niillä on keskeinen tehtävä paikkoja yksilöivien ilmausten pääsanoina, eli yhdysnimien perusosina. (Kiviniemi 1990: 53) Kiviniemi (1990: 44-45) toteaa myös, että suomalaisen paikannimistön perustyyppi on yhdysnimi, joka koostuu paikan lajin ilmaisevasta perusosasta ja sen eteen liitetystä määriteosasta. Määriteosa rajaa pääsanon merkitystä niin, että ilmauksesta tulee yksilöivä. Esimerkkinä tällaisesta yhdysnimestä voisi olla vaikka Hervannan kadunnimi *Poliisikoulunkatu*, jolla on selvästi yksilöivä merkitys, eli se tarkoittaa juuri tiettyä, Poliisikoulun vieressä sijaitsevaa katu.

Paikannimien, ja yleisemminkin erisnimien, merkitys on herättänyt keskustelua nimistöntutkijoiden keskuudessa. Osa tutkijoista ajattelee, että proprilla ei ole varsinaista merkitystä; ettei siihen sisältyvien leksikaalisten ainesten merkityksellä ole mitään käytännön tehtävää. Joidenkin tutkijoiden mielestä tämä ajattelutapa on kuitenkin ristiriidassa nimistöntutkimuksen metodien kanssa. Nimiähän tutkitaan ja luokitellaan monesti juuri semanttisten kriteerien avulla. (Sjöblom 2004: 81). Sjöblom (mts. 89) tarkastelee artikkelissaan propreja kognitiivisesta näkökulmasta, jonka mukaan propreihin sisältyy myös merkityksiä, vaikkeivät ne sinänsä olekaan luokittelevia. Myös Ainiala (1997: 20) on pohtinut paikannimiä niiden kuvaavuuden kannalta. Hän toteaa, että paikannimi voi kyllä varsinaisen tehtävänsä, eli yksilöinnin, lisäksi myös kuvailla tarkoitettua. Kuvaavuus voi olla keskeisessä asemassa nimen käytössä, ja se voi vaikuttaa nimen muuttumiseen ja vaihtumiseenkin, mutta paikannimeltä ei vaadita kuvaavuutta. Ainiala (mts. 21) kirjoittaaakin paikannimen

määrittelyssään, että paikannimen päätehtävä on yksilöinti. Sen lisäksi paikannimeltä voidaan toivoa kuvaavuutta. Hän lisää vielä, että usein kuvaavuudella onkin merkittävä asema nimen käytössä. Itse ajattelen niin, että nimellä voi olla yksilöivän tehtävän lisäksi myös muita tehtäviä ja merkityksiä. Kadunnimien kohdalla nimen kuvaavuus on usein hyödyksi. Käytännössä se voi auttaa kadun paikantamisessa, ja kuvaavuus auttaa yhdistämään nimen ja tarkoitteen toisiinsa niin, että nimi on ehkä helpompi myös muistaa. On myös esteettisesti miellyttävää, kun nimi kuvaa tarkoitettaan.

Yleensä yhdysnimien määriteosat ilmaisevat jonkin erityispiirteen, jonka perusteella paikka on yksilöity. Tällaisia erityispiirteitä on paljon, mutta samantapaiset yksilöinnin ideat eli määriteosien merkitykset voidaan ryhmitellä edustamaan tiettyjä nimeämisperusteita. (Kiviniemi 1990: 120) Nimien lausesemanttinen luokittelu tarkoittaa juuri sitä, että nimiä tai nimenosia luokitellaan semanttisesti sen mukaan, mitä niihin sisältyvät ilmaukset ovat ilmaisseet itse paikasta nimenantajien näkökulmasta. (Kiviniemi ym. 1974: 24-25). Omassa tutkimuksessani olen ryhmitellyt Hervannan kadunnimiä juuri erilaisten nimeämisperusteiden mukaan. Kiviniemi esittelee teoksessaan *Perustietoa paikannimistä* (1990:122) paikannimien sanasemanttisen luokittelumallin. Siinä määriteosat jaotellaan useisiin luokkiin, kuten propriisiin, kasvimaailmaan liittyviin, eläinmaailmaan liittyviin tai ihmiseen liittyviin. Luokat sisältävät myös alaluokkia. Esimerkiksi kasvit Kiviniemi jakaa luonnon- ja viljelykasveihin.

2.2 Suomalaisen paikannimistötutkimuksen historiaa

Tässä luvussa olen käyttänyt lähteenä Terhi Ainialan ja Ritva Liisa Pitkäsen artikkelia *Paikannimistötutkimuksen valinnat: etymologioista sosio-onomastiikkaan*, joka ilmestyi Virittäjässä 2/2002 (s.231-240).

Nimistötutkimus oli alkuaan etymologista tutkimusta. 1800-luvulla Keski-Euroopassa huomattiin paikannimistön olevan hyvä kielihistoriallisen tutkimuksen aineslähde. Kielihistorioitsijat selvittivät tuolloin vanhojen paikannimien hämärtynyttä alkuperää.

Suomessa varsinaisia nimistötutkijoita on aina ollut vähän. Niinä aikoina, jolloin suomen kielen tutkimus oli enimmäkseen murteentutkimusta, monet fennistit tutkivat kuitenkin myös paikannimiä. Suomalainen nimistötutkimus on eri aikoina henkilöitynyt keskeisiin tutkijoihin. Ensimmäinen laaja suomenkielistä paikannimistöä

koskeva tutkimus oli Viljo Nissilän väitöskirja *Vuoksen paikannimistö I*, joka ilmestyi vuonna 1939 ja oli tyypillistä etymologista tutkimusta. Nissilän tutkimus vaikutti suomalaiseen nimistöntutkimukseen kolmen vuosikymmenen ajan. Nissilä oli itse kerännyt tutkimusalueensa paikannimistön, ja tämä kenttäkeruun perinne on jatkunut suomalaisessa nimistöntutkimuksessa nykyaikaan saakka.

1970-luvulla merkittävimmät suomalaiset nimistöntutkijat olivat Eero Kiviniemi ja Kurt Zilliacus. Vuonna 1966 ilmestyi Zilliacuksen *Ortnamnen i houts kär* ja vuonna 1971 Kiviniemen *Suomen partisiippinimistöä*. Nämä kaksi tutkimusta uudistivat koko suomalaisen nimistöntutkimuksen ja merkitsivät lingvistisen nimistöntutkimuksen alkua. Kiviniemi käsitteli tutkimuksessaan ensimmäisen partisiipin sisältäviä henkilö- ja paikannimiä ja selvitti muun muassa nimityypin syntyprosessia. Tämän tutkimuksen antia oli johtopäätös, että paikannimistö on systeemikonaisuus, ja että nimeämisessä käytetään nimenmuodostusmalleja..

Zilliacuksen tutkimuksessa esitellään uusi paikannimistön kuvausmalli, jossa yhdistyvät nimien kielellisen rakenteen ja nimi-ilmauksen semantiikan analyysi. Uutta kuvausmallissa oli myös se, että paikannimiä tutkitaan osana nimisysteemiä, ei yksittäin. Nimien alkuperää selvitettäessä tarvitaan siis tietoa koko paikannimistöstä. Zilliacuksen analyysimallissa nimet jaetaan ensin nimenosiin, minkä jälkeen osat analysoidaan sekä leksikaalisesti että semanttisesti. Analyysien tulokset esitellään luokitteluna, josta käy ilmi nimeämisperusteet sekä se, millaisten sanastoainesten avulla nimeämisperusteet on ilmaistu.

Kiviniemen partisiippitutkimuksen ilmestymisen jälkeen syntyi uusi onomastinen koulukunta., jonka keskeisenä tutkimuskohteena olivat nimien rakenteet ja nimeämissysteemit yksittäisten nimien ja niiden etymologian selvittämisen sijaan. Omassa tutkimuksessani tarkastelen Hervannan kadunnimiä sekä perinteisemmästä onomastiseen tutkimukseen pohjautuvasta näkökulmasta että myös uudemman, sosio-onomastisen tutkimuksen keinoin. Mukana on myös perinteinen kenttäkeruu. Kohteenani on kuitenkin uudehko kaupunkinimistö maaseudun nimistön sijaan.

2.3 Sosio-onomastinen tutkimus

1990-luvulla suomalainen paikannimistöntutkimus alkoi vähitellen siirtyä uudelle alueelle, eli sosio-onomastiseen tutkimukseen (Ainiala ja Pitkänen 2002). Sosio-

onomastinen tutkimus ottaa huomioon koko sen sosiaalisen ja tilanteisen kentän, jossa nimiä käytetään. Tärkeässä asemassa ovat juuri nimienkäyttäjät. Tutkimusmetodina on joko suullinen haastattelu tai kirjallinen kyselylomake. Myös ryhmähaastatteluja tai ryhmäkeskusteluja on käytetty nimienkäyttäjien mielipiteiden ja kokemusten selville saamiseksi. Kenttäkeruu on siis keskeisessä osassa sosio-onomastista tutkimusta. Ainialan (internetlähde 2002) mukaan sosio-onomastinen tutkimus yhdistää nimistöntutkimuksen entistä tiiviimmin muuhun kielentutkimukseen.

Suomessa sosio-onomastisen tutkimuksen pioneerityö on Peter Slotten, Kurt Zilliacuksen ja Gunilla Harlingin tutkimus *Sociologiska namnstudier* vuodelta 1973. Siinä tarkastellaan, kuinka eri-ikäiset miehet ja naiset osaavat asuinkylänsä paikannimiä. Heidän tutkimuksensa osoitti muun muassa sen, että miehet osaavat enemmän paikannimiä kuin naiset. Nimitaitotutkimuksia on 1990-luvulta lähtien tehty myös suomenkielisillä alueilla. Näissä tutkimuksissa on selvitetty muun muassa nimitaidon periytymistä, ammatin vaikutusta nimitaitoon ja lasten ja nuorten nimitaitoa. Samoihin aikoihin tuli sosio-onomastinen näkökulma esiin myös paikannimistön muuttumista koskevissa tutkimuksissa. (Ainiala – Pitkänen 2002: 236-237) Tätä aihetta käsittelee esimerkiksi Terhi Ainialan väitöskirja *Muuttuva paikannimistö*, joka ilmestyi vuonna 1997. Nimitaidon ja nimien muuttumisen lisäksi on tutkittu jonkun verran myös ihmisten asenteita paikannimiä kohtaan. Perinteisen paikannimistön lisäksi sosio-onomastiikan näkökulmasta on tarkasteltu esimerkiksi kadunnimiä ja alueennimiä.

Sosio-onomastiikka on nimistöntutkimuksessa melko uusi alue ja siihen liittyvää tutkimusta on tehty vain vähän. Alaa on harrastettu lähinnä vanhan Itä-Saksan nimistöntutkimuksen keskuksessa Leipzigissa. Suomalaisella sosio-onomastisella tutkimuksella onkin tällä hetkellä kansainvälistä kysyntää.

2.4 Kadunnimien tutkiminen

Siitä huolimatta että suurin osa suomalaisista asuu kaupungeissa, on kaupunkien paikannimistö ja sen käyttö jääneet tutkimuksen osalta vähälle huomiolle. Nykyään tilanne on tosin parantunut. Terhi Ainiala (2005: 12) kirjoittaa, että kaupungin paikannimistössä on sekä virallisia että epävirallisia nimiä. Virallisiin nimiin kuuluvat tiettyyn tarkoitukseen suunnitellut kaavanimet, joista suurin ryhmä ovat kadunnimet. Virallisiin nimiin kuuluvat myös muun muassa yritysten, kauppojen ja ravintoloiden

oikeat nimet. Kadunnimien tutkimus on osa kaupunkinimistön tutkimusta, joka on suomalaisessa nimistöntutkimuksessa uusi tutkimuskohde (Ainiala 2003: 207).

Valtaosa uudesta suomenkielisestä kaupunkinimistön tutkimuksesta on tehty Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen ja yliopistojen yhteishankkeessa, joka alkoi vuoden 2001 alussa ja päättyi vuoden 2003 lopussa. Tämä hanke koostuu osatutkimuksista, joista suurimman osan ovat tehneet suomen kielen opiskelijat gradu- tai muina opintotöinään. (Ainiala 2005: 11-12) Ainialan (2005: 13) mukaan tutkimushankkeessa tutkituimpia virallisia nimiä olivat kadunnimet, jotka muodostavat valtaosan virallisesta nimistöstä. Ainiala kirjoittaa Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen vuoden 2002 toimintakertomuksessa (internetlähde), että kaupunkinimistöntutkimuksessa voi hyödyntää ainakin sosiolingvistiikan, variaationtutkimuksen ja keskustelunanalyysin metodeja. Kaupunkinimistöntutkimukselle läheisiä tieteenaloja ovat Ainialan (mt.) mukaan yhteiskunta- ja käyttäytymistiede, (kulttuuri)maantiede ja kaupunkitutkimus.

Kadunnimiä on käytetty pro gradujen aiheena jonkin verran, tässä muutamia esimerkkejä. Maija Louhivaara tutki paikallista perinnettä Tampereen kadunnimissä (Tampereen yliopisto 1995) ja Jari Eskelinen kadunnimiä ja niiden suunnittelua Nokialla (Tampereen yliopisto 1996). Susanna Monthan käsitteli gradussaan Suolahden kadunnimiä (Jyväskylän yliopisto 2000) ja Tiina Aalto puolestaan Vantaan Tikkurilan kasviaiheisia ryhmänimiä (Helsingin yliopisto 2001). Kadunnimiä ja muita kaavanimiä on tutkittu melko paljon, mutta näkökulma on ollut enimmäkseen nimistönsuunnittelussa ja -huollossa. (Ainiala 2003: 210) Sosio-onomastisia kadunnimiä koskevia tutkimuksia ovat esimerkiksi jo mainittu Tiina Aallon pro gradu – tutkielma ja Maria Yli-Kojolan tutkimus (Helsingin yliopisto 2005), joka käsittelee kouvolaisten mielipiteitä Kouvolan kadunnimistä. Tuore esimerkki ulkomaalaisesta tutkimuksesta on hiljattain ilmestynyt ruotsalaisen Carina Johanssonin (2007) Tukholman kadunnimiä koskeva väitöskirja, jossa tutkitaan sitä, miten eri puolilla Tukholmaa asuvat henkilöt osaavat lähiympäristönsä kadunnimiä.

Suomalaista sosio-onomastista lisätutkimusta kuitenkin kaivataan, sillä virallisen nimistön osaaminen, käyttö, suhtautuminen viralliseen nimistöön ja siihen liittyvät mielikuvat, kokemukset ja asenteet ovat tutkimusaiheena kiinnostavia, mutta niitä ei vielä ole juurikaan tutkittu. (Ainiala 2005: 14) Tämä on yksi syy, miksi valitsin omaan

tutkimukseeni myös sosio-onomastisen näkökulman ja keskeiseen asemaan juuri asenteet ja mielikuvat. Kadunnimiä ei mielestäni voi tutkia samalla tavalla kuin maaseudun nimistöä, sillä kadunnimet ovat varta vasten luotuja, virallisia nimiä, jotka eivät ole syntyneet käyttäjän tarpeesta. Näin ollen tutkimuksessa ei voi käyttää täysin samoja keinoja ja analyysimalleja kuin perinteisen paikannimistön tutkimuksessa.

3 KADUNNIMIEN LAATIMINEN

Seuraavaksi perehdyn kadunnimien laatimiseen ensin yleisellä tasolla ja käsittelen muun muassa nimeämiseen liittyviä periaatteita. Sen jälkeen valotan hieman nimien antamiseen liittyviä käytännön seikkoja Tampereen kaupungin kadunnimitoimikunnan toiminnan kautta.

3.1 Kadunnimien laatiminen

Kadunnimet ovat osa kaavanimistöä, joka puolestaan on tärkeä osa nykyistä paikannimistöämme. Kaavanimistöön kuuluvat nimet, jotka merkitään asemakaavoihin ja virallistetaan niiden mukana. (Lehikoinen 1999: 61). Lehikoisen mukaan valtaosa kadunnimistä on varta vasten kadunnimiksi keksittyjä. Ritva Liisa Pitkänen (1999: 15) määrittelee kaavanimistön varta vasten suunnitelluksi nimistöksi, johon kuuluvat muun muassa katujen, teiden, rakennusten ja puistojen nimet. Alueittain suuri osa nimistä on otettu käyttöön samalla kertaa. Kaavanimistön voi määritellä myös yksinkertaisesti nimistöksi, joka on suunniteltu kaavoitettua aluetta varten, ja kadunnimen puolestaan kadun, tien, polun tms. nimeksi taajama-alueella (Kiviniemi – Pitkänen – Zilliacus 1974: 18). Rakennuslain mukaan luontonimet eivät kuulu asemakaavoihin.

Katujen kuten muidenkin julkisten paikkojen suunnittelu on yhdyskuntasuunnittelua. Yhdyskuntasuunnittelussa täytyy ottaa huomioon monia asioita, joita ovat muun muassa liikenteen ohjautuvuus, postinkulku ja huolto- ja hälytysliikenne. (Paikkala 1999a: 25). Kadunnimet ovat meille jokaiselle tärkeitä ja ilman niitä voisi elämä olla hankalaa, niiden yksilöivä merkitys on käyttäjille suuri. Tällöin korostuukin se, ettei edes naapurikaupungissa tai -kunnassa saisi olla samanlaisia kadunnimiä jotta ei olisi sekaantumisen vaaraa. Myös saman kaupungin sisällä pitäisi kadunnimet suunnitella niin, että samantapaiset ja -aiheiset nimet kuuluisivat aina jonkin tietyn kaupunginosan kaduille. Tavallisesti kaupungilla tai kunnalla on kadunnimien suunnittelua varten oma toimikuntansa tai jaostonsa. Viljamaa-Laakso kirjoittaa (1999: 42-43), että kuntien nimiviranomaisilla tulisi olla paikkakunnan karttojen lisäksi nimien suunnittelussa apuna myös paikannimikokoelmat sekä niin paikallishistoriaa koskevaa kirjallisuutta kuin sanakirjojakin. Hän korostaa myös asukkaiden ja muiden asianosaisten, kuten alueen yrittäjien, mielipiteiden

huomioimista kadunnimiä laadittaessa (mts. 49). Käytännössä näin toimitaan kuitenkin melko harvoin. Viljamaa-Laakso arvelee, että nimistötoimikuntiin valitaan yleensä vanhoja paikkakunnan tuntijoita ja kirjallisesti luovia henkilöitä (mts. 51).

Tyypillistä kaavanimestölle on se, että nimien ensisijaiset käyttäjät eivät voi testata nimiä kielessään ennen niiden virallistamista. Kaavanimien on siis alun perin oltava valmiita. (Närhi 1989: 344) Kaavanimet ovat yleensä myös pysyviä, joten nimien suunnittelussa vaaditaan harkintaa.

On olemassa muutamia yleisesti hyväksytyjä nimeämisperiaatteita, jotka nimistönsuunnittelijoiden olisi hyvä ottaa huomioon (Närhi 1989: 345-347). Kaavanimien on ensinnäkin noudatettava yleiskielen oikeinkirjoitus- ja rakennesääntöjä. Lisäksi kaavanimien yksilöivä tehtävä edellyttää, että niistä ilmenee paikan laji, eli kaavanimeen kuuluu yleensä jokin perusosa, jonka tulee luonnehtia itse paikkaa. Kaavanimien pitäisi olla myös helposti muistettavia ja toisiinsa sekoittumattomia ja niiden tulee koostua oikeista kielen sanoista eikä esimerkiksi lyhenteistä. Nimissä tulisi suosia aihepiirejä ja sanoja, jotka ovat konkreettisen elämän alalta. Nimien on myös luonnuttava asukkaiden kielenkäyttöön. Hervannassa esimerkiksi bulevardiloppuinen kadunnimi kuulostaisi varmasti omituiselta.

Kadunnimien tulee olla riittävän lyhyitä ja selkeitä, liittyä mieluiten jollain lailla paikkaan ja soveltua seudun murteeseen. Myös helppous kirjoitettaessa ja lausuttaessa olisi suotavaa, samoin nimen neutraalius, eli se, ettei nimellä ole negatiivista sävyä, tuskin kukaan haluaisi asua vaikkapa Viemärikujalla. Nimien laatimisessa pitäisi myös ottaa ensisijaisesti lähtökohdaksi paikkakunnan tai alueen alkuperäinen ja vanha nimistö. Toni Suutari toteaa (2001:15), että mikäli virallinen nimeäminen tapahtuu nykyisten periaatteiden mukaan, uusi nimistö kertoo seudun kulttuurista ja historiasta. Uudet nimet voivat tuoda esiin monia sellaisia nimiä, jotka eivät aiemmin ole olleet tunnettuja, kuten peltojen, tilojen, ojien tai niittyjen nimiä. Suutarin mukaan vanha ja uusi nimistö tukevat toinen toisiaan. Myös Pitkäsen (1992: 126) mukaan kaavoitetun alueen perinteisiin liittyvät nimet auttavat luomaan historiaa ja juuria rakennetulle alueelle, ja myös viihtyisyyttä alueiden uusille asukkaille. Paikkala kirjoittaa (1999b: 56) nimistön tietoa välittävästä tehtävästä. Nimien avulla on mahdollista kertoa historiallisista tapahtumista ja niihin vaikuttaneista ihmisistä, hänen mukaansa nimistö on ikään kuin paikkakunnan muisti. Nimet tuovat ympäristöön sisältöä.

Kiviniemi (1999:12) kirjoittaa, että asemakaavanimistöämme voidaan jatkuvasti parantaa ja kehittää uusia nimiä suunniteltaessa, ja näin olisi syytäkin tehdä. Hän painottaa nimen omaan taajama-alueiden vanhan omaperäisen nimistön käyttämistä, jotta stereotyyppisiltä, joka taholla vastaan tulevilta nimiltä välttyttäisiin.

3.2 Tampereen kaupungin kadunnimitoimikunta

Tampereen kaupunginhallitus päätti 29.3.1954 asettaa kadunnimitoimikunnan, jonka tehtävänä oli lausuntojen antaminen ja ehdotusten tekeminen katujen ja muiden yleisten paikkojen nimistä ja muista niihin läheisesti liittyvistä asioista. (Jaakola – Sinisalo – Urkola 2004: 15) Tuota ennen kaavoittajia auttoi kadunnimien suunnittelussa Tampere-seuran kadunnimijaosto, joka toimi harrastuspohjalta.

Kun jonkin tietyn alueen asemakaava on valmis, se annetaan kadunnimitoimikunnalle nimien suunnittelua varten. Toimikunnan annettua nimiehdotuksensa asemakaava siirtyy nimeen ensin asemakaavalautakunnan ja sen jälkeen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Lain määräämän julkisen esilläolon jälkeen kaupunginhallitus saa asemakaavan hyväksyttäväkseen. Tällöin käsitellään asemakaavaa ja myös sen nimistöä vastaan tehdyt muistutukset. Kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaavan, se siirtyy vahvistettavaksi sisäasiainministeriöön. (Jaakola – Sinisalo – Urkola 2004: 15) Kadunnimien lisäksi kadunnimitoimikunta ottaa kantaa muun muassa bussipysäkkien nimiin ja käsittelee Tampereen asukailta tulleita nimenmuutosesityksiä tai ehdotuksia uusiksi nimiksi ja nimiaiheiksi. Nämä kaupunkilaisten aloitteet ovat Juha Jaakolan mukaan lisääntyneet vuosituhannen vaihteessa (Jaakola ym. 2004: 29).

Kadunnimitoimikunta on valinnut vuosittain keskuudestaan kolmijäsenisen työjaoston, joka valmistelee etukäteen kulloinkin käsiteltäväksi tulevia nimikysymyksiä. Tällöin kaavoitettavan alueen tuntevia henkilöitä voidaan haastatella tietojen saamiseksi ja heitä on myös joskus kutsuttu mukaan suunnittelutyöhön. Tiedot nimien perusteena olevista paikannimistä tai muista seikoista on talletettu toimikunnan pöytäkirjoihin ja muistioihin. (Jaakola – Sinisalo – Urkola 2004: 20) Tampereen kaupungin pöytäkirjat vuosilta 1954-1989 ovat Tampereen kaupunginarkistossa ja uudemmat pöytäkirjat säilytetään kadunnimitoimikunnan sihteerin Juha Jaakolan työhuoneessa.

Tampereen kaupungin kadunnimitoimikuntaan on kuulunut tavallisesti kerrallaan 5-7 jäsentä puheenjohtajia ja sihteeriä lukuun ottamatta. Toimikuntaan kuuluu eri aloilla työskenteleviä henkilöitä. Tällä hetkellä (Juha Jaakolan sähköpostiviesti 6.2.2008) kadunnimitoimikunnan puheenjohtaja on insinööri Esko Berg, varapuheenjohtajana toimi erityisopettaja Raili Vinnurva. Toimikunnan jäseninä olivat Matti Heinivaho, Niina Kiviaho, Erkki Ranta, Reijo Tamminen, sekä Maija Tuomaala. Sihteerinä toimi projektiarkkitehti Juha Jaakola. Kadunnimitoimikunta kokoontuu tarvittaessa.

4 HERVANNAN KADUNNIMET

Tässä luvussa tarkastelen kadunnimien rakennetta ja katujen nimeämisperusteita. Luvun lopussa vertaan Hervannan kadunnimiä muihin Pirkanmaan katujen nimiin, jotta selviäsi, onko samannimisiä katuja muualla lähiseudulla tai voivatko nimet sekaantua muutoin keskenään.

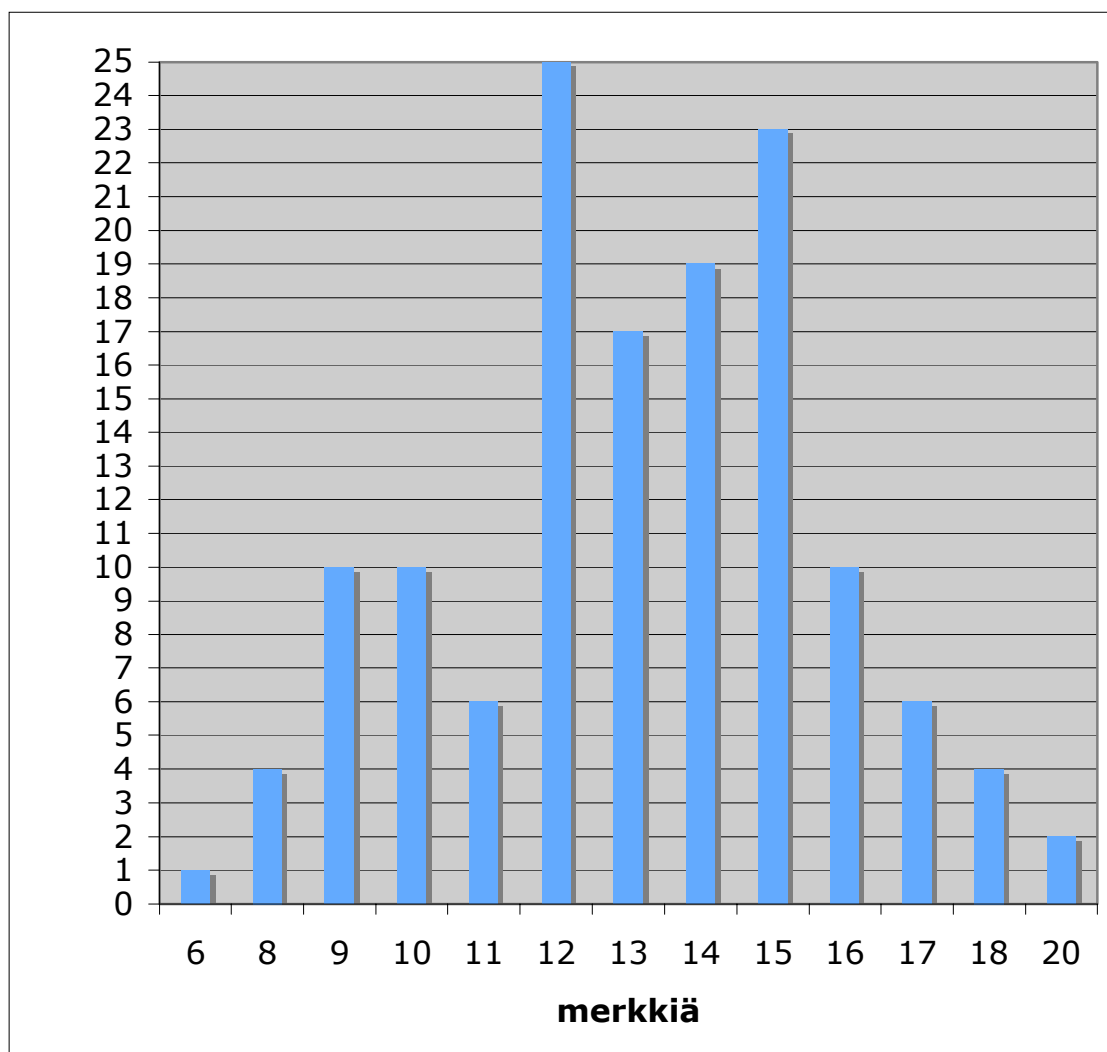
4.1 Hervannan kadunnimien rakenne

Hervannan kadunnimet ovat rakenteensa perusteella suurimmaksi osaksi helposti kadunnimiksi tunnistettavissa. Seuraavaksi käsittelen kadunnimien pituutta ja nimien perus- ja määriteosia rakenteelliselta kannalta.

4.1.1 Kadunnimien määrä ja pituus

Hervannassa on yhteensä 137 kadunnimeä (Eniron puhelinluettelon Keltaiset sivut / Pirkanmaa 2007, Katu- ja postinumerohakemisto: 99-105). Kadunnimien pituus vaihtelee kuuden ja kahdenkymmenen merkin välillä. (Olen laskenut nimissä esiintyvät välilyönnitkin merkeiksi.) Hervannan lyhyin kadunnimi on kuusi merkkiä sisältävä, kadunnimeksi erikoinen *Tumppi*. Pisimmät kadunnimet ovat 20-merkkiset *Eino Salmelaisen katu* ja *Hervannan valtaväylä*. Suurimmassa osassa kadunnimistä on 12-15 merkkiä. Tähän ryhmään kuuluu Hervannan kaduista yli puolet, 61,3%. Eniten on 12-merkkisiä kadunnimiä, joita on 25, eli kaikista kadunnimistä 18,2%. Susanna Monthan (2000:16) toteaa Suolahden kadunnimiä käsittelevässä tutkielmassaan, että Suolahdessa on eniten 9- ja 10-kirjaimisia kadunnimiä. Suolahden pisin katu sisältää 17 merkkiä. Ainakin Suolahteen verrattuna Hervannan kadunnimet ovat siis pitkiä.

Katujen nimeämisessä suositaan nykysuositusten mukaan lyhyttä ja selvyttä. Esimerkiksi jotkut tietokoneohjelmat hyväksyvät osoitteesta vain 17 merkkiä, mikä pitäisi nimiä annettaessa ottaa huomioon. (Viljamaa-Laakso 1999: 42). Tämän periaatteen mukaan Hervannan kadunnimistä 6 on liian pitkiä : *Eino Salmelaisen katu*, *Elna Hellmanin katu*, *Hervannan valtaväylä*, *Jalmari Finnen katu*, *Kaarlo Halmeen katu*, *Nestori Sarrin katu*. Voisi myös kuvitella, että kovin pitkät nimet ovat nimenkäyttäjille vaikeita ja vaivalloisia.

Kuvio 1 Hervannan kadunnimien pituus

4.1.2 Kadunnimien perusosat

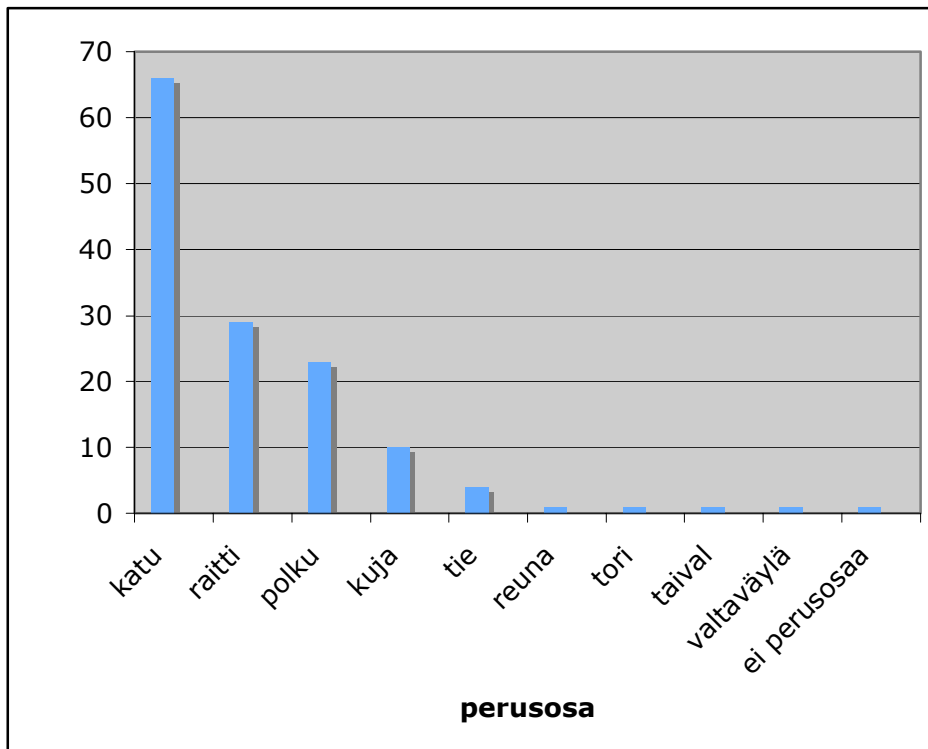
Yhtä nimeä, eli *Tumppia*, lukuun ottamatta kaikki Hervannan kadunnimet sisältävät sekä perusosan että määriteosan. Tämä on suomenkielisen paikannimen perustyyppi, jossa pääsanana eli perusosana ilmaisee paikan lajin ja sen eteen liitetty määrite tavallisesti rajaa pääsanana merkitystä niin, että ilmaus voidaan ymmärtää yksilöiväksi (Kiviniemi 1990: 44-45).

Hervannan kadunnimistä valtaosa on yhdyssanoja, joita on 119. Sanaliittoja Hervannan kadunnimistä on 18. Hervannan kadunnimien yleisin perusosa on *katu*, joka onkin *tien*, *kujan* ja *polun* lisäksi yleisin kadunnimen perusosa suomen kielessä (Sinisalo 1999: 170). *Katu*-päätteisiä katuja on Hervannassa 66 kappaletta, mikä on siis lähes puolet kaikista kadunnimistä, eli 48,2%. Suomen kielen perussanakirja määrittelee *kadun* kaupungin tai muun taajaman yleistä liikennettä palvelevaksi asemakaavan mukaiseksi kulkutiekseksi.

Seuraavaksi yleisin perusosa on *raitti*. Kansankielinen *raitti* tarkoittaa paitsi kylän halki kulkevaa tietä, myös kevyen liikenteen tietä taajamassa (PS). Sinisalon mukaan myös *raitti* kuuluu kadunnimien tavallisiin perusosiin. *Raitti*-nimitys on Hervannassa annettu huomattaville ja hallitseville jalankulkuväylille korostamaan niiden keskeistä asemaa (Jaakola – Sinisalo – Urkola 2004: 17). *Raitteja* Hervannassa on 29. Kaikista Tampereen raiteista sijaitsee Hervannassa 28 %, eli lähes kolmasosa. Yleinen kadunnimen perusosa on myös *polku*. Se Niitä on Hervannassa 23. *Polku* määrittellään ihmisten tai eläinten polkemaksi kapeaksi kulku-uraksi (PS). Hervannan *polut* ovatkin *raitteja* vaatimattomampia ja myös ehkä vähemmässä käytössä olevia kevyen liikenteen väyliä.

Hieman harvinaisempia kadunnimien päätteitä Hervannassa ovat *kuja* (10 kappaletta) ja *tie* (4). *Kuja* merkitsee perussanakirjan mukaan kapeaa katua. *Tie* puolestaan tarkoittaa varsinkin liikenteelle rakennettua väylää, mutta sitä käytetään erikoismerkityksessä myös kadunnimien jälkiosana.

Lisäksi Hervannan osoitenimissä esiintyvät perusosat *reuna*, *tori*, *taival* ja *valtaväylä*, joita kutakin on 1 kappale. Nämä perusosat ovat harvinaisia myös yleisesti suomalaisissa kadunnimissä (Sinisalo 1999: 170).

Kuvio 2 Hervannan kadunnimien perusosat

4.1.3 Kadunnimien määriteosat

Määriteosien oikeinkirjoituksen perusteella kadunnimet jaetaan kolmeen ryhmään (Sinisalo 1989: 350). Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat nimet, joiden määriteosana on yksikön nominatiivissa tai genetiivissä oleva substantiivi, adjektiivi tai lukusana. Nämä nimet kirjoitetaan kokonaan yhdeksi sanaksi, mikä on tavallisin kadunnimen muoto. Hervannan kadunnimien määriteosat ovat tyypillisesti genetiivimuotoisia substantiiveja, eli suurin osa (???? %) kadunnimistä kuuluu tähän ensimmäiseen ryhmään. Genetiivimuoto on 90:ssä määriteosassa, Esimerkkeinä voisi mainita *Maalarinkadun*, *Poliisikoulunkadun* ja *Elementinpolun*. Tähän ensimmäiseen ryhmään kuuluu myös *Hervannan valtaväylä*, jossa osat kirjoitetaan erikseen, koska perusosana on yhdysana valtaväylä. Monthanin (2000: 34) mukaan Suolahden kadunnimien määriteosista 62 % on genetiivimuotoisia. Substantiivin nominatiivimuoto 30:ssä määriteosassa (mukaan on laskettu myös *Tumppi*). Tällaisia nimiä ovat muun muassa *Sähkökatu*, *Helaraitti* ja *Laattapolku*. Monikon genetiivi on kadunnimien määriteosassa

harvinainen, eikä sellaisia muotoja esiinny Hervannankaan kadunnimissä ellei sellaiseksi lasketa monikkomuotoiseen paikannimeen Virrat perustuvaa *Virtainpolkua*.

Toiseen ryhmään kuuluvat nimet, joiden määriteosana on yhdysmerkkiä käyttäen kirjoitettu erisnimi, kuten Hanna-tädin kuja. Tällöin kadunnimen perusosa kirjoitetaan erilleen määriteosasta. Tällaisia kadunnimiä ei Hervannasta löydy.

Kolmannen ryhmän muodostavilla kadunnimillä on määriteosana sanaliitto, jolloin kaikki nimen osat kirjoitetaan erilleen (Sinisalo 1989: 351). Tähän ryhmään kuuluvia kadunnimiä on Hervannassa 16. Sinisalon toteaa, että kaavanimistössä tavallisimpia tähän ryhmään kuuluvia nimiä ovat henkilön nimeen perustuvat muistonimet. Näin on laita myös Hervannassa. Kielelliseltä rakenteeltaan nämä nimet, joissa on sanaliitto määriteosana, koostuvat kolmesta osasta: etunimi, sukunimi ja paikkaa ilmaiseva perusosa. Hervannasta voisi mainita esimerkkinä *Paavo Kolin kadun*.

Lisäksi Hervannassa ovat kadut *Ahvenispolku* ja *Ahvenisraitti*, joiden määriteosa on erikoisessa muodossa. Näiden nimien muodostamisessa on käytetty ellipsiä, joka tarkoittaa nimen lyhenemistä, tai tässä tapauksessa tietoista lyhentämistä, yhdellä tai useammalla nimielementillä. Tällöin nimestä voi kadota joko perusosa tai määriteosa. (Kiviniemi 1975: 23) Näissä tapauksissa kyseessä on perusosan ellipsi, eli nimestä on poistettu järvi-sana. Pitemmässä muodossa kadunnimet olisivat Ahvenisjärvenpolku ja Ahvenisjärvenraitti. Nämä kevyen liikenteen väylät sijaitsevat Ahvenisjärven lähistöllä tai sivuavat sitä ja ovat saaneet nimensä sen mukaan.

Määriteosista erisnimiä on yhteensä 53. Näistä 35 on paikannimiä, kuten *Hermiankatu*, *Suolijärvenkatu* tai *Parkanonpolku*, ja 18 henkilön nimiä. Kaikki Hervannan kadut, joissa esiintyy henkilön erisnimi, ovat niin sanottuja muistonimiä. Tällaisia nimiä ovat esimerkiksi *Elli Tompurin katu*, *Lindforsinkatu* ja *Paavo Kolin raitti*. Määriteosista yleisnimiä on 84. Käsittelen kadunnimien määriteosia tarkemmin nimeämisperusteiden yhteydessä.

4.1.4 Nimirypäät

Nimiryväs syntyy, kun jostain olemassa olevasta paikannimestä muodostetaan läheiselle paikalle määrite- tai perusosaltaan samanlainen nimi. Näitä jonkun toisen nimen pohjalta nimettyjen paikkojen nimiä kutsutaan liitynnäisiksi. Nimiryväs on siis kantanimi liitynnäisineen. (Kiviniemi ym. 1974: 26, 37). Tässä tutkimuksessa tarkoitan

nimirypäillä ainoastaan nimiä, jotka on muodostettu toisesta kadunnimestä, en siis käsittele tässä yhteydessä kadunnimiä, jotka on muodostettu jonkun muunlaisen läheisen paikan mukaan.

Nimirypäät ovat varsin yleisiä katujen nimissä, koska saman määriteosan avulla, vain perusosaa vaihtamalla saadaan helposti muodostettua uusia nimiä. Hervannassa nimirypäät muodostuvat kantasanaista, josta on muodostettu yksi tai kaksi määriteliitynnäistä. Nimirypäeseen kuuluvilla kadunnimillä on siis tällöin samanlainen määriteosa. Hervannassa on 25 kadunnimiryvästä, joihin kuuluu valtaosaan (21:een) kaksi nimeä. Lopuissa (4:ssä) rypäissä on kussakin kolme kadunnimeä. Hervannassa nimirypäät eivät siis ole kovin suuria. Aalto (2001: 70) kirjoittaa, että Vantaan Tikkurilassa kasviaiheisten ryhmänimien joukossa suurimmat nimirypäät koostuvat neljästä tiennimestä. Yhteensä Hervannassa on 60 johonkin nimirypäeseen kuuluvaa nimeä.

Hervannassa kahden nimen nimirypään muodostavat muun muassa *Atomikatu* ja *Atomipolku*, *Helakuja* ja *Helaraitti* sekä *Näyttelijänkatu* ja *Näyttelijänpolku*. Harvinaisemman, kolme nimeä sisältävän rypään muodostavat esimerkiksi *Kanjoninkatu*, *Kanjoninraitti* ja *Kanjoninreuna* sekä *Tohtorinkatu*, *Tohtorinkuja* ja *Tohtorinpolku*. Nämä edellä mainitut kadut sijaitsevat lähellä toisiaan, kuten siis saman nimirypään paikat yleensäkin. Kaikista rypäistä en osaa mainita kantasanaa, eli mikä nimistä muodostettiin ensin. Arvelisin kuitenkin, että mikäli rypäessä on *katu*-loppuinen nimi, on se laadittu ensin, ja sen pohjalta muodostettu pienempien kulkuväylien nimet. Vaikka saman määriteosan käyttäminen on katuja nimetessä kätevää, ovat saman alkuosan sisältävät kadunnimet usein hankalia nimenkäyttäjille, koska niissä piilee keskenään sekaantumisen vaara. Hervannassa nimirypäät ovat kuitenkin enimmäkseen pieniä.

4.2 Hervannan katujen nimeämisperusteet

Tavallisesti yhdysnimien määriteosat ilmaisevat jonkin erityispiirteen, jonka perusteella paikka on yksilöity (Kiviniemi 1990: 120). Tämä pitää paikkansa myös kadunnimissä, vaikka ne syntyvätkin eri tavalla kuin luonnonpaikkojen nimitykset. Kadunnimien

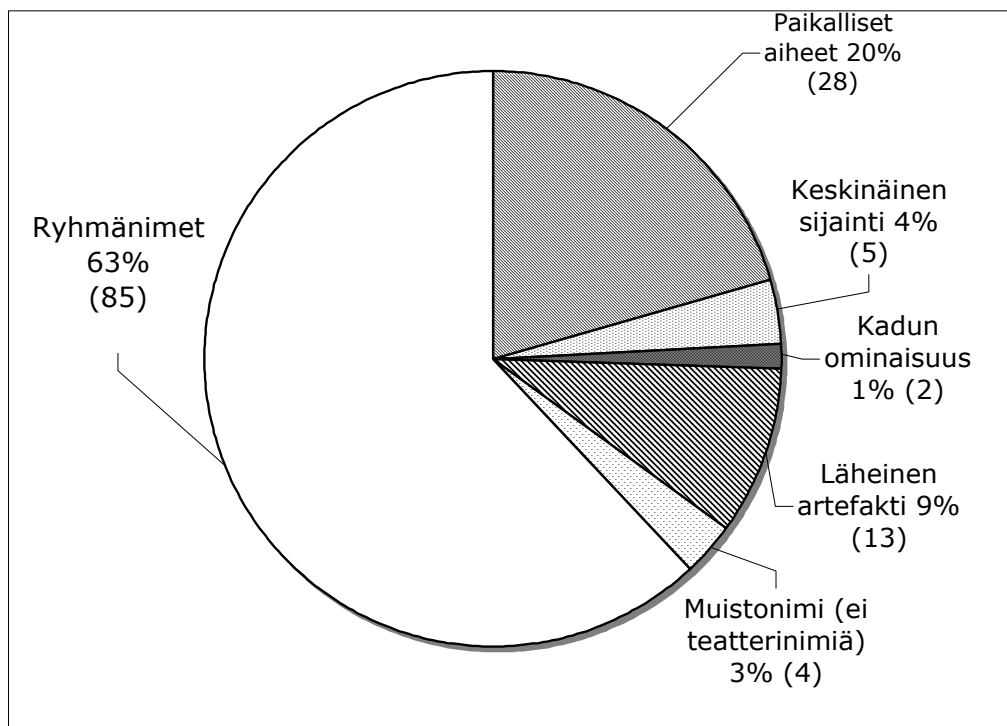

laatijat löytävät usein idean nimeen jostain lähiympäristöstä tai joskus jopa kadusta itsestään. Yleensä kuvailemme maantieteellisiä paikkoja sen perusteella, missä ne sijaitsevat tai mihin ne johtavat (Zilliacus 2002: 231).

Yleensä uuden alueen katujen nimeämisessä pyritään käyttämään perustana ensisijaisesti alueen vanhoja nimiä. Hervannassa näitä paikallisia nimiaihteita on ollut käytettävissä melko vähän, joten nimiä on jouduttu keksimään tyhjästä. Seuraavaksi tarkastelen, millaisin perustein Hervannan katuja on nimetty.

Olen jakanut Hervannan kadunnimet nimeämisperusteiden mukaan seitsemään ryhmään: 1) paikalliset nimiaiheet, 2) kadun sijainti toisiin katuihin nähden, 3) kadun ominaisuus, 4) läheiseen artefaktiin liittyvät nimet, 5) muistonimet ja 6) ryhmänimet. Ryhmänimiä käsittelen myöhemmin omassa luvussaan, koska mielestäni ne poikkeavat jonkin verran muista kadunnimistä usein keinotekoisien nimeämisperusteidensa vuoksi ja myös siltä osin, että tiettyyn ryhmään kuuluvat nimet tavallisesti sijaitsevat samalla suunnalla. Olen kehitellyt tämän jaottelun itse, tosin siihen on varmasti ainakin jonkin verran vaikuttanut lukemani lähdekirjallisuus. Tässä jaottelussa olen käyttänyt apuna myös Tampereen kaupungin kadunnimitoimikunnan pöytäkirjoja, joissa on lähes kaikkien nimien yhteydessä mainittu jokin nimeämisperuste. Kadunnimien perään olen laittanut sulkuihin sen vuoden, jolloin kadunnimitoimikunta on nimeä ensimmäisen kerran ehdottanut (pöytäkirjojen mukaan).

Nimeämisperusteiden mukaan voi katuja ryhmitellä erilaisilla tavoilla. Ryhmittelyn perustana voisi käyttää esimerkiksi jaottelua henkilönnimityksiin, paikannimiin, rakennuksiin viittaaviin ja niin edelleen. Olen valinnut aiemmin mainitun ryhmittelyn siksi, että halusin nimen omaan käsitellä ryhmänimiä erikseen. Haluan myös tässä yhteydessä mainita, että muistonimiin en ole työssäni enkä alla olevassa kaaviossa sisällyttänyt teatteriaiheisia muistonimiä, vaan ne olen laskenut ryhmänimiin kuuluviksi.

Kuvio 3 Hervannan katujen nimeämisperusteet. Suluissa nimien lukumäärät.

4.2.1 Paikalliset nimiaiheet

Paikallisia vanhoja nimiaihteita on Hervannassa käytetty 28:ssä kadunnimessä, mikä on prosentuaalisesti noin 20 % kaikista Hervannan kadunnimistä. Nämä paikallisiaihteiset nimet on muodostettu jo olemassa olleista paikannimistä tai paikallisista luonnonpaikoista. Nimistä osa on maasto- ja osa vesistönimistä. Joukossa on myös alueen vanhan asutuksen mukaan nimettyjä katuja.

Hervannassa keskeisellä paikalla on pieni Ahvenisjärvi, josta on johdettu nimet *Ahvenisjärventie* (1969), *Ahvenispolku* (1973), *Ahvenisraitti* (1969) sekä *Ahvenniitynraitti* (2002). Ahvenisjärven ympärillä on virkistysalue, jolla on suuri merkitys hervantalaisille, koska se on lähestulkoon ainoa vihreä alue kerrostalojen keskellä. *Hepolamminkadun* (1972) nimi perustuu siihen, että se johtaa Hepolammin suuntaan. Kadunnimitoimikunnan pöytäkirjan mukaan Hepolammi on alueen keskeinen paikallisnimi. Paikallisiin nimiaiheisiin lasken myös nimet *Hervannan valtavylä*

(1969), *Hervannanraitti* (1969) ja *Hervannantie* (1969) jotka perustuvat itse alueen nimeen. Näin on nimetty tyypillisesti alueelle johtavat pääväylät. Muita paikallisnimiä ovat esimerkiksi *Maijalankatu* (1975) ja *Maijalanraitti* jotka on nimetty alueeseen liittyvän vanhan paikannimen, Maijalankankaan mukaan. *Kylmäsuonkatu* on nimetty Kylmäsuon mukaan. *Kytömaankatu* (1974) ja *Kytömaanraitti* (1974) ovat saaneet nimensä alueella aikanaan sijainneen Kytömaan tilan mukaan. *Kärkikuja* (2000), jota ei heti arvaisi paikallisnimeen perustuvaksi, on muodostettu vanhasta paikannimestä Kylmäsuonkärki. *Selkämäenkatu*, *Selkämäenpolku* (1974) ja *Selkämäenraitti* on nimetty lähistöllä olevan Selkämäen mukaan. Suolijärvi-nimisen järven mukaan on Hervannassa nimetty *Suolijärvenkatu* (1975) ja *Suolijärvenraitti* (1975).

Hervannan kaupunginosan alkuaikoina nimenantajat saivat osakseen kritiikkiä Hervannan alueen asukkailta, koska heidän mielestään uuden kaupunginosan kadunnimissä ei käytetty riittävästi paikallisia nimiaiheita (Pikkupeura 2002: 142). Vuonna 1975 kadunnimitoimikunta ottikin yhteyttä Hervanta-Seuraan tiedustellen nimitoivomuksia ja -ehdotuksia koskien nimenomaan paikallisia nimiaiheita. Tämän jälkeen Hervantaan saatiinkin esimerkiksi Suolijärven lähistöllä sijaitseva *Suoliojankatu* sekä *Poukamankatu* ja *Poukamanraitti*, joiden nimet perustuvat Suolijärven rantapoukamaan, jossa on suosittu uimaranta. Muita paikallisiin luonnonpaikkoihin perustuvia kadunnimiä ovat *Kanjoninkatu* (1969), *Kanjoninraitti* (1980) ja *Kanjoninreuna* (1980) sekä *Rotkonraitti* (1980), jotka on nimetty Hervannan pohjoispuolella olevan syvän notkon, kanjonin, mukaan.

4.2.2 Kadun sijainti toisiin katuihin nähden

Hervannan kaduista 5 (4 %) on nimetty keskinäisen sijaintinsa perusteella eli suhteellisen sijainnin mukaan. Kaikki nämä ovat lyhyitä vierekkäisiä kujia, jotka erkanevat *Kanjoninreunasta*. *Kanjoninreunan* alkupäässä, lähimpänä keskeisempää *Kanjoninkatua*, sijaitsee *Alkukuja*. Sitä seuraavat järjestyksessä *Välikuja*, *Keskikuja*, *Yliskuja* ja viimeisimpänä *Reunakuja*, joka sijaitsee nimensäkin mukaisesti asutusalueen laidalla sen lisäksi että se myös on reunimmainen viidestä kujasta. Näitä nimiä on ehdotettu asemakaavaan vuonna 1980.

4.2.3 Kadun ominaisuuteen perustuvat nimet

Hervannassa on vain kaksi kadunnimeä (1 % kaikista kadunnimistä), jotka perustuvat kadun ominaisuuteen. Nämä nimet ovat *Valtaraitti* (1971) ja *Tumppi* (2000). *Valtaraitti* on Hervannan keskeisin ja myös levein ja pisin kevyen liikenteen väylä, joka kulkee läpi Hervannan pohjois-eteläsuunnassa. *Tumppi* sai puolestaan nimensä kujan pituuden, tai pikemminkin lyhyden perusteella. *Tumppi* on mielestäni Kiviniemen (1975: 29) termistön mukaan metonyyminen nimi. Nimenmuodostuksessa metonymialla tarkoitetaan sitä, että tavanomaisen, paikan lajia ja erityispiirrettä ilmaisevan yhdyssanan sijaan käytetään sellaista kosketusassosiaatioon perustuvaa ilmausta, joka viittaa suoraan johonkin paikan erityispiirteeseen, tässä tapauksessa siis kujan lyhyteen. Eeva Maria Närhi (1989: 346) kirjoittaa kaavanimistön suunnittelua koskevassa artikkelissaan, että ”perusosaa pidettäköön kaavanimessä välttämättömänä”. Hänen mukaansa säännöstä voi poiketa vain silloin, kun keksitään niin yliverainen yksiosainen nimiehdokas, ettei sen käyttökelpoisuudesta ole epäilystäkään. Näin ovat varmasti *Tumppi*-nimen suunnittelijat ajatelleet. *Tumppi*-nimen voi ajatella liittyvän myös vanhaan paikannimeen Tupakkikivi. *Tumppi*-nimi on aiheuttanut paljon keskustelua erikoisuutensa vuoksi.

Valtaraitti ja *Tumppi* toteuttavat hyvin suosituksen, jonka mukaan nimen tulisi luonnehtia katua, jolle se on annettu.

4.2.4 Läheiseen artefaktiin liittyvät nimet

Ryhmään olen laskenut kuuluvaksi nimet, joiden määriteosassa mainitaan kadun varrella sijaitseva ihmisen rakentama tai muokkaama rakennus tai paikka, eli jokin artefakti. Tähän ryhmänimiryhmään kuuluvat jaottelussani myös nimet, jotka muulla tavalla ovat yhdistettävissä esimerkiksi jonkin yrityksen toimintaan, vaikka nimen määriteosa ei sinänsä olekaan artefakti, vaan jokin abstrakti käsite. Myös Heli Mattila (2001: 63-64) on Vammalan tiennimiä käsittelevässä tutkimuksessaan sisällyttänyt artefakteihin kuuluviksi erilaisia rakennelmia ja instituutioitakin; muun muassa virkistyskeskuksen, vanhainkodin, yrityksen ja tervahaudan. Näitä artefaktiin perustuvia nimiä on Hervannan kaikista kadunnimistä 9 %.

Yritysten toimintaan viittaavia kadunnimiä on lähinnä teknologiakeskus Hermian alueella. Kadunnimitoimikunnan mukaan osa Hermian alueen nimistä kuuluu vision ja informaatioteknologian aihepiiriin. Siellä sijaitsevat *Aatoksenkatu* (2001), *Saavutustenkatu* (2001) ja *Visiokatu* (1995) kuvastavat selvästi alueen merkitystä informaatioteknologian ja tuotekehittelyn keskuksena. Lisäksi Hermian alueella on katu nimeltä *Sinitaival* (1995), jonka lasken myös kuuluvaksi tähän yrityksen toimintaan viittaavaan ryhmään, vaikka yhteys ei käykään ilmi itse nimestä. *Sinitaival* johtaa Nokian rakennukseen ja se on saanut nimensä Nokian sinisen logon mukaan. Hermian alueen kadunnimiä suunnitellessa on kysytty ehdotuksia myös Nokian työntekijöiltä. Lisäksi Hervannassa on *Tietoraitti* (1972), joka sai nimensä vieressä sijainneen Postisäästöpankin tietokeskuksen mukaan. Edellä mainittujen nimien määriteosa on merkitykseltään abstrakti, mikä on katujen nimeämisessä melko harvinaista. Närhi (1989: 347) mainitsee, että kadunnimien aihepiirit ja sanat olisi hyvä valita konkreettisen elämän alalta vanhan kansan nimeämistavan mukaan. Myös määriteosiltaan konkreettiset, henkilönnimityksen sisältävät *Urheilijanpolku* (1971) ja *Katsastajankatu* (1999) kuuluvat mielestäni tähän artefaktien perusteella nimettyjen ryhmään, koska niiden nimissä viitataan lähellä sijaitseviin urheilukenttään ja katsastusasemaan.

Hervannassa on muutama selkeästi rakennuksen tai instituution perusteella nimen saanut katu. Tähän rakennuksen perusteella nimensä saaneiden ryhmää lasken kuuluvaksi myös muut ihmisten tekemien paikkojen, eli niin sanottujen kulttuuripaikkojen (Kiviniemi 1990: 46) mukaan nimetyt kadut. Näitä katuja ovat *Hermiankatu* (1994) ja *Hermianraitti* (1994), jotka ovat saaneet nimensä teknologiakeskus Hermian, johon kuuluu useita rakennuksia, mukaan. *Korkeakoulunkatu* (1997) on nimetty luonnollisesti Tampereen teknillisen korkeakoulun, eli nykyisen Tampereen teknillisen yliopiston (TTY) mukaan. Voisi ajatella, että myös kadunnimen muutos olisi paikallaan, kun oppilaitoksen nimeä on muutettu, mutta kadunnimien vaihtamiseen ei ryhdytä kovin heppoisin perustein. Teknillisen yliopiston katu olisi nimenä myös liian pitkä, eikä lyhyempää Yliopistonkatua voisi käyttää, koska samanniminen katu löytyy jo Tampereelta. *Korkeakoulunkatu* voisi kuulua myös ryhmänimien ryhmään ”teknillinen yliopisto ja tekniikka”. Myös entisen kivimurskaamon lähelle johtava *Louhoskuja* (1980) kuuluu

tähän ryhmään, koska louhos on ihmisen toiminnan tulos. Se tarkoittaa maanpäällistä louhimispaikkaa tai kaivoksen louhittavana olevaa tai tyhjäksi louhittua tilaa (PS). *Poliisikoulunkatu* (1997) on nimetty kadun varrella sijaitsevan Poliisikoulun perusteella. Liitän tähän ryhmään myös *Keinutorin*, joka on saanut nimensä Keinupuiston mukaan.

4.2.5 Muistonimet

Muistonimet ovat kadunnimiä, jotka on annettu jonkun henkilön, tapahtuman tai muun asian muistoksi. Muistonimi voidaan antaa vasta kyseisen henkilön kuoltua, jolloin koko hänen elämäntyönsä on arvioitavissa. Normaalisti muistonimen saaja on vaikuttanut edistävasti alueen kehitykseen tai liittyy siihen jollain muulla myönteisellä tavalla. (Närhi 1999: 96). Slotte (1999: 32) kirjoittaa, että katujen nimeäminen edesmenneiden merkkihenkilöiden mukaan on ulkomaista alkuperää. Hervannassa nimikkokatuja ovat saaneet muun muassa tamperelaiset teatterielämän vaikuttajat. Niitä nimiä käsittelem kuitenk in myöhemmin ryhmänimien yhteydessä. Mikäli edellä mainitut teatteriaiheiset muistonimet lasketaan mukaan, on Hervannan kaduista 13 % muistonimiä.

Hervannan kadunnimistä muistonimiä on kuitenkin tämän jaottelun mukaan, eli teatteriaiheiset nimet poissuljettuina, 3 %. Nämä kadut ovat *Lindforsinkatu* (1969), joka on omistettu Hervannan korkeakoulualueen suunnitteluun vaikuttaneelle kaupunginjohtaja Erkki Lindforsille, *Paavo Kolin katu* (1975) ja *Paavo Kolin raitti* (1975) niin ikään Hervannan syntyyn vaikuttaneen yliopiston rehtori Paavo Kolin mukaan ja *Pietilänkatu* (2000).

Lindforsinkatu on rakenteeltaan erikoinen muistonimi, koska se ei sisällä etunimeä. Lisäksi Hervannan muistonimien joukossa on uudehko, samanlaisen rakenteen omaava *Pietilänkatu*, joka on nimetty Hervannan keskustan julkisia rakennuksia, muun muassa vapaa-aikakeskuksen yhdessä vaimonsa Raili Pietilän kanssa suunnitelleen, jo edesmenneen Reima Pietilän mukaan. Raili Pietilää ei ole kadunnimitoimikunnan nimenantoperusteissa mainittu, sillä katuja ei tavallisesti nimetä elossa olevien henkilöiden mukaan. *Pietilänkadussa* on esillä kuitenkin vain sukunimi, joten voisi ajatella, että kadunnimitoimikunta on tällä tavalla halunnut osoittaa kunniaan myös Raili Pietilälle; eihän tavallinen nimenkäyttäj ä useinkaan tiedä tarkalleen kumman

mukaan katu on nimetty. Maija Louhivaaran (1999: 27) mukaan Tampereella tällaiset pelkän sukunimen sisältävät kadunnimet kertovat usein kaupungin vanhoista omistajasuvuista ja kaupungin historian merkkimiehistä, kun taas kaikki Tampereen etu- ja sukunimen sisältävät kadunnimet viittaavat kulttuurihenkilöihin (mts. 28). Näin on laita myös Hervannassa, sillä näyttämökulttuuriin liittyvissä muistonimissä on kaikissa niin etu- kuin sukunimikin. Myös Paavo Kolin mukaan nimetyissä kaduissa on sekä etu- että sukunimi, vaikkei hän varsinaisesti ole kulttuurihenkilö. Tämä voisi johtua esimerkiksi siitä, että Koli-sanalla on myös muu merkitys, joten pelkkä Kolinkatu ei ehkä olisi riittävän selkeä ilmaisemaan tarkoitustaan muistonimenä.

Kaikkiaan (myös teatteriaiheiset nimet huomioiden) Hervannassa on 18 muistonimeä. Näistä 14 on annettu miehen mukaan. Lindforsin- ja Pietiläkadun nimissä sukupuoli ei ole näkyvillä, mutta kadunnimitoimikunnan pöytäkirjoista käy ilmi, että nimet on annettu Erkki Lindforsin ja Reima Pietilän mukaan. Myös Carpelan ja Sculman toteavat (1996: 48), että Helsingissä heidän tutkimallaan alueella nimikkopaikan saaneista henkilöistä suurin osa, eli 80 %, on miehiä. Hervannassa miesten mukaan nimettyjä katuja on 78 % kaikista muistonimistä. Monthan (2000: 56) kirjoittaa, että Suolahden henkilönnimen käsittävistä kadunnimistä on lähes puolessa etunimi määriteosana. Hervannassa tällaisia pelkän etunimen sisältäviä muistonimiä ei ole lainkaan. Suolahdessa (Monthan 2000: 56-57) on katuja nimetty sekä kansanihmisten että merkkihenkilöiden mukaan, ja myös merkkihenkilön mukaan nimetyssä kadussa voi olla pelkkä etunimi määriteosana. Hervannassa ei katuja ole nimetty lainkaan kansanihmisten mukaan.

4.3 Ryhmänimet

Suurin osa kaupunkien ja taajamien kadunnimistä on ryhmänimiä. Ryhmänimeäminen tarkoittaa sitä, että samalle alueelle valitaan kadunnimet samasta aihepiiristä. Ryhmän aihepiiri voi liittyä jollain lailla kaavoitettuun alueeseen, mutta usein se on myös täysin mielivaltainen. (Lehikoinen 1999: 61). Hervannan ryhmänimistä suurin osa liittyy jollain tavalla Hervantaan. Kiviniemen mukaan paikannimistössä on nähtävissä yleisimmin sellainen toiminta, joka ainakin jonkin aikaa on määrittänyt paikkaa huomattavalla tavalla (Kiviniemi 1990: 147). Tämän saman seikan voi huomata myös

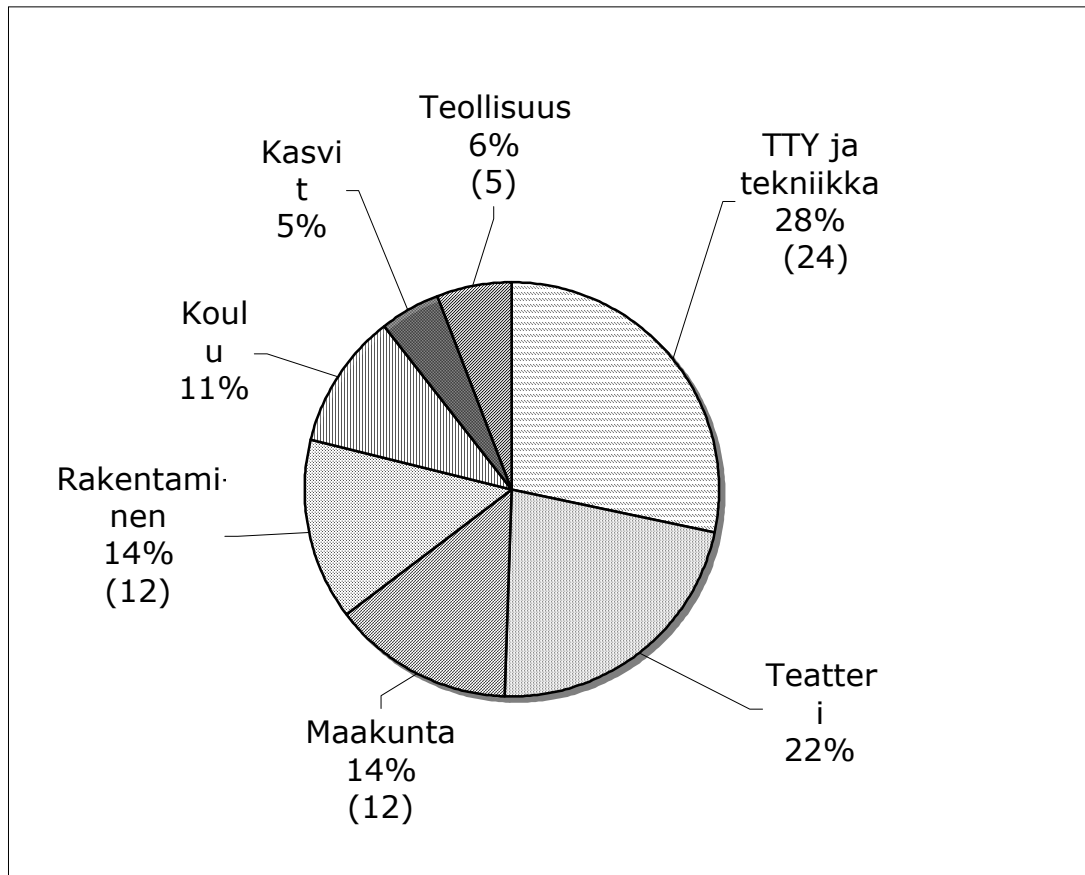
kadunnimistössä, eli nimet liittyvät usein jollain tavalla alueeseen tai kadun lähiympäristöön.

Aihepiirinimeäminen on yleistä koko Euroopassa ja on sieltä levinnyt myös Suomeen. Pohjoismaiden vanhimmat aihepiirinimet on annettu jo 1600-luvulla. (Slotte 1999: 32-33). Aihepiirinimiä käytetään varsin yleisesti, mikäli alueen katujen nimiä ei voida kehittää vanhojen paikannimien perusteella. Aihepiirit yhtenäistävät nimistöjä ja helpottavat myös osoitteiden löytymistä (Viljamaa-Laakso 1999: 41). Lehikoinen (1999: 63) huomauttaa, että ryhmänimet palvelevat kunnolla tarkoitustaan ja auttavat osoitteiden löytämisessä vain, mikäli ne on annettu niin, ettei eri puolilla kaupunkia ole käytetty samaa aihepiiriä.

Tiina Aalto toteaa artikkelissaan (2001: 65), että Helsingin esikaupunkialueiden nimistä usein jopa 80-90 % on ryhmänimiä. Ryhmänimien käytön heikkoutena on usein se, ettei nimi liity millään tavalla kohteeseensa. Lisäksi ryhmänimien aihepiirit ovat kovin vakiotyyppisiä, eli samat nimiaiheet toistuvat kaupungista toiseen. (Aalto 2001: 73) Ryhmänimet heijastavat usein ajan henkeä ja muotivirtauksia (Lehikoinen 1999: 63). Mielestäni Hervannan nimiä suunnitellessa vakiotyyppisyyttä on pystytty melko lailla välttämään, ja ryhmänimetkin vaikuttavat ensi kuulemalta melko omaperäisiltä.

Valtaosa (63 %) Hervannan kadunnimistä on ryhmänimiä. Seuraavaksi tarkastelen niitä lähemmin. Olen jakanut ne aihepiirin perusteella 7 ryhmään, joita käsittelen omilla luvuillaan. Nämä ryhmät ovat: 1) teknillinen yliopisto ja tekniikka, 2) teatteri, 3) maakunta, 4) rakentaminen, 5) koulumaailma, 6) kasvit ja 7) teollisuus. Osa ryhmänimistä on sellaisia, että ne olisivat voineet sopia myös johonkin toiseen ryhmänimiaiheeseen tai johonkin muuhun jo edellä mainittuun ryhmään. Näissä tapauksissa olen pyrkinyt tarkistamaan asian Tampereen kaupungin kadunnimistöimikunnan pöytäkirjoista. Suurimmassa ryhmänimien ryhmässä on 24 kadunnimeä, pienimmässä ryhmässä 4. Anna Carpelan ja Harry Schulman ovat tutkineet kaavanimiä 19 Helsingin kaupunginosassa ja kaupunginosan osa-alueella. He ovat luokitelleet kadunnimen ryhmänimeksi, jos saman aihepiirin mukaan samaan aikaan on yhtenäiselle alueelle annettu vähintään kolme nimeä. (Carpelan – Schulman 1996: 23)

Kuvio 4 Ryhmänimiaiheet Hervannan kadunnimissä. Suluissa nimien lukumäärät.

4.3.1 Teknillinen yliopisto ja tekniikka

Hervannassa on eniten (30 % kaikista ryhmänimistä) teknilliseen yliopistoon ja tekniikkaan liittyviä ryhmänimiä. Kaikista Hervannan kadunnimistä tähän ryhmään kuuluu noin 17,5 %. Näillä nimillä on haluttu korostaa Tampereen teknillisen yliopiston, eli entisen Tampereen teknillisen korkeakoulun merkitystä Hervannalle. Tällainen alueen merkittäviin rakennuksiin, elinkeinoon tai muihin piirteisiin perustuva nimeäminen on varmasti yleistä muuallakin. Etenkin ryhmänimissä alueeseen liittyvien nimiaiheiden käyttö on erittäin suotavaa (Lehikoinen 1999: 63).

Tampereen kaupungin kadunnimitoimikunta totesi jo vuoden 1969 alussa, Hervannan asemakaavan ollessa valmistumisvaiheessa, että kyseiselle alueelle olisi suunniteltava yhtenäinen nimistö, jonka aihepiiri olisi yliopisto- tai

korkeakoulumaailma. Saman vuoden keväällä nimiaiheiden ehdotuksiksi olivat tarkentuneet korkeakoulun eri aineryhmiä kuvaavat nimitykset. Osa tämän ryhmän nimistä on annettu vuonna 1969.

Osassa tähän ryhmään kuuluvista nimistä on määriteosana henkilönnimitys. Tällaisia ovat *Insinöörinkatu*, *Opiskelijankatu*, *Teekkarinkatu* (1973), *Tohtorinkatu*, *Tohtorinkuja*, *Tohtorinpolku*, *Tutkijankatu* ja *Ylioppilaankatu*. Osassa nimistä on määriteosana käytetty jotain tekniikkaan liittyvää muuta sanaa. Näitä nimiä ovat *Atomikatu* (1973), *Atomipolku* (1973), *Fysiikanpolku* (1973), *Kemiankatu* (1973), *Kemianraitti*, *Malmipolku* (1973), *Mekaniikanpolku* (1973), *Mikropolku* (1973), *Sähkökatu* (1973), *Sähköraitti* (1973), *Tekniikankatu*, *Teräskatu* (1973), *Teräspolku* (1973), ja *Tieteenkatu*. Hervannan uusimmista kadunnimistä tähän ryhmään kuuluvat *Tamppikuja* ja *Tamppiraitti*, jotka on nimetty teekkarien vappujulkaisu Tampin mukaan, mutta myös tietoisesti sointumaan yhteen *Tumpin* kanssa.

Joskus on esitetty epäilyjä siitä, sopivatko nykykulttuuriin kuuluvat sanat kadunnimistöön. On arveltu, että sanan liian selvä merkitys saattaisi häiritä nimenkäyttäjiä. (Aalto 2001: 76) Hervannassakin nämä atomi- ja sähkö-alkuiset nimet aiheuttivat aikanaan keskustelua, mutta arvelisin, että niihin on jo tähän mennessä totuttu.

Tähän ryhmänimien ryhmään kuuluvia nimiä voidaan pitää melko erikoisina ainakin verrattuna Helsingin 1960- ja 1970-luvuilla rakennettuihin lähiöihin, joiden kadunnimissä löytyy paljon entiseen maalaiselämään ja talonpoikaiskulttuuriin liittyviä nimiä. Näiden nimien taustalla oli ajatus pehmentää kaupungistumisen ja maalta muuton aikaansaamaa muutosta uusien lähiöasukkaiden elämässä. (Carpelan – Schulman 1996: 57)

4.3.2 Teatteri

Teatteriaiheiset kadunnimet tulivat Hervantaan, kun kadunnimitoimikunta oli jo pitkään suunnitellut antavansa jonkin asuinalueen kaduille tamperelaiseen teatterielämään liittyviä nimiä. Sopiva kohde löytyikin Hervannan kaakkoisosasta, jonne suunniteltiin asuinaluetta vuonna 1981.

Osa näistä teatteriaiheisista kadunnimistä nimistä on muistonimiä, joita on annettu tamperelaisten teatterielämän vaikuttajien mukaan. Tähän ryhmään kuuluvat muun

muassa: näyttelijänä, ohjaajana ja opettajana toimineen Aino Mattilan mukaan nimetty *Aino Mattilan katu*, näyttelijä Eero Roineen mukaan nimetty *Eero Roineen katu* ja teatterinjohtajan, professori Eino Salmelaisen mukaan nimetty *Eino Salmelaisen katu*. *Elli Tompurinkatu* on saanut nimensä lausuntataiteilija ja näyttelijä Elli Tompurin mukaan, joka toimi myös teatterinjohtajana vuonna 1905 ja oli Suomen ensimmäinen naispuolinen teatterinjohtaja. *Elna Hellmanin katu* on nimetty näyttelijä Elna Hellmanin mukaan, *Jalmari Finnen katu* puolestaan kirjailijana ja teatteriohjaajana tunnetun Jalmari Finnen mukaan. Näyttelijä, kirjailija, lausuntataiteilija ja teatterinjohtaja Kaarle Halme perusti Tampereen teatterin vuonna 1904. Hänen mukaansa Hervantaan nimettiin *Kaarle Halmeen katu*. Myös teatterinjohtaja Kosti Elo, näyttelijä Kusti Sala, näyttelijä ja ohjaaja Matti Tapio, näyttelijä ja näyttämöpäällikkö Nestori Sarri, näyttelijä Ossi Kostia, näyttelijä ja lavastaja Simo Kaario sekä näyttelijä, ohjaaja ja teatterinjohtaja Tilda Vuori ovat saaneet nimikkokadut Hervantaan. Nämä kadut ovat: *Kosti Elon katu*, *Kusti Salan katu*, *Matti Tapion katu*, *Nestori Sarrin katu*, *Ossi Kostian katu*, *Simo Kaarion katu* ja *Tilda Vuoren katu*.

Näiden muistonimien lisäksi tämän ryhmän nimissä on käytetty määriteosina teatteriaiheisia yleisnimiä. Hervannasta löytyvätkin *Kuiskaajanpolku*, *Lavastajanpolku*, *Näyttelijänkatu*, *Näyttelijänpolku* ja *Näyttämönkatu*.

4.3.3 Maakunta-aiheiset nimet

Hervannan suunnittelun alkuvaiheessa päätettiin joillekin kaduille antaa nimiä, jotka liittyvät Tampereen talousalueen kuntiin ja muihin maakunnallisiin nimiin. Nimissä on niin kuntien kuin vesistöjenkin nimiä. Tähän ryhmään kuuluvia nimiä on Pohjois-Hervannan suunnalla. Kadunnimitoimikunta ehdotti näitä nimiä asemakaavaan vuonna 1971. Maakunta-aiheisiä kadunnimiä ovat *Muroleenkatu*, *Muroleenpolku*, *Parkanonkatu*, *Parkanonpolku*, *Orivedenkatu*, *Orivedenpolku*, *Ruovedenkatu*, *Tarjanteenkatu*, *Tarjanteenpolku*, *Torisevanraitti*, *Vilppulanpolku* ja *Virtainpolku*.

Jotkut pitivät maakunta-aiheisiä nimiä kuitenkin jonkin verran harhaanjohtavina, koska kadut ja tiet eivät vieneet kyseisiin paikkoihin, ja näin tämä aihe päätettiin jatkossa jättää käyttämättä.

4.3.4 Rakentaminen

Yhtenä ryhmänimiaiheena on Etelä-Hervannassa käytetty rakentamista. Rakentamiseen liittyvistä nimistä osassa on määritteinä ammattinimikkeitä. Näihin nimiin kuuluvat *Maalarinkatu*, *Mestarinkatu*, *Mestarinraitti*, *Muurarinkatu*, *Rapparinraitti* ja *Timpurinkatu*. Tähän ryhmään kuuluu lisäksi *Arkkitehdinkatu*, joka sopisi aiheensa perustella myös teknillisen yliopiston aihepiiriin, mutta on kadunnimitoimikunnan pöytäkirjojen mukaan nimetty rakentamiseen liittyvänä.

Osassa nimistä määritteenä on muita rakennusalaan liittyviä sanoja. Näitä kadunnimiä ovat *Elementinpolku*, *Helakuja*, *Helaraitti*, *Laattapolku*, sekä *Nosturinraitti*. Voisi kuvitella, että tämän aihepiiriin nimet ovat saaneet innoituksensa Hervannan kiivaasta rakentamisesta. Nämä nimet on annettu 1970-luvun lopussa ja 1980-luvun alussa, jolloin eteläiseen Hervantaan valmistui runsaasti varsinkin pientaloja. (Närhi 1993: 163) Valtaosaa rakentamisen aihepiiriin liittyvistä nimistä on ehdotettu asemakaavaan vuonna 1977.

4.3.5 Koulumaailma

Koulumaailma-aihe kadunnimissä otettiin käyttöön Pohjois-Hervannassa alueelle, jonne oli suunnitteilla useita kouluja. Tähän aihepiiriin liittyvistä nimistä osassa on määritteenä ammattinimike: *Lehtorinkatu* (1975), *Lehtorinraitti* (1975), *Maisterinkatu* (1975), *Maisterinraitti* (1975), *Opettajanraitti* (1971). Osassa nimistä käytetään määritteenä muita koulumaailmaan liittyviä henkilönnimityksiä: *Keltanokanpolku* (1971), *Teinipolku* (1971), *Välkynraitti* (1971). Joukkoon mahtuu myös *Opinpolku* (1971), jossa määritteenä ei siis ole henkilönnimitys.

4.3.6 Kasvit

Kasvit ovat ryhmänimiaiheina suosittuja, mutta Hervannassa niitä ei kadunnimissä ole juurikaan käytetty. Nimiaihe oli siis käyttökelpoinen, kun Hervannan lounaisosaan, Suolijärven lähistölle luonnon läheisyyteen kaavoitettiin vuonna 2001 uusi asuinalue. Alueen kadunnimissä päätettiin käyttää aiheena kasveja, joita alueelta oli löytynyt luontoselvityksessä. Näin syntyivät kadunnimet *Kotkansiivenkatu*, *Metsävirnankatu*, *Saniaisenkatu* ja *Velholehdenkatu*. Nimet ovat melko pitkiä, mutta luonnonläheiseltä

aihepiiriltään varmasti asukkaita miellyttäviä ja alueelle hyvin soveltuvia. Tiina Aalto (2001) on tutkinut pro gradussaan Vantaan Tikkurilan kasviaiheisiä ryhmänimiä.

4.3.7 Teollisuus

Hervannassa Ruskon teollisuusalueen tuntumassa on katuja nimetty teollisuuden aihepiirin mukaan. Nimet kuvastavat alueella tehtävää työtä, ja osa olisi mielestäni sopinut nimeämisperusteen mukaan myös ryhmään ”kadun läheisyydessä sijaitsevan paikan tai yrityksen perusteella nimetyt”. Kadunnimitoimikunnassa nämä nimet on kuitenkin niputettu omaan teollisuus-aihepiiriinsä. Näitä nimiä on ehdotettu vuoden 1974 aikana. Tähän ryhmään kuuluvat nimet: *Ahertajankatu*, *Ahertajanraitti*, *Työpajankatu*, *Vaajakatu* ja *Väkipyöränkatu*.

4.4 Vertailua muihin kadunnimiin Pirkanmaalla

Olen verrannut Hervannan kadunnimiä Tampereen muihin kadunnimiin tarkoituksena tutkia ja pohtia sitä, voiko kadunnimissä tulla sekaannuksia. Hiukan Hervannan kadunnimiä joko aihepiiriltään tai muodoltaan muistuttavia kadunnimiä löytyi muutamia. Näitä ovat muun muassa henkilönimeen perustuva *Anna Liljan katu*, teollisuus- tai työelämäaiheiset *Asentajankatu*, *Hiojanraitti*, *Korjaamonkatu* ja *Sorvaajanraitti* sekä mahdollisesti korkeakoulu- ja tekniikka-aihepiiriin sekoittuvat *Energiankatu*, *Harppiraitti* ja *Voimakatu*.

Kadunnimiä suunnitellessa olisi hyvä ottaa huomioon myös naapurikuntien kadunnimet, jotta sekaannuksilta vältyttäisiin. Vertasinkin Eniron vuoden 2007 Pirkanmaan puhelinluettelon Keltaisten Sivujen katu- ja postinumerohakemiston avulla Pirkanmaan kuntien kadunnimiä Hervannan kadunnimiin. Koska en aio perehtyä muiden kuntien kadunnimiin tarkemmin, en voi tietää, missä joku tietty kadunnimi on otettu ensimmäiseksi käyttöön. En siis voi ottaa kantaa siihen, miten hyvin Tampereen kaupungin kadunnimitoimikunta on Hervannan katujen nimeämisessä omaperäisyyden osalta onnistunut. Sen sijaan vertailusta saa yleisen käsityksen siitä, ovatko Hervannan kadunnimet omaperäisiä, ja voiko niitä helposti sekoittaa muihin kadun- tai tiennimiin Pirkanmaalla.

Hieman Hervannan kadunnimiä muistuttavia nimiä löytyi muista Pirkanmaan kunnista jonkun verran. Akaan Viialassa on käytetty ryhmänimeämisessä kadunnimien määriteosissa rakennusalan ammattinimikkeitä (esimerkiksi *Maalarintie*, *Timpurintie*). Perusosa näissä kaikissa nimissä on kuitenkin -tie, joten sekaantumisvaaraa ei ole. Myös Kangasalta löytyy niin *Maalarin-* kuin *Muurarintiekin*, Lempäälästä puolestaan *Mestarin-* ja *Muurarintie*. Perusosiensa puolesta ne kuitenkin erottuvat Hervannan kadunnimistä. Pirkkalassa on *Metallitie* ja *Teräksentie*, Ylöjärvellä *Mikrotie*. Nämä nimet muistuttavat aihepiireiltään Hervannan teknilliseen yliopistoon ja tekniikkaan liittyviä kadunnimiä, mutta näissäkin on perusosana -tie.

Täysin samanlaisia kadunnimiä Hervannan kadunnimien kanssa löytyy muualta Pirkanmaalta 6 kappaletta. Ikaalisista löytyy *Eino Salmelaisen katu*. Eino Salmelainen syntyi Ikaalisisissa, joten on varsin ymmärrettävää miksi siellä on hänen mukaansa nimetty katu. Mouhijärvellä on *Tohtorinpolku*. Niin Juupajoen Korkeakoskella, Nokialla ja kuin Valkeakoskellakin sijaitsee *Välikuja*-niminen katu. Nokialta löytyy myös *Katsastajankatu*. Parkanossa ja Vammalassa on molemmissa *Ahertajankatu*, lisäksi Vammalassa on vielä *Maalarinkatukin*.

Tämän perusteella voi päätellä, että omaperäisten nimien laatiminen ei ole aivan helppoa, ja nimien suunnittelussa voisi paremmin ottaa huomioon lähikuntien olemassa olevat kadunnimet.

4.5 Yhteenveto Hervannan kadunnimistä

Hervannan 137 kadunnimestä valtaosa on yhdyssanoja. Nimien yleisin perusosa on katu. Carpelan ja Schulman (1996: 45) ovat todenneet Helsingin kaavanimistöä koskevassa tutkimuksessaan, että yleisin nimen perusosa heidän tarkastelemallaan alueella oli tie. Toiseksi eniten alueella oli polkuja ja katu oli perusosista vasta kolmantena. Raitti oli heidän otoksensa kadunnimissä harvinainen perusosa, kun taas Hervannassa raitteja on huomattavan paljon.

Määriteosa on Hervannan kadunnimissä tyypillisesti genetiivimuotoinen. Jaottelin Hervannan kadunnimet määriteosien merkitysten eli nimeämisperusteiden mukaan seitsemään ryhmään (paikalliset nimiaiheet, keskinäisen sijaintinsa perusteella nimetyt, kadun ominaisuuteen perustuvat, paikan tai yrityksen mukaan nimetyt, muistonimet sekä ryhmänimet). Ryhmänimet jakautuivat vielä seitsemään alaryhmään (teknillinen

yliopisto ja tekniikka, teatteri, rakentaminen, maakunta-aiheiset nimet, koulumaailma, teollisuus sekä kasvit). Nimeämisperusteiden mukaan ryhmittely ei ollut aivan helppoa, sillä moni nimi olisi sopinut ainakin kahteen ryhmään. Ryhmät olivat myös osittain päällekkäisiä, kuten osa teatteriaiheisista nimistä ja muistonimet. Myös Kiviniemi (1990: 121) on todennut, että sana- ja lausesemanttisissa luokitteluissa osa aineistosta jää helposti monitulkintaiseksi, sillä eri kategorioita on vaikea määritellä tarkoin toisensa pois sulkeviksi.

Aihepiireiltään Hervannan kadunnimet toteuttavat hyvin ihannetta, jonka mukaan nimen pitäisi jollain tavalla liittyä asuinalueeseen ja paikkaan. Paikalliset nimiaiheet ovat peräisin alueelta ja ne on muodostettu vanhojen, jo olemassa olevien tai olleiden paikkojen mukaan. Paikan tai yrityksen mukaan nimetyt kuvaavat myös lähiympäristöään. Ominaisuuteen perustuvat ja keskinäiseen sijaintiin perustuvat nimet kuvaavat lähinnä itse katuja, mutta kertovat sillä tavalla itse nimitystä paikasta. Muistonimien saajat (muut kuin teatteriaiheiset) ovat vaikuttaneet Hervannan kehitykseen. Rakentamis- ja koulumaailma -aiheet kuvaavat hyvin Hervantaa, sillä siellä on runsaasti oppilaitoksia ja rakentaminenkin on jatkunut vuosikymmeniä. Teknillisen yliopiston aihepiirin nimet liittyvät kiinteästi Hervantaan, samoin kuin teollisuusaiheiset nimet ja kasvien nimet välittömään lähiympäristöönsä. Vain teatteriaiheiset nimet ja maakuntanimet eivät liity läheisellä tavalla Hervannan kaupunginosaan. Kaikkiaan Hervannan kadunnimistä 77 % liittyy jollain tavalla kaupunginosaan tai lähiympäristöön tai kuvailee itse katua. Carpelan ja Schulman (1996: 49) ovat kirjassaan Helsingin kadunnimistä jakaneet tutkimusalueensa kadunnimet kahteen osaan sen mukaan, liittyvätkö nimet paikkaan vai eivät. Heidän mukaansa vain 42 % tutkimusalueitten nimistä liittyi paikkaansa.

Hervannan kadunnimet vaikuttavat mielestäni riittävän omaperäisiltä verrattuna muihin Tampereen kadunnimiin ja myös naapurikuntien kadunnimiin. Ryhmänimiaiheista varsinkin rakentamiseen liittyvät henkilönnimitykset tuntuvat kuitenkin olevan suosittuja kadunnimien määriteosissa muuallakin kuin Hervannassa.

5 ASUKKAIDEN MIELIPITEET HERVANNAN KADUNNIMISTÄ

Seuraavaksi tarkastelen sitä, miten Hervannan asukkaat itse suhtautuvat kaupunginosansa kadunnimiin, joten tästä alkaa esitelmäni sosio-onomastinen osuus. Tässä osiossa olen ottanut lisäksi huomioon kadunnimiä ammatissaan tarvitsevien näkökulman Hervannan kadunnimiin.

5.1 Kyselylomake ja informantit

Aineistonani on kyselylomake (Liite), jossa kysyn muun muassa hyvän kadunnimen kriteerejä, ajatuksia ryhmänimistä, nimien sopivuudesta Hervantaan sekä pyydän informantteja listaamaan mielestään kolme parasta ja kolme huonointa Hervannan kadunnimeä, minkä vuoksi lisäsin lomakkeen loppuun listan kaikista Hervannan kadunnimistä. Yhteensä kysymyksiä on kahdeksan. Kyselyn täyttämiseen kului aikaa muutaman informantin arvion mukaan kymmenestä viiteentoista minuuttiin.

Kyselylomakkeita jaoin monille Hervannassa asuville tuttaville ja myös tuttavien tuttaville. Lisäksi kyselylomakkeita oli ”tarjolla” Hervannan asukasyhdistyksen, Tampereen Hervantalaiset ry:n toimistolla. Sitä kautta en kuitenkaan saanut niin paljon vastauksia kuin olisin toivonut. Lisäksi kävin yhtenä päivänä Hervannan seurakunnan järjestämässä ikäihmisten kokoontumisessa. Sieltä sainkin useita vastauksia. Yllättävää minusta oli se, miten hankalaa kyselylomakkeiden takaisin saaminen oli: kaikki tututkaan eivät niitä palauttaneet. Joissakin vastauksissa oli myös puutteita tai epäselvyyksiä. Epäselvät kohdat jätin huomiotta.

Kyselyyn vastasi ja lomakkeen palautti loppujen lopuksi 26 naista ja 9 miestä. Kaksi informanttia ei maininnut sukupuoltaan, eikä vastannut muihinkaan taustatietoihin. Nämä kyselylomakkeet täytettiin seurakunnan ikäihmisten kerhossa, joten olen voinut ottaa niistä saamani vastaukset huomioon esimerkiksi vertaillen eri ikäisten hervantalaisten mielipiteitä. Yhteensä kyselyyn vastasi siis 37 henkilöä. Olisin toki toivonut sukupuolijakauman olevan hieman tasaisemman, mutta ikäihmisten ryhmässä miehiä oli vain muutama, ja muutenkin miehet tuntuivat olevan haluttomampia täyttämään lomaketta. Kyselylomakkeen taustatiedoissa kysyin sukupuolen lisäksi ikää sekä sitä, kuinka kauan lomakkeen täyttäjä on asunut Hervannassa. Vastaajien ikä vaihtelee 19 ja 80 vuoden välillä. Yli 60-vuotiaita vastaajia

on 15, 40-60 -vuotiaita vastaajia on 3, 30-40-vuotiaita 10 ja alle 30-vuotiaita 7 kappaletta. Kaksi vastaajaa ei siis kertonut ikäänsä. Informanteista 13 on asunut Hervannassa vähintään 20 vuotta, 3 vähintään 10 vuotta ja 17 on muuttanut Hervantaan 2000-luvulla. Neljä vastaajaa jätti vastaamatta muuttamisvuotta koskevaan kohtaan. Peräti 7 vastaajaa on asunut Hervannassa vuodesta 2003, tosin yksi heistä on asunut Hervannassa myös tätä aiemmin. Tiedot informanteista löytyvät taulukosta 1.

Informanttiryhmän koostumuksen vuoksi en aio perehtyä syvällisesti sukupuolen merkitykseen mielipiteissä. Sen sijaan tulen pohtimaan jonkin verran sitä, vaikuttaako vastaajien ikä heidän ajatuksiinsa Hervannan kadunnimistä. Kyselylomakkeiden tulosten käsittelyssä käytän jonkun verran lainauksia informanttien vastauksista. Nämä lainatut kohdat olen kursivoinut. Lainauksen perään olen merkinnyt informantin iän ja sukupuolen, mikäli ne ovat tiedossa.

Sukupuoli	Ikä	Muuttanut Hervantaan
Nainen	80	1980
Nainen	80	1981
Nainen	80	?
Nainen	76	1975
Nainen	75	?
Nainen	74	2007
Mies	71	2007
Nainen	70	1982
Nainen	69	1998
Nainen	68	2002
Nainen	66	1988
Nainen	64	1975
Mies	64	1978
Nainen	61	1986
Nainen	60	?
Nainen	56	2004
Nainen	47	1986
Mies	47	1987
Mies	34	1996
Mies	34	2003
Mies	33	2003
Nainen	33	2003
Nainen	33	2006
Nainen	32	2005

Mies	31	2003
Nainen	30	1998
Nainen	30	2003
Mies	30	2005
Nainen	28	2003
Nainen	23	2003
Nainen	22	1986
Mies	22	2004
Nainen	22	2006
Nainen	22	2006
Nainen	19	1988
?	?	?
?	?	?

Taulukko 1 Informantit

Aiempien kadunnimistä tehtyjen tutkimusten, sekä omien kokemusteni ja käsitysteni perusteella voin mainita muutamia seikkoja, joita odotan ilmenevän myös oman tutkimukseni tässä osiossa. Ensinnäkin arvelen, että nimenkäyttäjät pitävät kauniista, selkeistä ja tarkoitteeseensa sopivista nimistä. Hervannan parhaimmiksi kadunnimiksi mainittaneen ainakin luontoon liittyviä nimiä. Oletan myös, että huonoina niminä informantit pitävät pitkiä ja vaikeita nimiä, kuten *Elna Hellmanin katu*. Varmasti myös *Tumppi* saa negatiivista huomiota osakseen, koska nimestä on ollut keskustelua, ja kadunnimitoimikunta on saanut siitä kielteistä palautetta. Aion tutkimuksessani vertailla jonkin verran myös eri-ikäisten vastaajien mielipiteitä Hervannan hyvistä ja huonoista kadunnimistä. Luulen, että vanhemmista informanteista koostuvassa ryhmässä arvostetaan nimien muistettavuutta ja selkeyttä enemmän kuin nuorempien vastaajien keskuudessa.

Aiemmissä tutkimuksissa saatujen tulosten perusteella luulen, että hervantalaiset suhtautuvat myönteisesti ryhmänimiin ja ajattelevat niiden helpottavan oikean osoitteen löytämistä ja alueen hahmottamista. Uskon myös kadunnimiä ammatikseen käyttävien pitävän ryhmänimeämistä hyödyllisenä asiana. Arvelen, että monen vastaajan mielestä kadunnimillä voi olla vaikutusta asuinviihtyvyyteen ja myös alueen imagoon.

5.2 Kadunnimien arviointia

Lähes kaikki vastaajat olivat osanneet nimetä kyselylomakkeen viimeisessä kohdassa pyydetty kolme mielestään hyvää ja kolme huonoa kadunnimeä ja olivat myös perustelleet vastauksensa. Lisäksi lähes jokainen oli kuvaillut hyvän kadunnimen ominaisuuksia, joita kysyttiin ensimmäisessä kysymyksessä. Tässä luvussa kerron, millaisia mielipiteitä asukkailla on Hervannan kadunnimistä, ja millaisin perustein he arvioivat nimiä. Olen myös vertaillut kahden eri ikäryhmän (alle 35-vuotiaat ja yli 45-vuotiaat) mielipiteitä.

5.2.1 Hyvä kadunnimi

Hyviksi kadunnimen piirteiksi (kysymys 1: Millainen on hyvä kadunnimi?) vastaajat mainitsivat yhteensä 24 ominaisuutta, joista osaan olen yhdistänyt mielestäni suunnilleen samaa asiaa tarkoittavia vaatimuksia, kuten esimerkiksi kaunis/miellyttävä ja jää helposti mieleen/muistaa helposti. Näiden erilaisten piirteiden joukosta tärkeimmäksi hyvän kadunnimen kriteeriksi osoittautui se, että nimen pitäisi viitata jotenkin kaupunginosaan, kuvata seutua ja sopia ympäristöön. Tämän seikan mainitsi 17 vastaajaa, muun muassa seuraavilla sanoilla: *asuinpaikkaa kuvaava* (N33); *paikkaan sopiva* (M64); *kuvaava* (M34); *lähiseutuun sopiva* (N32). Eräs vastaaja jopa mainitsi esimerkkejä: *Jos nimi viittaa kaupunginosaan jotenkin, esim. Insinöörinkatu, Tekniikankatu* (M30). Vastaavia tuloksia on saanut Carina Johansson (2007:57), joka tutki väitöskirjassaan kuuden Tukholman kaupunginosan asukkaiden nimitaitoa ja asenteita oman kaupunginosansa kadunnimiä kohtaan, sekä myös muiden tukholmalaisten suhtautumista kyseisten kaupunginosien kadunnimiin. Hän kirjoittaa, että moni informanteista oli sitä mieltä, että kadunnimien tulee liittyä seutuun. Johansson kysyi haastatteluissaan muun muassa sitä, tiesivätkö informantit katujen nimenantoperusteita. Tällöin kävi ilmi, että monet informanteista yrittivät yhdistää nimet jollain tavalla kaupunginosaan vaikkeivät ne olisi siihen liittyneetkään. Tiina Aalto on tutkinut Vantaan Tikkurilan kasviaiheisia ryhmänimiä ja asukkaiden suhtautumista niihin. Myös hänen tutkimuksestaan käy ilmi, että asukkaat pitävät kuvaavista nimistä (2002: 213-214). Hän toteaa myös (mts.214), että vastaajille on

tärkeää, että tiennimi liittyy alueeseen, eikä saisi olla ainakaan ristiriidassa kadun sijainnin tai ominaispiirteiden kanssa.

Seuraavaksi eniten saamissani vastauksissa mainittiin kadunnimen selkeys ja se, että nimi on helppo muistaa. Selkeys mainittiin kymmenessä vastauksessa ja muistettavuus yhdeksässä. Nimen selkeyden yhteydessä mainittiin usein myös lyhyys hyvän kadunnimen piirteeksi. Lyhyys olikin suosituimpien hyvän kadunnimen kriteerien joukossa, samoin kauneus tai miellyttävyys. Myös kouvolaisten mielipiteitä Kouvolan kadunnimistä tutkinut Maria Yli-Kojola (2005: 180) kirjoittaa, että hänen saamiensa vastausten perusteella hyvä kadunnimi on lyhyt ja selkeä. Hänen tutkimuksessaan ilmeni myös, että helposti muistettava, kirjoitettava ja lausuttava nimi on hyvä (mts. 181). Myös omassa tutkimuksessani hyvä kadunnimi on vastausten perusteella helppo lausua ja kirjoittaa. Eduksi on myös se, jos nimi on osa suurempaa kokonaisuutta tai aihetta: *nimen pitäisi olla yhdenmukainen alueen muiden kadunnimien kanssa* (M33) tai *osa jotain suurempaa kokonaisuutta, aihetta* (N33). Lisäksi yhdessä vastauksessa todettiin, että *katujen ryhmittelyt* (oletan sen tarkoittavan ryhmänimiä) *pitäisi olla niin että ne on helppo löytää* (N76). Muina hyvän kadunnimen ominaisuuksina mainittiin lisäksi muun muassa nimen erikoisuus ja erottuvuus joukosta: *ei mikään tylsä, esim. Järvikatu vaan esim. Linnunradantie...* (N28). Myös asiallinen, yksinkertainen ja positiivisia mielikuvia herättävä nimi on vastausten mukaan hyvä kadunnimi. Yksittäisiä mainintoja hyvän kadunnimen ominaisuuksiksi saivat esimerkiksi nimen hauskuus, konkreettisuus, merkityksellisyys sekä suomalaisuus. Joissakin vastauksissa mainittiin vastauksessa pelkkä kadunnimi, ei mitään ominaisuutta. Yli-Kojola (2005: 183) toteaa artikkelissaan, että kouvolaalaiset halusivat vastausten mukaan kadunnimen kuvailevan katua tai ilmaisevan kadun varrella sijaitsevan kohteen. Hänen mukaansa kouvolaisten mielestä Kouvolan paras kadunnimi onkin *Torikatu* (mts. 188). Omassa tutkimuksessani en tällaista vaatimusta löytänyt, eikä kadunnimen informatiivisuus tuntunut olevan kovin keskeisellä sijalla arvioinneissa.

Hyvän kadunnimen ominaisuus	Mainintoja (kpl)
kuvaa seutua, sopii ympäristöön	17
selkeys	10
helppo muistaa	9
lyhyys	7
kauneus, miellyttävyys	5
helppo kirjoittaa/lausua	3
osa jotain kokonaisuutta	3

Taulukko 2 Yleisimmät hyvän kadunnimen ominaisuudet kaikkien informanttien mukaan

Lomakkeen viimeisessä kysymyksissä pyydettiin luettelemaan 3 esimerkkiä Hervannan hyvistä ja huonoista kadunnimistä. Olen laskenut nimistä vain maininnat, en niiden mainitsemisjärjestystä. Hyväksi kadunnimeksi ilmoitettiin yhteensä 48 eri nimeä, joista *Insinöörinkatu* sai eniten, eli yhdeksän mainintaa. Perusteluiksi esitettiin muun muassa seuraavia seikkoja: *hyvin Hervantaa kuvaava pääkadun nimi* (N30); *suora katu ja selkeät osoitenumerot* (N76); *selkeä TTY-nimi* (M47); *kuvaa Hervannan uutta kaupunkia* (M71). Toiseksi eniten mainintoja (8) sai *Sinitaival*, jota kuvattiin muun muassa: *kaunis ja sointuva sana* (M34); *omaperäinen nimi* (N19). Jotkut vastaajista kokivat, että *Sinitaival* kuvaa luontoa, vaikka tosiasiansahan se on saanut nimensä Nokia sinisen logon mukaan (ks. s. 25). Sillä, mitä nimenantaja on nimeä suunniteltaessa ajatellut, ei ole nimenkäyttäjälle juurikaan merkitystä. Nimen käytön kannalta ei asiataustalla ole merkitystä. (Mallat 2007: 156). Mallat toteaa myös, että nimenkäyttäjällä voi olla paikannimistä saamaansa kokemukseen ja omiin havaintoihinsa perustuva käsitys nimien perusteista. Tämä nimenkäyttäjän käsitys voi poiketa nimenantajan tarkoittamasta perusteesta. Mielestäni Hervannan *Sinitaival* on tästä hyvä esimerkki.

Teknilliseen yliopistoon liittyvistä nimistä myös *Teekkarinkatu*, *Opiskelijankatu* ja *Tohtorinkatu* mainittiin vastauksissa useamman kerran. Näitä nimiä pidettiin hyvinä muun muassa seuraavin perustein: *nimet kuvaavat hyvin asuinalueetta, jossa Teknillinen korkeakoulu on keskeisin rakennus* (N33); *Hervannassa on suuria oppilaitoksia* (M64). Lisäksi esimerkkeinä hyvistä nimistä mainittiin useammassa vastauksessa *Kotkansiivenkatu: kauniin ja arvokkaan kuuloinen* (N28); *kuulostaa kauniilta* (N30); *on vain kaunis* (N61), *Velholehdenkatu: kuulostaa jänskältä* (M33); *kuulostaa hyvältä* (N61), *Kanjoninreuna: erilainen ja mukava suuhun* (N32); *kuulostaa ylevältä* (M33), *Hervannan valtaväylä: selkeä, hyvin kuvaava, johtokatu* (N32) *Arkkitehdinkatu: harvinainen* (M30) sekä *Kuiskaajanpolku*, *Kanjoninkatu*, *Lindforsinkatu* ja *Atomikatu*. Näiden lisäksi mainintoja saivat muun muassa *Ahertajankatu: suloinen kadunnimi, tulee mieleen muurahaiset* (N22), *Ahvenisjärventie* ja *Saniaisenkatu*. Yksittäisiä mainintoja saivat esimerkiksi *Aino Mattilan katu*, *Helakuja*, *Visiokatu* ja *Tamppikuja*.

Parhaat kadunnimet	Mainintoja (kpl)
Insinöörinkatu	9
Sinitaival	8
Teekkarinkatu	7
Arkkitehdinkatu	5
Kotkansiivenkatu	5
Hervannan valtaväylä	4
Kanjoninkatu	4
Lindforsinkatu	4
Opiskelijankatu	4
Atomikatu	3
Kuiskaajanpolku	3
Tohtorinkatu	3
Velholehdenkatu	3

Taulukko 2 Hervannan parhaat kadunnimet kaikkien informanttien mukaan

Vastaajat mainitsivat siis 48 eri kadunnimeä esimerkkeinä hyvistä hervantalaisista kadunnimistä. He olivat aiemmin vastanneet kysymykseen hyvän kadunnimen

ominaisuuksista, joita kertyi yhteensä 24, mutta minkälaisin perusteluin he valitsivat suosikkikadunnimensä? Karkean jaottelun mukaan erilaisia perusteluja oli 19. Yksi suosituimmista perusteluista oli kuvaavuus tai osuvuus, joka tarkoittaa siis sitä, että nimi kuvaa hyvin aluetta, mikä oli myös eniten mainittu yleinen hyvän kadunnimen ominaisuus. 48 parhaan kadunnimen joukossa oli 8 nimeä, jotka perustuvat paikallisiin nimiaiheisiin, joten tässä mielessä hyvän kadunnimen ihanne ja informanttien valinnat Hervannan parhaiksi kadunnimiksi vastaavat melko hyvin toisiaan. Myös nimen mieleenpainuvuus tai muistettavuus mainittiin muutamassa perustelussa. Nimen kauneus ja se, miltä nimi kuulostaa (esimerkiksi hyvältä tai arvokkaalta) olivat myös yleisiä perusteluja. Lisäksi hyvinä pidettiin nimen iskevyyttä (*Mestarinkatu*, *Maisterinraitti*), hauskuutta (*Torisevanraitti*, *Timpurinkatu*, *Matti Tapion katu*), erikoisuutta ja erilaisuutta (*Kuiskaajanpolku*, *Tilda Vuoren katu*), selkeyttä, suuhun sopivuutta ja sitä, että nimi on kunnianosoitus (*Aino Mattilan katu*). Myös kadunnimen tai nimen osan herättämät positiiviset mielikuvat mainittiin muutamassa perustelussa (*Ruskontie*, *Ahertajankatu*, *Saniaisenkatu*). Lisäksi yhdeksässä vastauksessa perustelut liittyivät vastaajaan itseensä joko niin, että vastaaja asui itse kyseisellä kadulla (6 vastaajaa) tai niin, että nimi sopi vastaajan minäkuvaan (2 vastaajaa). Lisäksi eräs mainitsi perusteluina sen, että hän on sukua henkilölle, jonka mukaan kyseinen muistonimi on annettu. Myös Tiina Aalto (2002: 215) on tehnyt samansuuntaisia havaintoja omassa tutkimuksessaan, jossa moni vastaaja valitsi esimerkkikadunnimien joukosta hyviksi nimiksi itselleen tutuimmat nimet, kuten oman kotikatunsa nimen. Muutamat vastaajista mainitsivat enemmänkin katuihin itseensä kuin pelkkään kadunnimeen liittyviä seikkoja: katujen suoruuden ja osoitenumeroitten selkeyden.

Informanttien mainitsemat hyvän kadunnimen yleiset ominaisuudet ja Hervannan parhaiden kadunnimien perustelut olivat osittain samoja. Molemmissa edellä mainittuja seikkoja tiedustelemissa kyselylomakkeen kohdissa (kysymys 1 ja kysymys?????) olivat informantit maininneet vastauksina ainakin nimen kuvaavuuden, selkeyden ja kauneuden.

Parhaiden kadunnimien perustelut	Mainintoja (kpl)
nimen kuvaavuus	11
kauneus, suloisuus	10
miellyttävä miellelyhtymä	8
erikoisuus, erilaisuus	7
kotikatu	6
selkeys	5
kuulostaa hyvältä/ arvokkaalta/jännältä	5

Taulukko 3 Hervannan parhaiden kadunnimien yleisimmät perustelut kaikkien informanttien mukaan

5.2.2 Huono kadunnimi

Kyselylomakkeen viimeisessä kohdassa vastaajien piti listata kolme huointa Hervannan kadunnimeä perusteluineen. Kaikkiaan 41 kadunnimeä mainittiin vastauksissa esimerkkeinä huonoista kadunnimistä. Lisäksi muutama vastaaja mainitsi tässä kohdassa jonkun isomman ryhmän huonoina niminä. Näitä olivat jonkun mielestä kaikki *Hervanta*-alkuiset nimet, jonkun mielestä kaksiosaiset nimet teatterimaailmasta, ja eräs vastaajista piti huonona ylipäänsä kaikkia samanalkuisia nimiä, kuten *Tohtorinkatu*, *-kuja* ja *polku*, koska ne sekoittaa helposti keskenään. Erään vastaajan mielestä Hervannassa ei ole lainkaan huonoja kadunnimiä.

Ylivoimaisesti eniten mainintoja sai *Tumppi*, jonka peräti kuusitoista informanttia ilmoitti huonoksi kadunnimeksi. Syitä olivat muun muassa: *tulee mieleen joku tupakantumppi* (N61); *ei sovi toisiin kadunnimiin* (N22); *töksähtävä nimi* (M34); *en miellä kadunnimeksi* (N30). *Tumppia* pidettiin myös ”sopimattomana vanhan kansan suuhun”. Jo kyselylomaketta suunnitellessani arvelin, että *Tumppi* voisi hyvinkin herättää asukkaissa voimakkaitakin vastalauseita. Tämän vahvistaa myös Juha Jaakola sähköpostiviestissään, jossa hän mainitsee kadunnimitoimikunnalle tulleen negatiivista palautetta Hervannan kadunnimistä varsinkin *Tumpista*. Maria Yli-Kojolan

tutkimustulosten mukaan (2005: 188) Kouvolan huonoin kadunnimi on *Kurvinpussi*. Kouvolalaiset pitivät sitä muun muassa koomisena ja tyhmän kuuloisena, eikä se kuulostanut kadulta (mts.190-191). Huonoimman kadunnimen tapauksessa hervantalaiset ja kouvolaalaiset tuntuivat olevan samoilla linjoilla; *Tumppi* ja *Kurvinpussi* eivät kuulosta kovin miellyttäviltä eikä niitä välttämättä ymmärretä helposti kadunnimiksi.

Seuraavaksi eniten negatiivista huomiota saivat osakseen *Teinipolku* ja *Mustankoluntie*. *Teinipolku* ei miellyttänyt, koska ilmeisesti teini-sanaa pidettiin epämiellyttävänä ja negatiivisia mielikuvia nostattavana: *herättää ikäviä assosiaatioita, koska teini-sanaa käytetään nykyisin usein haukkumasanana* (N22). Yksi vastaajista epäili: *onko nimellä perustetta, häröilevätkö teinit alueella* (M33). Nimenantajat ovat kuitenkin tässä tapauksessa luultavasti käyttäneet suomen kielen vanhaa teini-sanaa, jota käytettiin aiemmin tarkoittamaan 'ylempää koulua käyvää nuorukaista' (Suomen kielen perussanakirja), koska *Teinipolku* kuuluu koulumaailmaan liittyviin ryhmänimiin. Yksi vastaajista mainitsi *Teinipolun* vanhanaikaiseksi: *tulee jotenkin mieleen 70-luvun opetusfilmit tms.* (N19). *Mustankoluntien* huonoutta puolestaan perusteltiin muun muassa seuraavasti: *tulee mieleen pimeetä* (N64); *se kuulostaa synkältä* (N61). Myös *Suoliojankatu*, *Laattapolku*, *Keltanokapolku* ja *Elementinpolku* saivat useamman maininnan. *Suoliojankadusta* kirjoitettiin esimerkiksi: *on jollain lailla ikävän tuntuinen* (N61); *tulee mieleen vaan sisäelimet ojassa* (N28), myös *Laattapolku* herätti joissakin vastaajissa epämiellyttäviä ajatuksia: *tulee mieleen oksennus* (M30); *laattausta käytetään synonyyminä oksentamisesta* (N28). *Keltanokapolkua* pidettiin loukkaavana, *Elementinpolkua* puolestaan ankeana ja 70-lukulaisena. Huonoiksi kadunnimiksi mainittiin myös muun muassa *Suolijärvenkatu*: *ei herätä mitään positiivista* (M30), *Metsävirnankatu*: *vaikeasti muistettava* (N33) ja *Kärkikuja*: *ei perustu mihinkään ympäristössä olevaan* (N76).

Huonoimmat kadunnimet	Mainintoja (kpl)
Tumppi	16
Teinipolku	5
Mustankoluntie	4
Elementinpolku	3
Keltanokanpolku	3
Laattapolku	3
Suoliojankatu	3

Taulukko 4 Hervannan huonoimmat kadunnimet kaikkien informanttien mukaan

Huonojen kadunnimien perusteluina käytettiin kaikkiaan 21 eri piirrettä, joista yleisemmäksi osoittautui se, että nimi aiheuttaa negatiivisia mielikuvia. Näitä aiheuttivat *Tumpin* lisäksi *Suoli-*, *Laatta-* ja *Teini-*alkuiset kadunnimet. Näissäkin tapauksissa oletukseni oli jo ennen vastausten kartoittamista, että niitä saatettaisiin pitää huonoina niminä. Näitä nimiä pitivät huonoina lähinnä nuoremmat, alle 40-vuotiaat vastaajat. Jonkin tai useamman näistä alkuosansa takia epämiellyttäviä ajatuksia herättävistä nimistä mainitsi huonoimpien nimien edustajina kymmenen vastaajaa, joista ainoastaan yksi oli iäkkäämpi. Toiseksi yleisin huonon kadunnimen ominaisuus on tämän kyselyn mukaan se, että nimi on yksinkertaisesti ruma tai kuulostaa huonolta. Yleinen perustelu huonolle kadunnimelle oli myös se, ettei nimi jää mieleen. Tällaisia tuntemuksia vastaajissa herättivät muun muassa *Välikuja*, *Kytömaanraitti* ja *Yliskuja*.

Muita yleisiä huonon kadunnimen perusteluja olivat sopimattomuus kadunnimeksi, harhaanjohtavuus, keskinäinen samankaltaisuus sekä se, että nimi ei kuvaa Hervantaa tai ei sovi ympäristöön. Esimerkiksi *Parkanonkatua* ja *Louhoskujaa* pidettiin epäsovivina siinä mielessä, että ne antavat väärän kuvan tai ajatuksen kadun sijainnista. Jaakolan mukaan (sähköpostiviesti) maakunta-aiheisia nimiä on arvosteltu aiemminkin harhaanjohtavina. Keskenään liian samankaltaisia olivat joidenkin vastaajien mielestä ainakin *Tumppi* ja *Tamppikuja*. Ympäristöönsä sopimattomina niminä pidettiin muun muassa *Kytömaanraittia*. Yksi vastaajista totesi, että jotkut nimet ovat vaikeita ulkomaalaiselle ja siksi siis huonoja kadunnimiä. Muutamassa

vastauksessa kritisoitiin nimiä siitä, etteivät ne kuvaa Hervantaa tai sovi ympäristöön tai etteivät ne sovi toisiin kadunnimiin. *Saavutustenkatu* ei erään vastaajan mielestä ole konkreettinen, mikä tekee siitä huonon kadunnimen. Lisäksi eräs vastaaja totesi, että *Aatoksenkatu*, *Kärkikuja* ja *Mustankoluntie* ovat *jotenkin sopimattomia Hervannan imagoon* (M64). Minusta melko yllättävääkin on, ettei kukaan maininnut *Elna Hellmanin katua* huonoimpana kadunnimenä, sillä nimen kirjoitusasu on mielestäni vaikea, ja jos nimen kertoo esimerkiksi puhelimesta, täytyy erikseen mainita, että Hellman kirjoitetaan kahdella l-kirjaimella.

Huonoimpien nimien perustelut	Mainintoja (kpl)
negatiivinen mielikuva	23
rumuus	8
vaikea muistaa	5
ei sovi ympäristöön/kuvaa aluetta	4
ei sovi kadunnimeksi	4
harhaanjohtavuus	4

Taulukko 4 Hervannan huonoimpien kadunnimien yleisimmät perustelut kaikkien informanttien mukaan

Eräs mielenkiintoinen seikka, joka käy ilmi vastauksista on se, että monet kadunnimet jakoivat mielipiteitä. Tällaisia ristiriitaisia nimiä olivat *Hepolamminkatu*, *Kotkansiivenkatu*, *Lindforsinkatu*, *Metsävirnankatu*, *Mustankoluntie*, *Parkanonkatu*, *Ruovedenkatu*, *Saavutustenkatu*, *Suolijärvenkatu*, *Tamppikuja*, *Tarjanteenkatu*, *Teinipolku*, *Tilda Vuoren katu*, *Torisevanraitti*, ja *Välikuja*.. *Tumppikin* ilmoitettiin eräässä vastauksessa hyväksi kadunnimeksi. *Mustankoluntie* herätti mielipiteitä kuten: *kuulostaa pimeältä slummialueelta, vaikea kirjoittaa* (M33); *ei sovi Hervannan imagoon* (M64) ja toisaalta joku ajatteli myös että nimi *sopii hyvin synkähkössä metsässä kulkevaksi tieksi* (N30). *Teinipolun* herättämistä mielikuvista on olen kirjoittanut jo aiemmin. Sitä on siis pidetty epämiellyttävänä, mutta eräs vastaajista koki, että nimi on hauska. *Suolijärvenkatu* saattaa aiheuttaa joillekin ihmisille negatiivia

mielikuvia, mutta jonkun mielestä nimi on hyvä, koska se perustuu alueen alkuperäiseen nimistöön.

Kaiken kaikkiaan vastauksissa joko hyvinä tai huonoina (tai molempina) niminä mainittiin 83 Hervannan kadunnimeä, mikä on reilusti yli puolet kaikista Hervannan kadunnimistä.

5.2.3 Eri-ikäisten informanttien mielipiteiden vertailua

Seuraavaksi aioin tarkastella, vaikuttaako ikä mielipiteisiin hyvistä ja huonoista kadunnimistä. Jaoin vertailua varten informantit iän perusteella kahteen ryhmään: yli 45-vuotiaisiin ja alle 35-vuotiaisiin. Yli 45-vuotiaita informantteja on 20 ja alle 35-vuotiaita 17 kappaletta.

Yli 45-vuotiaat mainitsivat tärkeimmäksi hyvän kadunnimen ominaisuudeksi selkeyden (6 mainintaa). Seuraavaksi suosituin piirre oli se, että nimen tulee liittyä paikkaan tai sen historiaan. Kolmanneksi eniten hyvää kadunnimeä perusteltiin yli 45-vuotiaiden ryhmässä sillä, että se jää hyvin muistin. Yleistä oli myös, että vastaaja mainitsi pelkän yksittäisen kadunnimen ilman perusteluja. Lisäksi mainintoja sai muun muassa nimen lyhyys ja helppous lausua. Hyvänä pidettiin myös sitä, jos kadunnimi on luontoon liittyvä. Parhaimmiksi kadunnimeksi yli 45-vuotiaat nimesivät yhteensä 26 eri nimeä. Näistä eniten mainintoja saivat *Insinöörinkatu* (6 mainintaa), *Teekkarinkatu*, *Opiskelijankatu*, *Sinitaival*, *Arkkitehdinkatu*, *Atomikatu* ja *Lindforsinkatu*. Parhaiden nimien perusteluiksi mainittiin yleisimmin se, että vastaaja asuu itse kadulla. Lisäksi positiivisina piirteinä mainittiin muun muassa selkeys, kuvaavuus ja myönteinen mielikuva. Hervannan huonoimmaksi kadunnimeksi ehdotettiin tässä ryhmässä 24:ää nimeä. Eniten mainintoja sai *Tumppi* (6 mainintaa). Seuraavaksi vähiten pidettiin *Mustankoluntiestä*. Lisäksi useamman kuin yhden maininnan saivat *Kärkikuja*, *Elementinpolku*, *Keltanokanpolku* ja Hervanta-alkuiset nimet. Huonoimpia kadunnimiä perusteltiin esimerkiksi sillä, että nimi tuo ikävän mielikuvan, nimet sekaantuvat toisiinsa tai nimi ei ole sopiva. Minua yllätti tämän ryhmän vastauksissa se, että kadunnimen mieleenpainuvuus tai muistettavuus ei ollut keskeisemmässä asemassa arviointiperusteena.

Hyvän nimen ominaisuus >45-vuotiaiden mukaan	Mainintoja (kpl)	Hyvän nimen ominaisuus <35-vuotiaiden mukaan	
selkeys	6	kuvaavuus	7
liittyy paikkaan/historiaan	5	helppo muistaa	5
helppo muistaa	4	lyhyys	4
pelkkä esimerkinimi	4	kauneus	3
lyhyys	3	selkeys	3

Taulukko 5 Hyvän nimen yleisimmin mainitut ominaisuudet informanttien iän mukaan

Alle 35-vuotiaat informantit ilmoittivat useampia hyvän kadunnimen ominaisuuksia kuin yli 45-vuotiaat. He olivat myös maininneet hyvinä tai huonoina niminä useamman kadunnimen kuin yli 45-vuotiaat. Nuorempien vastaajien mielipiteet siis hajaantuivat enemmän kuin vanhempien vastaajien. Alle 35-vuotiaiden vastauksissa arvostettiin eniten nimen kuvaavuutta (7 mainintaa), helppoutta muistaa, lyhyyttä, selkeyttä ja kauneutta. Hervannan parhaina kadunniminä mainittiin tässä ryhmässä 30 nimeä. Eniten mainintoja sai *Sinitaival* (4 mainintaa). Muita suosittuja nimiä olivat *Insinöörinkatu*, *Hervannan valtaväylä*, *Kuiskaajanpolku* ja *Kotkansiivenkatu*. Näitä valintoja perusteltiin eniten nimen omaperäisyydellä tai erikoisuudella ja kauneudella (molemmilla 6 mainintaa). Lisäksi useissa vastauksissa mainittiin nimen tuoma positiivinen mielikuva, hauskuus ja kuvaavuus. Huonoimmiksi kadunnimiksi ehdotettiin 28:aa nimeä. Niistä eniten ääniä sai *Tumppi* (10 mainintaa). Muita huonoja kadunnimiä alle 35-vuotiaiden mielestä olivat *Teinipolku*, *Laattapolku*, *Suolijärvenkatu*, *Suoliojankatu*, *Yliskuja* ja *Metsävirnankatu*. Perusteluissa mainittiin muun muassa nimestä aiheutuva ikävä mielikuva (15 mainintaa), ja vaikeus muistaa nimeä. Yli 45-vuotiaiden vastauksissa ikävällä mielikuvalla perusteltiin huono kadunnimi vain neljässä vastauksessa. Lisäksi nuorempien vastaajien joukossa pidettiin huonona, jos nimeä ei miellä kadunnimeksi, nimi ei ole kuvaava tai sopiva tai jos nimi on vaikea kirjoittaa. Tässä yhteydessä mainittiin myös nimen rumuus tai töksähtävyys. Erikoista ja ennakkokäsitykseni vastaista oli se, että nuoremmat vastaajat tuntuivat pitävän kadunnimen muistettavuutta tärkeämpänä arviointiperusteena kuin vanhemmat vastaajat.

Parhaat kadunnimet >45-vuotiaiden mukaan	Mainintoja (kpl)	Parhaat kadunnimet <35-vuotiaiden mukaan	Mainintoja (kpl)
Insinöörinkatu	6	Sinitaival	4
Teekkarinkatu	5	Hervannan valtaväylä	3
Opiskelijankatu	4	Insinöörinkatu	3
Sinitaival	4	Kotkansiivenkatu	3
Arkkitehdinkatu	3	Kuiskaajanpolku	3
Atomikatu	3	Ahertajankatu	2
Lindforsinkatu	3	Arkkitehdinkatu	2
Ahvenisjärventie	2	Kanjoninkatu	2
Kanjoninkatu	2	Kanjoninreuna	2
Kotkansiivenkatu	2	Näyttelijänkatu	2
Tohtorinkatu	2	Teekkarinkatu	2
		Velholehdenkatu	2

Taulukko 6 Hervannan parhaat kadunnimet informanttien iän mukaan

Huonoimmat nimet >45-vuotiaiden mukaan	Mainintoja (kpl)	Huonoimmat nimet <35-vuotiaiden mukaan	Mainintoja (kpl)
Tumppi	6	Tumppi	10
Mustankoluntie	3	Teinipolku	5
Elementinpolku	2	Laattapolku	3
Hervanta-alkuiset nimet	2	Metsävirnankatu	2
Keltanokanpolku	2	Suolijärvenkatu	2
Kärkikuja	2	Suoliojankatu	2
		Yliskuja	2

Taulukko 7 Hervannan huonoimmat kadun nimet informanttien iän mukaan

Eri-ikäisten mielipiteitä vertaillessa havaitsin ensimmäiseksi sen, että alle 35-vuotiaat mainitsivat useampia hyvän kadunnimen ominaisuuksia, ja samoin mainitsivat parhaiden ja huonoimpien Hervannan kadunnimien perusteluiksi useampia seikkoja kuin yli 45-vuotiaat. Osittain eron perustelujen määrässä voi selittää sillä, että nuoremmat vastaajat vaikuttivat olleen muutenkin innokkaampia antamaan vastauksia ja olivat perustelleet ne tarkemmin. Vanhempien informanttien ryhmässä osa ei ollut

perustellut hyviä ja huonoja kadunnimiä millään tavalla. Myös vastaustilanne on voinut vaikuttaa, sillä suuriin osa vastaajista vanhempien informanttien ryhmässä täytti lomakkeen seurakunnan tiloissa, ja osa heistä ehkä hieman kiireessäkin, sillä ikäihmisten ryhmällä oli muutakin ohjelmaa varattuna. Nuoremmat informantit puolestaan vastasivat kyselyyn kotonaan omalla ajalla.

Yli 45-vuotiaiden vastaajien joukossa yleisin parhaan kadunnimen perustelu oli se, että vastaaja asui itse mainitsemallaan kadulla. Lisäksi yli 45-vuotiaille kadunnimissä tärkeäksi positiiviseksi seikaksi nousi nimen selkeys. Alle 35-vuotiaat perustelivat parhaita kadunnimiä eniten nimen kauneudella ja erilaisuudella. Myös nimen kuvaavuus ja nimen synnyttämät positiiviset mielikuvat olivat nuorempien vastaajien joukossa yleisiä perusteluja. Molemmissa ryhmissä yleisin huonon kadunnimen perustelu on nimen herättämä ikävä mielikuva.

Parhaimmaksi kadunnimeksi yli 45-vuotiaiden ryhmässä nousivat etenkin teknilliseen yliopistoon ja tekniikkaan liittyvät kadunnimet, alle 35-vuotiaiden ryhmässä pidettiin myös etenkin *Insinöörinkadusta*, mutta suosituin oli *Sinitaival*. Huonoimmasta kadunnimestä molemmat ikäryhmät olivat samaa mieltä; *Tumppi* sai eniten mainintoja. Sen sijaan muista huonoista Hervannan kadunnimistä ryhmät olivat eri mieltä. Nuorempien vastaajien ryhmässä *Suoli*-, *Laatta*- ja *Teini*-alkuiset nimet koettiin huonoina. Tästä olenkin kirjoittanut jo edellisessä luvussa.

Parhaiden perustelut >45-vuotiaiden mukaan	Mainintoja (kpl)	Parhaiden perustelut <35-vuotiaiden mukaan	Mainintoja (kpl)
kotikatu	6	kauneus	6
selkeys	4	erilaisuus, erikoisuus	6
kuvaavuus	4	positiivinen mielikuva	5
positiivinen mielikuva	3	hauskuus	5
kauneus	2	kuvaavuus	5
sopivuus	2	helppo muistaa	3

Taulukko 8 Yleisimmät parhaan kadunnimen perustelut informanttien iän mukaan

Huonoimpien perustelut >45-vuotiaiden mukaan	Mainintoja (kpl)	Huonoimpien perustelut <35-vuotiaiden mukaan	Mainintoja (kpl)
ikävä mielikuva	4	ikävä mielikuva	15
sekoitetaan toisiinsa	3	vaikea muistaa	4
ei ole sopiva	2	ei ole kuvaava/sopiva	3
		ei vaikuta kadunnimeltä	3
		vaikea/vaikea kirjoittaa	3

Taulukko 9 Yleisimmät huonon kadunnimen perustelut informanttien iän mukaan

5.2.4 Arviointiperusteet

Seuraavaksi aion esittää kaikki kyselylomakkeista löytämäni hyvän tai huonon kadunnimen arviointiperusteet hieman selkeämmin. Carina Johansson mainitsee väitöskirjassaan (2007: 29) tarkoittavansa asenteilla kadunnimiä kohtaan sitä, minkälaisia arvioita informantit kadunnimien kielimuodosta ja semantiikasta haastatteluissa esittivät. Hänen mukaansa arviot olivat esteettisiä (estetiska), emotionaalisia (emotionella) tai käytännöllis-rationaalisia (praktiskt-rationella). Hän ei kuitenkaan tutkimuksessaan eritellyt tarkemmin informanttiansa arvioita edellä mainittuihin ryhmiin. Minusta perusteiden ryhmittely on kuitenkin mielekästä, joten näiden Johanssonin mainitsemien kolmen erilaisen arviointiperusteen mukaan jaottelen nyt omilta informanteilta saamani vastaukset kadunnimien hyvydestä ja huonoudesta. Käytän jatkossa näistä arviointiperusteista nimiä esteettiset, tunneperäiset ja käytännölliset arviointiperusteet. Jaottelu ei kaikkien perustelujen kohdalla ollut aivan yksinkertaista, ja jotkut kadunnimiä arvottavat piirteet tai ominaisuudet sopivat useampaankin ryhmään. Osalla perusteista on selkeät vastakohtaparit, jotka olen merkinnyt kursivilla ja laittanut /-merkin erottamaan niitä.

Helpointa oli ryhmitellä kadunnimien **käytännöllisyyteen liittyvät arviointiperusteet**. Nämä perusteet liittyvät siihen, miten helppoa kadunnimiä on käyttää, miten kadunnimet toimivat käytännössä. Näitä olivat ensinnäkin kadunnimen selkeys, muistettavuus : *kadunnimi jää helposti mieleen / ei jää mieleen*, nimen lausuttavuus tai kirjoitettavuus: *helppo lausua ja kirjoittaa / vaikea lausua ja kirjoittaa*, *ei sovi suuhun* ja nimen pituus: *lyhyt / liian pitkä*. Kadunnimen hankaluuteen, eli

vaikeuteen kirjoittaa liittyvät myös perustelut siitä, että nimen tulisi olla yhteen kirjoitettava ja yksinkertainen. Samoin se, että nimi ei saisi olla ulkomaalaisellekaan vaikea. Kadunnimiä arviointiin myös sillä perusteella, ovatko ne keskinäisesti tarpeeksi erilaisia niin, ettei sekaantumisvaaraa ole. Lisäksi perusteluina mainittiin myös kaksiosaisuus, eli nimellä tulisi olla sekä perus- että määriteosa. Nimen loppuosaksi toivottiin jotain selkeästi kulkuväylän nimeen liittyvää appellatiivia, kuten esimerkiksi *katu*, *polku*, *tie* tai *raitti*. Sekä nimen kaksiosaisuus että vaatimus loppuosan ”kulkuväylämäisyydestä” liittyvät siihen, että nimen tulisi olla selkeästi kadunnimeksi tunnistettavissa. Lisäksi käytännöllisiä ovat perustelut, jotka liittyvät katuun itseensä ja myös se, että kadunnimet tulisi ryhmitellä niin, että ryhmittelyjen avulla oikea osoite löytyisi helposti. Tätä voisi pitää kadunnimen suunnistamista helpottavana ominaisuutena, johon voisi liittää myös vaatimuksen siitä, että kadunnimi ei saisi olla harhaanjohtava. Osittain käytännöllisenä ja osittain esteettisenä pidän perustelua, jonka mukaan nimissä ei mielellään saisi olla ääkkösiä. Käytännön kannalta tämä helpottaa ulkomaalaisten nimenkäyttöä ja esteettisessä mielessä ääkköset voivat jonkun korviin kuulostaa rumilta. Käytännöllis-tunneperäisenä perusteluna pidän sitä, että hyvä nimi on merkityksellinen. Tällöin se on helpompi muistaa. Myös kadunnimen suomalaisuus tai suomenkielisyys on käytännöllis-tunneperäinen perustelu. Suomenkielinen nimi on usein helpompi lausua ja kirjoittaa ja emotionaalisessa mielessä vaatimus saattaa liittyä isänmaallisuuteen.

Kadunnimien **esteettiset arviointiperusteet** liittyvät kadunnimien kauneuteen, siihen, miltä nimet kuulostavat. Usein nämä perustelut ilmaistiin yksinkertaisesti adjektiivilla. Esteettisistä perusteluista tavanomaisin oli nimen kauneus tai miellyttävyys: *kaunis*, *miellyttävä* / *ruma*. Muita esteettisesti arvottavia adjektiiveja olivat: töksähtävyys, vanhanaikaisuus, keinotekoisuus, iskevyyt, ytimekkyys, hauskuus, pirteys, suloisuus, kuvaavuus, osuvuus, konkreettisuus / abstraktius, erikoisuus ja sointuvuus. Lisäksi nimiä arviointiin sen perusteella, miltä nimi kuulostaa: *jännältä*, *ylevältä*, *arvokkaalta* / *huonolta*. Myös nimen sopivuutta toisiin kadunnimiin pidän esteettisenä arviointiperusteena. Esteettis-käytännöllisenä perusteluna pidän sitä, että nimi on osa suurempaa kokonaisuutta. Esteettinen se on siinä mielessä, että sillä tavoin nimi sopii muihin kadunnimiin ja käytännöllinen siinä mielessä, että sellaisen nimen (ryhmänimen) avulla osoitteen löytäminen yleensä helpottuu. Esteettis-tunneperäinen

on mielestäni perustelu hyvän kadunnimen asiallisuudesta. Asiallinen nimi on käsitykseni mukaan siisti ja miksei miellyttäväkin, mikä on esteettistä. Yksi informanteista selitti asiallisuuden tarkoittavan sitä, ettei nimessä ole mitään nolostuttavaa, mikä mielestäni on tunneperäinen perustelu.

Tunneperäisiin perusteluihin lasken kuuluvaksi perustelut, jotka jollain tapaa liittyvät informanttiin ja hänen suhteeseensa kadunnimeen. Lasken tähän arviointiperusteiden ryhmään kuuluvaksi myös nimien luomat mielikuvat, koska ne mielestäni ovat pitkälti tunne-elämään liittyviä asioita. Osa esteettisistä adjektiiveista olisi varmasti voinut kuulua tähän ryhmään, koska onhan jonkun kadunnimen kokeminen vaikkapa erikoiseksi, tylsäksi, oudoksi tai jännäksi myös osittain tunteisiin ja tuntemuksiin perustuvaa arviointia, mutta mielestäni jaottelu tuntuu näin yksinkertaisemmalta. Tunneperäisiin perusteluihin kuuluvat ensinnäkin nimen synnyttämiin mielikuviin perustuvat hyvän tai huonon kadunnimen ominaisuudet: *negatiivinen mielikuva / positiivinen mielikuva*. Tähän ryhmään kuuluvat myös se, että vastaaja perustelee hyvän kadunnimen sillä, että hän asuu kyseisellä kadulla, tai että kadunnimi sopii vastaajaan identiteettiin. Samoin sukulaisuussuhde henkilöön, jonka mukaan kadunnimi on annettu, on mielestäni tunneperäinen syy ilmoittaa kyseinen kadunnimi hyväksi nimeksi. Tunneperäinen syy lienee myös se, että vastaaja ei tunne tiettyjä nimiä, jotka hän mainitsee esimerkkeinä huonoista kadunnimistä, tai se, että vastaajan mielestä hyvä kadunnimi on tunnettu. Samoin perustelut, joiden mukaan muistonimet ovat hyviä, koska ne kunnioittavat edesmenneiden henkilöiden muistoa, ovat mielestäni tunneperäisiä. Tähän ryhmään lasken kuuluvaksi myös yhden perustelun, jonka mukaan henkilönnimet ovat huonoja kadunnimissä. Kyseinen informantti ei selventänyt vastaustaan millään tavalla, joten ehkä syy on täysin emotionaalinen, eli hän ei vain pidä kadunnimistä, jotka perustuvat henkilönnimeen.

Perustelut, jotka liittyvät kadunnimen sopivuuteen ympäristöön tai Hervannan imagoon, tai perustelut, joiden mukaan hyvä kadunnimi perustuu alueen nimistöön, sopivat mielestäni kaikkiin kolmeen ryhmään. Tunneperäisiä ne ovat sen perusteella, että ne perustuvat vastaajan suhtautumiseen Hervantaan ja mielikuviin kaupunginosasta. Esteettisyys puolestaan perustuu siihen, että tällöin nimet sopivat alueen muihin nimiin, ja nimien käytännöllisyys siihen, että alueeseen liittyvät nimet on helppo paikallistaa juuri Hervantaan.

5.3 Suhtautuminen ryhmänimiin

Ryhmänimet muodostavat huomattavan suuren osan kaupunkiemme kaavanimistöstä ja näin on laita myös Hervannassa. Kyselylomakkeessa oli kaksi Hervannan ryhmänimiin liittyvää kysymystä, joissa kysyttiin, helpottavatko nimet alueen hahmottamista ja oikean osoitteen löytämistä ja onko niiden käyttö hyvä asia.

Kolmestakymmenestäseitsemästä vastaajasta 27 oli sitä mieltä, että ryhmänimeäminen helpottaa alueen hahmottamista ja oikean osoitteen löytämistä. Seitsemän vastaajan mielestä ryhmänimet eivät auta osoitteiden paikantamisessa ja kolme vastaajaa ei osannut sanoa, onko ryhmänimistä hyötyä tässä tarkoituksessa. Jotkut olivat jopa perustelleet vastauksensa. Kieltäviä mielipiteitä perusteltiin muun muassa sillä, että ryhmänimet sekoittavat, tai että samaan ryhmään kuuluvat nimet ovat keskenään liian samankaltaisia: *esim. Näyttelijäkadun alueella nimet ovat liian samankaltaisia keskenään (Kosti Elon katu, Kusti Salan katu jne) jolloin paikan löytäminen on hankalaa* (M47). Vastaajat, joiden mielestä ryhmänimistä on hyötyä osoitteiden löytämisessä, arvelivat muun muassa että ryhmittely auttanee hervantalaisia, muttei muualta tulleita. Eräs vastaaja totesi : *on metkaa, kun voi päätellä Fysiikanpolun olevan lähellä Atomikatua* (N19).

Kysymykseen siitä, onko ryhmänimien käyttö hyvä asia, vastasi 31 informanttia myöntävästi. Tämä on mielestäni täysin odotettavissa oleva tulos jo edeltävien vastausten perusteella. Mielenkiintoista oli se, että vaikka jonkun mielestä ryhmittely ei helpota alueen hahmottamista ja osoitteiden löytymistä, saattaa hän silti pitää ryhmänimien käyttöä positiivisena ja hyödyllisenä seikkana muista syistä. Yksi vastaaja ei pitänyt ryhmänimien käyttöä hyvänä asiana ja viisi ei osannut sanoa onko ryhmittely hyvä vai huono asia. Vastauksia perusteltiin muun muassa näin: *pelkkä nimen luonne osoittaa jo oikeaan yleiseen suuntaan* (M34); *ryhmänimien avulla pystyy heti paikallistamaan, missä päin Hervantaa katu sijaitsee* (M34); *auttaa hahmottamaan, missä päin joku katu on, vaikka ko. katu ei olisikaan tuttu* (N28); *se tekee alueesta mielenkiintoisemman, ikään kuin alueen suunnitteluun olisi panostettu enemmän* (N22). Myös Johansson sai omassa tutkimuksessaan informanteilta vastauksia, joista selvisi että ryhmänimeämiseen suhtaudutaan enimmäkseen positiivisesti. Tukholmalalaisten

mukaan ryhmänimet auttavat orientoitumisessa ja katujen paikallistamisessa eri kaupunginosien välillä. Nimet tuovat myös positiivista näkyvyyttä kyseiselle kaupunginosalle. (Johansson 2007: 203).

Vastaajien suhtautuminen ryhmänimiin kävi ilmi myös muista kuin vain ryhmänimiä koskevista kysymyksistä. Jotkut olivat parhaita kadunnimiä listatessaan valinneet kolmen parhaan joukkoon ainoastaan johonkin tiettyyn ryhmään kuuluvia nimiä. Muistonimiä, joista kaksi kuuluu myös ryhmänimiaiheeseen ”teatterimaailma” (*Matti Tapion katu, Tilda Vuoren katu, Paavo Kolin katu*), piti eräs vastaaja helppoina muistaa. Hän kirjoitti myös, että ne kuulostavat hauskoilta ja ovat erilaisia. Toinen vastaaja piti *Aino Mattilan katu* –tyyppisistä muistonimistä juuri siksi, että ne ovat kunnianosoitus jollekin henkilölle. Jokainen ryhmänimien ryhmä sai vähintään yhden maininnan parhaita kadunnimiä valittaessa, ja esimerkiksi kaikki kasviaiheiset kadunnimet mainittiin parhaiden kadunnimien yhteydessä. Luontoon liittyvät nimet ovat suosittuja myös muualla kuin Hervannassa. Tutkiessaan Tikkurilan kasviaiheisiä kadunnimiä Tiina Aalto (2002: 213) sai selville, että asukkaat pitivät luonnonläheisistä nimistä ja niiden tuomista mielikuvista.

Teknilliseen yliopistoon ja tekniikkaan liittyvät nimet olivat suosituin ryhmänimiryhmä parhaiden kadunnimien joukossa. Tähän ryhmään kuuluvista nimistä mainittiin 9 parhaina kadunniminä. Yksi informantti totesi, että *Insinöörinkatu, Teekkarinkatu* ja *Tekniikankatu* ovat parhaita nimiä, koska ne kuvaavat hyvin Hervantaa. Toinen vastaaja oli ilmoittanut suosikkikadunnimikseen *Insinöörinkadun, Teekkarinkadun* ja *Opiskelijankadun*. Myös ammatinnimityksistä pidettiin nimissä. Muutama ilmoittikin vähintään kahden kolmesta hyvästä nimestä olevan rakentamiseen liittyviä kadunnimiä (*Muurarinkatu, Timpurinkatu*). Erään vastaajan mukaan *ammatteihin liittyvät tiennimet kuulostavat hauskoilta ja jäävät hyvin mieleen* (M31).

Kysymykseen hyvän kadunnimen yleisvaatimuksista vastasivat muutamat niin, että vastauksesta käy ilmi jonkinlainen mieltymys ryhmänimiin. Tämä tulee esiin seuraavanlaisissa perusteluissa, joiden mukaan kadunnimen tulisi olla *yhdenmukainen alueen muiden kadunnimien kanssa* (M33); *osa jotain suurempaa kokonaisuutta* (N33); *ryhmittelyt niin että ne on helppo löytää* (N76).

5.4 Ammatilaisen näkemys Hervannan kadunnimistä

Asukkaiden mielipiteiden lisäksi minua kiinnostaa myös se, miten ammatikseen päivittäin kadunnimiä käyttävät ja tarvitsevat henkilöt kokevat Hervannan kadunnimet ja millainen on ammatilaisen mielestä hyvä kadunnimi. Tutkimustani varten haastattelin taksinkuljettajaa sekä sähköpostitse Hervannan aluepaloaseman esimiestä.

Haastatteleman taksinkuljettaja on ajanut taksia Tampereella vuodesta 1976 alkaen. Hänen mielestään hyvä asia on, jos samalla alueella on samantapaisia tai samaan aihepiiriin kuuluvia nimiä. Samoja aiheita ei saisi olla ripoteltuna ympäri kaupunkia. Hän pitää hyvänä asiana myös sitä, jos kadunnimillä on erilaiset alkuosat.

Taksinkuljettajan mukaan Hervannan kadut ja oikeat osoitteet on helppo löytää, mutta hän arvelee, että joillekin kuskeille osoitteiden paikallistaminen ei ole niin helppoa, koska talot ovat alueella ”sikin sokin” ja osoitenumerointi ei ole läheskään aina selkeää. Hänen mukaansa Hervannan kadut eivät nimiensä puolesta sekoitu muihin Tampereen katuihin. Ryhmänimiä on taksinkuljettajan mielestä käytetty niin Hervannassa kuin Tampereella yleisestikin hyvin ja selkeästi. Hän mainitsi positiivisena seikkana myös sen, että Hervannassa on käytössä paljon erilaisia ryhmänimiaihteita.

Hervannan aluepaloaseman palo esimies kirjoitti sähköpostiviestissään, että Tampereen kaupungin pelastuslaitoksen uudet työntekijät oppivat kaupungin osoitteistoa tutkimalla oman toimialueensa karttaa sekä liikkumalla kyseisellä alueella. Aiemmin palokunnan uudet työntekijät kävivät niin sanottua katukouluja, jossa opeteltiin osoitteita. Nykyisin osoitteet opiskellaan itsenäisesti. Mikäli hälytykseen lähdettäessä on epäselvyyttä kohteen sijainnista, kuljettajan tehtävä on varmistaa kohde kartalta.

Pelastuslaitoksen työntekijöiden kannalta kadunnimen selkeys on tärkeä seikka, samoin se, että kadunnimet ovat hyvin näkyvillä kylteissä. Pelastuslaitoksen käytössä on paikantamista helpottavia navigaattoreita ja gps-laitteita, mutta ne ovat kuitenkin usein hitaita ja epätarkkoja, kun onnettomuuspaikalle pitää ehtiä nopeasti. Paloesimies pitää myös nimen erikoisuutta hyvänä asiana, koska se helpottaa nimen muistamista. Hänen mukaansa asemalla puhutaan useinkin ”oudoista” kadunnimistä, jolloin ne jäävät kaikkien muistiin. Tosin erikoisemmatkin nimet voivat sekoittua keskenään, jos niitä on liikaa. Hervannasta paloesimies mainitsee erikoisina niminä *Tumpin* ja *Tamppiraitin* ja *-kujan*.

Ryhmänimien käyttö auttaa pelastusalan ammattilaisen mukaan katujen paikantamisessa mikäli samantyyllisiä nimiä ei löydy muualta toimialueelta Yleisesti ottaen Hervannan kadut löytyvät helposti, mutta talojen numerointi on usein epäloogista ja sekavaa. Hervannassa itse kadunnimet eivät siis aiheuta ongelmia, mutta talojen numeroinnissa olisi parantamisen varaa myös paloesimiehen mielestä. Tietyissä osoitteissa pelastuslaitoksen työntekijät joutuvat käymään useammin, ja näihin voisi ”ajaa jo silmätkin kiinni”, eli työkokemus vaikuttaa suuresti kadunnimien ja osoitteiden hallintaan.

5.5 Nimien vaikutus asuinviihtyvyyteen ja imagoon

Nimien perusteella ihmiselle muodostuu varmasti jonkinlaisia mielikuvia paikoista joille nimet on annettu. Kadunnimissä tämä ei ehkä vaikuta niin voimakkaasti kuin vaikkapa luonnonpaikkojen nimissä. Esimerkiksi Kallioranta tai Pitkäjärvi tuovat mieleen hyvinkin selkeät kuvat paikoista, vaikkei ikinä olisi paikkoja omin silmin nähnytkään. Kadunnimien luomat mielikuvat voivat mielestäni vaikuttaa siihen, mitä itse kaduista tai lähiseudusta ajatellaan. Paula Sjöblom (2004: 86) kirjoittaa, että mikäli nimellä on yksilöinnin lisäksi muita tehtäviä, kuten esimerkiksi opastaminen tai ostamaan houkuttelevuus, ei ole yhdentekevää, minkälaisia assosiaatioita nimi herättää. Seuraavaksi pohdinkin kyselylomakkeista saamieni vastausten avulla kadunnimien vaikutusta asuinviihtyvyyteen ja kaupunginosan imagoon.

5.5.1 Kadunnimet ja asuinviihtyvyys

Kyselylomakkeen toinen kysymys koski kadunnimen vaikutusta asuinviihtyvyyteen. Itseäni kiinnostaa tämä puoli kadunnimissä kovasti, koska uskon että kadunnimellä voi olla vaikutusta viihtyvyyteen ja myös siihen, miltä asuinalue vaikuttaa ulkopuolisen silmin katsottuna. Marja Viljamaa-Laakso kirjoittaa nimistönsuunnittelua käsittelevässä artikkelissaan, että kaavanimiin pitäisi myös asukkaiden voida vaikuttaa, sillä kadunnimet ovat asukkaille osa kotia ja siten myös osa omaa identiteettiä (1999: 49). Tämän toteamuksen perusteella voisi arvella, että kadunnimellä on vaikutusta

asukkaiden viihtymiseen. Pitkänen (1992: 126) kirjoittaa, että kun kaavanimien aiheet löydetään alueen perinteiden piiristä, luodaan samalla historiaa ja juuria rakennetulle alueelle. Tämän myötä luodaan myös viihtyisyyttä alueen uusille asukkaille. Näin asuinviihtyvyyttä voidaan ajatella jo suunnitteluvaiheessa.

Kysymys asuinviihtyvyydestä tuntui jakavan informantit selkeästi kahteen ryhmään. Seitsemäntoista vastaajista oli sitä mieltä, ettei kadunnimellä ole vaikutusta asuinviihtyvyyteen, kun taas kuudentoista vastaajan mielestä nimet vaikuttavat siihen. Neljä informanttia ei osannut arvioida, onko nimellä vaikutusta asuinviihtyvyyteen. Ne, joiden mielestä kadunnimellä ei ole merkitystä asuinviihtyvyyteen, perustelivat vastaustaan muun muassa: *ruma kadunnimi on ruma/huonoja mielikuvia herättävä, mutta se on vain nimi* (N32). Yhdessä vastauksessa todettiin myös, että kaikkiin nimiin kyllä tottuu aikanaan. Nimen vaikutusta asuinviihtyvyyteen perusteltiin esimerkiksi näin: *en haluaisi asua esim. Paskolamminkadulla (jos sellainen olisi)* (N30); *esim. urheiluvasta ihmisestä voi olla kivaa asua Urheilijanpolun varrella* (N33); *huono kadunnimi voi aiheuttaa vaikeuksia* (N22). Viimeksi mainitussa perustelussa informantti tarkoittanee käytännön hankaluuksia joita asukkaalle voi tulla, jos joutuu esimerkiksi puhelimessa toistamaan katunsa nimen monta kertaa ennen kuin tulee ymmärretyksi oikein. Arvelen näin, koska hän mainitsi hyvän kadunnimen ominaisuutena sen, että nimen kuulee helposti oikein. Muutama vastaajista toteaa, että vain todella huono kadunnimi voi vaikuttaa negatiivisesti asuinviihtyvyyteen. Eräs vastaaja arveli kadunnimen voivan vaikuttaa asuinviihtyvyyteen sillä tavalla, että se luo yhteisöllisyyttä samalla kadulla tai alueella asuvien keskuudessa. Johanssonin mukaan (2007: 46) asukkaiden nimitaito ja asenteet paikallisiin kadunnimiin ovatkin yhteydessä asuinviihtyvyyteen ja siihen, miten voimakkaasti asukkaat samastuvat kaupunginsaansa. Viihtyminen helpottaa samastumista, jolloin kiinnostus omaa kaupunginosaa ja sen asioita kohtaan lisääntyy. Tämä vaikuttaa puolestaan kadunnimiä koskeviin asenteisiin niin, että nimiin suhtaudutaan herkästi positiivisemmin. Myös Seppo Rainisto toteaa kuntien brändeistä kertovassa teoksessaan (2004: 25), että kotipaikan identiteetin omaksuminen voi vaikuttaa asukkaiden itsetuntoon ja motivaatioon osallistua kunnan kehittämiseen. Luulisi, että asukkaalle mieluisa kadunnimi auttaisi kiintymään lähiympäristöön.

Jotkut olivat vastanneet kyselylomakkeeni ensimmäiseen, hyvän kadunnimen ominaisuuksia koskevaan kysymykseen niin, että vastauksesta käy ilmi mielikuvien merkitys kadunnimissä. Hyvä kadunnimi tuo kauniita mielikuvia (N68); kadunnimellä on mieluiten positiivinen konnotaatio (N19). Kadunnimien vaikutus asuinviihtyvyyteen saattaa ilmetä myös muihin kysymyksiin annetuista vastauksista. Esimerkiksi *Metsävirnankatu*, *Velholehdenkatu* ja *Sinitaival* ovat erään informantin mielestä Hervannan parhaita kadunnimiä, koska niiden kautta muodostuu *mielikuva luonnon keskellä olevista taloista, rauhallinen asuinalue, idyllistä asumista* (N30). Myös jotkut muut parhaan kadunnimen perustelut koskevat juuri nimien synnyttämiä mielikuvia. Näin on laita etenkin luontoon viittaavissa nimissä. Huonoimpien kadunnimienkin perusteluista monet liittyivät mielikuviin, kuten jo aiemmin mainitut *Tumppi*, sekä *Laatta-*, *Teini-* ja *Suoli-*alkuiset nimet. Yhdessä vastauksessa huono kadunnimi, *Suolijärvenraitti* sai perustelukseen: *Suoli-sana ei kuulosta hyvältä kadunnimessä, tulee vain sellainen olo, että siellä en ainakaan haluaisi asua* (N22). Myös Maria Yli-Kojola toteaa (2005: 187-191), että assosiaatioilla on merkitystä mielipiteisiin. Hänen tutkimuksessaan *Kevätkuja* oli suosittu ja *Ruskeintie* huono kadunnimi niiden tuomien mielikuvien vuoksi. Mielikuvat tuntuvat siis vaikuttavan mielipiteisiin ja asenteisiin myös kadunnimien kohdalla.

Oletin omien kokemusteni perusteella, että varsinkin naiset olisivat ajatelleet kadunnimen vaikuttavan asuinviihtyvyyteen. Vastauksista ilmenee kuitenkin, että mielipiteet ovat tässä asiassa samansuuntaiset molemmilla sukupuolilla, eikä myöskään iällä tuntunut olevan vaikutusta mielipiteisiin.

5.5.2 Kadunnimet ja imago

Kadunnimistä syntyvät mielikuvat vaikuttavasti mielestäni paitsi asuinviihtyvyyteen, myös alueen imagoon. Pekka V. Virtanen määrittelee Kaupungin imago –kirjassaan (1998: 9) imagon tietyksi ulkoiseksi identiteetiksi eli yleiseksi mielikuvaksi, joka on muodostunut kyseisestä alueesta. Hänen mukaansa tämä mielikuva voi syntyä myös ilman tietoista vaikuttamista ja se voi olla joko myönteinen, kielteinen tai mitäänsanomaton. Kaupungin imago, ja omassa tutkimuksessani siis kaupungin imago, kuvaa siis sitä, miten muut kokevat ja mistä muut tuntevat kaupungin. Tätä imagon määritelmää käytän myös tutkimuksessani. Suomen kielen perussanakirjan

mukaan imago on esimerkiksi henkilön, liikeyrityksen tai muun usein tietoisesti itsestään antama kuva. Virtasen mielestä (1998: 133) kaupunkien osa-alueillekin syntyy usein selvä imago ja oma identiteetti. Imagon muovautumiseen vaikuttavat suuresti vastaanottajan kokemustausta, asenteet ja tiedot paikasta (Rainisto 2004: 62). Jokainen vastaanottaja tekee omat tulkintansa paikasta, ja nämä tulkinnat voivat olla hyvinkin erilaisia. Rainisto kuitenkin toteaa, että kaikki muodostuvat paikan imagot ovat aina oikeita, sillä ne ovat todellisuutta (mts. 62). Ihmiset suhtautuvat paikkoihin ennakkomielikuviansa mukaan. Mikäli tämä on valmiiksi kielteinen, havaitaan paikasta herkemmin lisää kielteisiä piirteitä. (Rainisto 2004: 25).

Leena Päres-Schulman kirjoittaa artikkelissaan (2005: 214), että viralliseen nimitysuunnitteluun on alkanut kohdistua muutospaineita. Hän on tutkinut erään Espoon uuden alueen nimeämistä, ja toteaa, että myönteisiä mielikuvia herättäviä nimiä vaaditaan juuri imagonrakennuksen vuoksi. Kiinteistöarvioijat ja kiinteistönvälittäjätkin tuntevat eri asuntoalueiden väliset imagoerot, jotka heijastuvat asuntojen hintoihin. Samasta asiasta on kirjoittanut jo aiemmin Marja Viljamaa-Laakso, jonka mukaan yritykset haluavat omien nimiensä lisäksi usein vaihtaa myös paikannimiä (1999: 82). Markkinointi, myös yleisemmälläkin tasolla, perustuukin usein imagoon. (Virtanen 1998: 11). Rainiston mukaan (2004: 63) paikan pitäisi etukäteen suunnitella imagoaan, sillä toteutuvat imagot ovat hyvin sattumanvaraisia eivätkä tällöin todennäköisesti vastaa paikan omia toiveita omasta olemuksestaan. Tämän vuoksi paikkakuntien ja miksei kaupunginosienkin imagoa voitaisiin miettiä enemmän. Esimerkiksi Hervannalla on ainakin joskus ollut huono maine valtakunnallisestikin vähempiosaisten ja jopa syrjäytyneiden kaupunginosana tai lähiönä. Kerran hankittu maine ei unohdu kovin helposti. Arvelisin, että idyllisillä luontoaiheisilla nimillä, kuten Hervannan uudehkon asuinalueen kasviaiheiset ryhmänimet, voidaan kohentaa paikan imagoa ja myös miellyttävyyttä asuinalueena. Nimien avulla voidaan saada asuntokohde kuulostamaan houkuttelevammalta. Tähän vaikuttavat myös nimien perusosat; *-raitti* tai *-polku* kuulostaa varmasti *-katua* mukavammalta ja viehättävämmältä. Myös Viljamaa-Laakso on huomannut (1999: 85), että kuntien pitäisi markkinoida tuotteitaan yritysten tavoin, ja tähän voi vaikuttaa hyvän nimen avulla. Hänen mukaansa esimerkiksi *-korpi-*päätteiset nimet eivät tontteja myydessä kelpaa, vaan nimen täytyisi olla positiivisempia mielikuvia herättävä. Paikkala toteaa artikkelissaan (1999b: 59), että

tien- ja kadunnimikylttien nimet ovat paikkakunnan käyntikortteja, ja ne vihjaavat ohikulkijalle, onko kohteella jotain erityistä annettavaa.

Carina Johansson (2007: 191) sai tutkimuksessaan mielenkiintoisia tuloksia siitä, miten kadunnimiä yhdistetään johonkin tiettyyn kaupunginosaan sen mukaan, miltä nimi kuulostaa. Hienolta kuulostavat nimet sopivat nimiä tuntemattoman mielestä esimerkiksi paremmin keskustan alueelle kuin syrjäiseen kaupunginosaan. Myös oman kaupunginosan nimien voidaan kokea kohentavan alueen vaikutelmaa. Tämän totesi Johansson, jonka mukaan Fredhällen kaupunginosan asukkaat pitävät alueen kirjailijoiden mukaan nimettyjä kadunnimiä hienoina. (mts. 102). Minua kiinnostaa, voiko kadunnimillä vaikuttaa kaupungin tai kaupunginosan imagoon ja mitä ihmiset ”lukevat” kadunnimistä, viestivätkö nimet asukkaiden mielestä jotain. Täytyy kuitenkin muistaa, että ihmisten käsitykset asuinalueiden eroista eivät johdu alunperin kadunnimistä vaan ympäristöstä, joka on liittänyt nimeen omat miellelyhtymänsä (Paikkala 1999: 57).

Tutkimuksessani tarkastelen Hervannan imagoa kadunnimien osalta ja hervantalaisten itsensä näkökulmasta. Kadunnimistä ja imagosta pyrin saamaan tietoa lähinnä kyselylomakkeen viidennellä kysymyksellä, jossa tiedustelen minkälaisia mielikuvia Hervannan kadut noin yleisesti ottaen herättävät ja mitä ne informanttien mielestä kertovat Hervannasta.

Kyselylomakkeiden vastauksista viidenteen kysymykseen käy ilmi, että kadunnimien perusteella Hervanta mielletään ennen kaikkea opiskelijoiden, opiskelun ja erilaisten oppilaitosten kaupunginosa: *Hervanta mielletään nuorten opiskelijoiden asuinpaikaksi* (N33); *paljon teknisen alan opiskelijoita* (M22). Opiskelijat mainittiin kahdeksassa, opiskelu viidessä ja oppilaitokset neljässä vastauksessa. Hervantalaisten mielestä kadunnimet tuovat myös mielikuvan luonnonläheisyydestä (4 mainintaa): *kertovat, että ”betonimöhkäleitten” lisäksi löytyy myös luontoa* (N32); *osa nimistä kertoo myös luonnon läheisyydestä* (M34). Suosittuja informanteille muodostuneita mielikuvia olivat myös teknologian ja teollisuuden keskeisyys Hervannassa (2 mainintaa): *Hervannassa pitkät perinteet tekniikan ja tieteen alalta* (N30), sekä kadunnimistä tulkittavissa oleva kaupunginosan nykyaikaisuus. Tätä samaa on luultavasti tarkoittanut myös vastaaja, jonka mielestä kadunnimistä ilmenee, että Hervanta on uusi asuinalue.

Yksittäisiä mainintoja erilaisista mielikuvista on vastauksissa runsaasti. Jonkun mielestä kadunnimet muistuttavat Hervannan rakentamisesta, jonkun mielestä pirkanmaalaisuudesta. Kadunnimien perusteella Hervantaa luonnehdittiin myös nuorekkaaksi, aktiiviseksi, vireäksi ja omatoimiseksi ja asialliseksi paikaksi asua: *Kadunnimet sopivat aktiiviseen lähiöön kuten Hervanta* (N19). Hervannasta tulevat myös mieleen näyttelijät. Erään vastaajan mukaan kadunnimet luovat kuvan *Hervannan kokonaisvaltaisesta kulttuurista ja osaamisesta* (M33). Kadunnimet ilmentävät Hervannan monipuolisuutta. Informanttien mukaan Hervannan kadunnimet kuvastavat myös muinaisuutta ja historiaa sekä myös sitovat Hervantaa sen omaan ja Tampereen historiaan. Muita vastaajille heränneitä ajatuksia olivat luonnehdinnat, joiden mukaan kadunnimet kuvaavat hyvin Hervantaa tai ovat hauskoja nimiä. Erään vastauksen mukaan vanhemmat kadunnimet kuuluvat alueeseen ja omakotialueet ovat selkeitä. Tässä varmaankin tarkoitetaan, että omakotialueilla on selkeät kadunnimet, jotka lisäksi erottavat ne selkeästi kerrostaloalueista. Joidenkin mielestä Hervannan kadunnimistä tulee mielikuvia, että ne ovat väkisin tehtyjä tai keinotekoisia.

Yksi informanteista käyttää vastauksessaan suoraan imago- tai maine-sanaa. Eräs informantti arveli, että *Hervannan mainetta TTY:n kaupunginosana halutaan korostaa myös kadunnimillä* (N22). Kysymykseen kadunnimien sopivuudesta Hervantaan sama informantti vastasi: *Jos teknillistä imagoa halutaan korostaa, kadunnimet sopivat teemaan hyvin*. Muutaman informantin vastauksesta käy ilmi, että kadunnimet voidaan yhdistää tietyn Hervannan alueen maineeseen tai imagoon. Esimerkiksi erään vastaajan mukaan henkilönnimen sisältävät kadunnimet kielivät viihtyisyydestä, jonka hän liittää Etelä-Hervannan ominaisuudeksi. Etelä-Hervannassa onkin paljon omakotitaloja ja se on kaupunginosan laidalla, syrjässä ja lähempänä luontoa. Toisen vastaajan mukaan maakunta-aiheista nimistä tulee mieleen Koillis-Hervanta, jota vastaaja luonnehtii betonihelvetiksi. Tämä osoittaa, että tietyillä alueilla jopa Hervannan sisällä on huonompi maine kuin toisilla, ja että tietyt kadunnimet yhdistetään näihin alueisiin ja niiden kuuleminen herättää negatiivisia mielikuvia. Johansson (2007: 174) havaitsi vastaavanlaisen tapauksen omassa tutkimuksessaan, jossa Tukholman Akallan kaupunginosan kadunnimeen *Sibeliusingången* liittyi informanteilla negatiivisia sivumerkityksiä, koska kadulla oli usein alkoholiongelmaisia. Kadunnimi on saanut Tukholmassa laajempaakin huomiota ja sen vaihtamista on jopa ehdotettu päättävillä

tahoille. Näin pitkälle ei kuitenkaan ole Hervannassa menty, eikä tietääkseni millään tietyllä Hervannan kadulla ole erityisen huonoa mainetta. Vastaukset kysymykseen kadunnimien herättämistä mielikuvista voisi tiivistää erään informantin kommenttiin: nimet kertovat mitä Hervannassa on.

Kuudes kysymys koskee nimien sopivuutta Hervantaan. Tähän kysymykseen oli annettu valmiit vastausvaihtoehdot (kyllä / ei / en osaa sanoa) ja niiden lisäksi tilaa mahdollisille perusteluille. Mielestäni tähänkin kysymykseen olisi voinut vastata imagoa käsitellen, mutta todellisuudessa harva informantti perusteli vastaustaan millään tavalla. 32 vastaajan mielestä nimet sopivat Hervantaan: *Monet Hervannan kadunnimistä (esim. Tumppi tai Visiokatu) ovat sellaisia, ettei niitä välttämättä voisi kuvitella näkevänsä missään muualla kuin Hervannassa* (N22). Loput viisi informanttia eivät osanneet sanoa nimien sopivuudesta. Yksikään ei vastannut kysymykseen kieltävästi.

On mahdollista ja mielestäni hyvin todennäköistäkin, että monen informantin vastaukseen vaikutti kotiseuturakkaus tai -kiintymys. Näkökulma oli siis hyvinkin subjektiivinen, mutta tässä tutkimuksessa halusinkin ottaa esiin nimenomaan hervantalaisten omat arviot ja käsitykset heille tärkeistä ja kenties läheisistäkin kadunnimistä. Uskon myös, että ulkopuolisten, objektiivisempien, informanttien kadunnimien perusteella saamat mielikuvat Hervannasta olisivat ainakin osittain samansuuntaiset kuin hervantalaisten itsensä.

5.6 Yhteenveto mielipiteistä

Halusin saada tutkimukseeni hervantalaisten mielipiteitä oman kaupunginosansa kadunnimistä. Käytin tähän tarkoitukseen itse laatimaani kyselylomaketta, johon vastasi 37 hervantalaista. Vastauksista selvisi, että asukkaat arvioivat kadunnimiä käytännöllisyyden, esteettisyyden ja omien tunteidensa ja tuntemustensa perusteella. Saman on todennut Tukholman kadunnimiä tutkiessaan myös Carina Johansson. Käytännölliset arviointiperusteet liittyvät muun muassa nimen kirjoittamiseen tai siihen, miten helposti nimi jää mieleen. Esteettisissä perusteissa informantit arvioivat nimen kauneutta ja sitä miltä se kuulostaa. Tunneperäisiin arviointiperusteisiin lasken

kuuluviksi katujen nimistä syntyvät mielikuvat ja vastaajien henkilökohtaisen suhteen nimeämäänsä katuun.

Tärkeimmiksi hyvän kadunnimen ominaisuuksiksi informantit mainitsivat nimen kuvaavuuden ja sopivuuden ympäristöön ja kaupunginosaan. Myös nimen selkeys ja mieleenpainuvuus ovat tärkeitä hyvän kadunnimen piirteitä. Vastaajat pitivät yleisesti ottaen Hervannan kadunnimistä, jotka liittyvät Tampereen teknilliseen yliopistoon ja tekniikkaan. Uskon, että varsin monet hervantalaiset ovat ylpeitä teknillisestä yliopistosta ja muista hervantalaisista tekniikkaan tai teknologiaan liittyvistä instituutioista ja yrityksistä. Parhaaksi kadunnimeksi osoittautui informanttien mukaan *Insinöörinkatu*. Seuraavaksi suosituimmat kadunnimet olivat *Sinitaival* ja *Teekkarinkatu*. Yli 40-vuotiaiden informanttien mukaan Hervannan kolme parasta kadunnimeä ovat kaikki teknilliseen yliopistoon liittyviä: *Insinöörinkatu*, *Teekkarinkatu* ja *Opiskelijankatu*. Alle 40-vuotiaiden informanttien ryhmässä 3 suosituinta kadunnimeä ovat: *Sinitaival*, *Insinöörinkatu* ja *Hervannan valtavyylä*.

Huonona kadunnimenä informantit pitivät varsinkin *Tumppia*. Myöskään *Teinipolusta* ja *Mustankoluntiestä* ei pidetty. Eri ikäisten informanttien ryhmissä erot löytyvät lähinnä siitä, että etenkin nuoremmat vastaajat kokivat *Teini-*, *Laatta-* ja *Suoli-*alkuiset kadunnimet negatiivisina. Monet kadunnimet myös jakoivat mielipiteitä niin, että jotkut vastaajat olivat maininneet ne hyvinä niminä ja toiset huonoina. Tällaisia kadunnimiä olivat esimerkiksi *Teinipolku*, *Mustankoluntie*, *Tamppikuja* ja *Saavutustenkatu*.

Ryhmänimiin vastaajat suhtautuivat pääosin positiivisesti. Näin arvelin käyvän jo kyselylomaketta laatiessani. Ryhmänimet helpottavat suurimman osan mielestä suunnistamista ja kadun sijainnin hahmottamista. Erityisen positiivisesti suhtauduttiin teknilliseen yliopistoon ja tekniikkaan liittyviin ryhmänimiin sekä kasviaiheisiin nimiin.

Kysymys kadunnimen vaikutuksesta asuinviihtyvyyteen jakoi informanttien mielipiteet. Osan mielestä nimet saattavat vaikuttaa viihtymiseen etenkin ääritapauksissa, osa ei osannut sanoa vaikuttaako nimi, ja osan mielestä nimellä ei ole merkitystä asuinviihtyvyyteen. Eräs informantti oli sitä mieltä, että kaikkiin nimiin kyllä tottuu aikanaan.

Imago on niin kaupungille kuin kaupunginosallekin tärkeä asukkaiden ja yritystoiminnan houkuttelemiseksi. Aiemmissa tutkimuksissa (muun muassa Johansson

2007) on jo todettu kadunnimien merkitys niin asukkaiden viihtymiseen kuin kaupunginosan imagoonkin. Vastaajien mielestä Hervannan kadunnimissä näkyy Hervannan imago teknologiaan painottavana kaupunginosana. Samoin nimistä käy selväksi, että Hervannassa on paljon oppilaitoksia. Kadunnimien perusteella Hervanta on informanttien mielestä myös muun muassa moderni, omatoiminen ja monipuolinen kaupunginosa.

Nimien ammattikäyttäjät, eli haastatteleman taksinkuljettaja ja pelastuslaitoksen työntekijä pitivät Hervannan kadunnimiä melko selkeinä. Osoitteita ei puolestaan aina ole helppoa löytää, koska Hervannassa on paikoitellen monimutkainen ja epäselvä katujen numerointi, ja talojen osoitteita on joskus vaikea hahmottaa. Ryhmänimeämistä pitivät molemmat hyvänä asiana. Samoilla linjoilla ovat olleet myös Yli-Kojolan haastattelemat ammattikäyttäjät (2005: 197), jotka kaikki pitivät Kouvolan ryhmänimiä hyvinä.

6 LOPUKSI

Tutkielmani ensimmäinen osa perustuu lähinnä perinteiseen nimistöntutkimukseen. Siinä tarkastelin ensin Hervannan kadunnimiä rakenteelliselta kannalta. Sen jälkeen perehdyin tarkemmin nimien määriteosiin ja katujen nimeämisperusteisiin. Hervannan 137:stä kadunnimestä vain yhdessä ei ole perusosaa. Muut nimet sisältävät sekä määrite-, että perusosan. Yleisin kadunnimen perusosa Hervannassa on *katu*, toiseksi yleisin on *raitti*. Hervannasta löytyy myös *polkuja*, *kujia*, sekä *taival*, *tori*, *reuna* ja *valtaväylä*. Hervannan kadunnimien määriteosa on tavallisimmin yksikön genetiivi. Ryhmittelin kadunnimet nimeämisperusteiden mukaan kuuteen luokkaan: paikalliset nimiaiheet, läheiseen artefaktiin perustuvat nimet, muistonimet, keskinäisen sijaintinsa mukaan nimetyt, kadun ominaisuuteen perustuvat nimet ja ryhmänimet. Valtaosa Hervannan kadunnimistä on ryhmänimiä, jotka jaottelin edelleen seitsemään ryhmään aiheensa perusteella: Teknillinen yliopisto ja tekniikka, teatterimaailma, rakentaminen, teollisuus, kasvit, koulumaailma ja maakunta-aiheiset nimet. Yleisin ryhmänimien ryhmä Hervannassa on Tampereen teknilliseen yliopistoon ja tekniikkaan liittyvät nimet. Hervannan kadunnimet liittyvät pääosin jollain tavalla Hervantaan, vaikka vanhoja paikallisnimiaihteita ei juuri ole ollut käytössä kadunnimiä suunniteltaessa.

Tutkielmani toinen osa on luonteeltaan sosio-onomastinen. Siinä käsittelin Hervannan asukkaiden mielipiteitä Hervannan kadunnimistä. Mielipiteet keräsin laatimani kyselylomakkeen avulla 37:ltä 19-80 -vuotiaalta informantilta. Vastauksista ilmeni, että Hervannan paras kadunnimi on Insinöörinkatu. Etenkin vanhemmat, yli 45-vuotiaat vastaajat pitivät Insinöörinkadusta ja muista Tampereen teknilliseen yliopistoon ja tekniikkaan liittyvistä nimistä. Nuorempien, alle 35-vuotiaiden informanttien mielestä Sinitaival on Hervannan paras kadunnimi. Molemmissa ikäryhmissä pidettiin Tumppia Hervannan huonoimpana kadunnimenä. Mielipiteet huonoista kadunnimistä erosivat ikäryhmissä siten, että lähinnä nuoremmat vastaajat pitivät *Teini-*, *Laatta-* ja *Suoli-*alkuisia nimiä huonoina. Informantit arvioivat kadunnimiä muun muassa sen mukaan, miten hyvin nimet kuvasivat kohdettaan. Myös nimen selkeyttä ja muistettavuutta pidettiin hyvinä seikkoina. Huonojen kadunnimien perusteluista suurin osa koski nimen luomaa negatiivista mielikuvaa. Nuoremmat vastaajat perustelivat valitsemiaan hyviä kadunnimiä eniten nimen kauneudella, vanhemmat puolestaan sillä, että asuivat itse kyseisellä kadulla. Ryhmänimien käyttö

kadunnimessä koettiin informanttien keskuudessa pääosin hyvänä asiana. Myös haastattelemani kadunnimien ammattikäyttäjät kokivat ryhmänimet positiivisena seikkana. Tutkimukseni mukaan kadunnimellä voi olla vaikutusta asuinviihtyvyyteen varsinkin ääritapauksissa, mutta jopa noin puolet vastaajista olivat sitä mieltä, ettei kadunnimi vaikuta viihtyvyyteen millään tavalla. Kaupunginosan imagoon kadunnimet vaikuttavat puolestaan enemmän. Hervannan kadunnimillä on informanttien mukaan korostettu Hervannan asemaa kaupunginosana, jossa TTY sijaitsee. Lisäksi kadunnimet kertovat muun muassa, että Hervannassa on runsaasti opiskelijoita, oppilaitoksia, ja että Hervanta on moderni lähiö. Vastauksista kävi ilmi, että hervantalaiset ovat ylpeitä kaupunginosastaan ja myös kiinnostuneita sen imagosta.

Mielestäni Tampereen kadunnimitoimikunta on onnistunut hyvin Hervannan katujen nimeämisessä. Nimet liittyvät alueeseen ja ovat omaperäisiä. Ryhmänimissäkin on onnistuttu välttämään hyvin tyypillisiä joka kaupungissa esiintyviä aiheita. Kadunnimien pituutta voisi sen sijaan kritisoida, sillä monet nimet ovat melko pitkiä. Nimistönsuunnittelijat voisivat siis antaa kaduille entistä enemmän lyhyitä ja selkeitä nimiä.

Minusta olisi ollut mielenkiintoista selvittää tutkimuksessani myös, minkälaisia mielikuvia Hervannan kadunnimet herättävät ulkopaikkakuntalaisissa, jotka eivät tunne kaupunginosaa. Näitä ulkopaikkakuntalaisten käsityksiä tutkittaessa selviäisi nimien vaikutus imagoon vielä paremmin. Siihen ei kuitenkaan ollut tämän tutkimuksen puitteissa riittävästi aikaa. Kiintoisaa olisi ollut myös hervantalaisten omien mielipiteiden laajempi kartoittaminen. Tutkimukseni aikana minulla heräsi ajatuksia myös sosio-onomastisen tutkimuksen jatkamisesta esimerkiksi kadunnimitaitokyselyllä, jossa selvitettäisiin, mitä kadunnimiä asukkaat tuntevat, ja minkälaisia nimeämisperusteita he arvelevat nimien takana olevan. Myös Hervannan epävirallisessa nimistössä riittäisi tutkittavaa, samoin maahanmuuttajien nimituntemuksessa ja nimien käytössä. Hervannalla on siis minun tutkimukseni jälkeenkin vielä paljon tarjottavana nimistöntutkijoille.

LÄHTEET

Painetut lähteet

- AALTO, TIINA 2001: Orvokki, lehdokki, vuokko ja moni muu – Aihepiirinimeämisen teoriaa ja käytäntöä. – Komppa, Johanna – Mallat, Kaija – Suutari, Toni (toim.), Nimien vuoksi – Kielen opissa 5 s.65-82. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos 2001.
- AALTO, TIINA 2002: Osoitteena Osmankäämintie: tutkimus eräästä ryhmänimistöstä. Virittäjä 106. s. 208-222.
- AINIALA, TERHI 1997: Muuttuva paikannimistö. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 667. 1997.
- AINIALA, TERHI 2003: Kaupunkinimistön tutkimuksen perusteet, Virittäjä 107. s.207-225.
- AINIALA, TERHI 2004: Kaupungin paikat ja nimet: Tornion Suensaaren nimistö - Virittäjä 108. s. 35-55.
- AINIALA, TERHI: 2005: Tutkimuskohteena kaupunkinimistö – Ainiala Terhi (toim.): Kaupungin nimet- Kymmenen kirjoitusta kaupunkinimistöstä s.10-25, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 134. Vantaa 2005.
- AINIALA, TERHI – PITKÄNEN, RITVA LIISA 2002: Paikannimistöntutkimuksen valinnat: etymologioista sosio-onomastiikkaan – Virittäjä 106 s. 231-240.
- CARPELAN, ANNA – SCHULMAN, HARRY 1996: Helsinki kadunnimissä. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia, Helsinki 1996.
- JAAKOLA, JUHA – SINISALO, UUNO – URKOLA, ANNA-MAIJA 2004: Katujen nimiä puoli vuosisataa – Tampereen kaupungin kadunnimitoimikunta 1954-2003. Tampereen kaupunki 2004.
- JOHANSSON, CARINA 2007: I gatuplanet: Namnbrukarperspektiv på gatunamn i Stockholm. Namn och samhälle 20. Uppsala universitet. Stockholm 2007. Luettavissa myös: <http://publications.uu.se/theses/abstract.xhtml?dbid=8281>
- KIVINIEMI, EERO – PITKÄNEN, RITVA LIISA – ZILLIACUS, KURT 1974: Nimistöntutkimuksen terminologia. Helsinki 1974.

- KIVINIEMI, EERO 1975: Paikannimien rakennetyypeistä. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Forssa 1975.
- KIVINIEMI, EERO 1990: Perustietoa paikannimistä. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 516. Mänttä 1990.
- KIVINIEMI, EERO 1999: Maisema muuttuu – mullistuuko nimistö? – Paikkala, Sirkka – Pitkänen, Ritva Liisa – Slotte, Peter (toim.), Yhteinen nimiympäristömme – Nimistönsuunnittelun opas. s. 9-14. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Suomen Kuntaliitto, Kuntaliiton painatuskeskus. Helsinki 1999.
- LEHIKOINEN, LAILA 1999: Näkökulmia kadunnimistöön – Paikkala, Sirkka ym. (toim.), Yhteinen nimiympäristömme – Nimistönsuunnittelun opas. s. 61-64. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Suomen Kuntaliitto, Kuntaliiton painatuskeskus. Helsinki 1999.
- LOUHIVAARA, MAIJA 1999: Tampereen kadunnimet. Tampereen museoiden julkaisuja 51. Tampere 1999.
- MALLAT, KAIJA 2007: Naiset rajalla – Kyöpeli, Nainen, Naara(s), Neitsyt, Morsian, Akka ja Ämmä Suomen paikannimissä. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1122. Helsinki 2007.
- MATTILA, HELI 2001: Tienviittojen viesti – tutkielma Vammalan tiennimistä. Tampereen yliopisto. Tampere 2001.
- MONTHAN, SUSANNA 2000: Suolahden kadunnimet. Jyväskylän yliopisto 2000.
- NÄRHI, EEVA MARIA 1989: Kaavanimistön suunnittelu – Vesikansa, Jouko (toim.), Nykysuomen sanavarat. s. 344-348. WSOY:n graafiset laitokset. Juva 1989.
- NÄRHI, EEVA MARIA 1999: Muistonimet – Paikkala, Sirkka ym. (toim.) Yhteinen nimiympäristömme – Nimistönsuunnittelun opas. s. 96-99. Helsinki 1999.
- NÄRHI, MIKKO 1993: Hervanta – Vuorenpeikkojen maa. Tampere 1993.
- PAIKKALA, SIRKKA 1999a: Nimien avulla hahmotamme maailmaa. s. 12-16 ja Nimien suunnittelun lähtökohtia s. 25-28. – Paikannimet – Paikan muisti. Euroopan rakennusperintöpäivät 11.-12.9.1999.
- PAIKKALA, SIRKKA 1999b: Nimistönsuunnittelu vaatii järkeä ja tunnetta – Paikkala, Sirkka ym. (toim.), Yhteinen nimiympäristömme – Nimistönsuunnittelun opas. s. 54-60. Helsinki 1999.

- PIKKUPEURA, ARJA 2002: Hervannanmaa – Kivenheitto kaupungista.
Hervannanmaan perinneyhdistys. Tampereen kaupunki 2002.
- PITKÄNEN, RITVA LIISA 1989: Paikannimet – Vesikansa, Jouko (toim.),
Nykysuomen sanavarat. s. 317-337 Juva 1989.
- PITKÄNEN, RITVA LIISA 1992: Kaavanimistön suunnittelu – Yli-Vakkuri, Valma –
Länsimäki, Maija – Nyman, Aarre (toim.) Yhteiskunta muuttuu –
Kieli muuttuu. Nykysuomen seuran 10-vuotisjuhlakirja. s.125-138. 1992.
- PITKÄNEN, RITVA LIISA 1999: Paikannimet – Paikkala ym. (toim.), Yhteinen
nimiympäristömme – Nimistönsuunnittelun opas. s. 15-22. Helsinki 1999.
- PÄRES-SCHULMAN, LEENA 2005: Kilpailu aluekeskuksen nimestä. Miksei
Matinportti kelvannut uuden alueen etiketiksi Espoossa? – Ainiala, Terhi
(toim.), Kaupungin nimet – Kymmenen kirjoitusta kaupunginimistöstä. s.
202-220. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 134. Vantaa
2005.
- RAINISTO, SEPPO 2004: Kunnasta brändi?. Kunnallisan alan kehittämissäätiön Polemia-
sarjan julkaisu nro 54. Vammala 2004.
- SINISALO, AINO 1989: Kaavanimien oikeinkirjoitus – Vesikansa, Jouko (toim.),
Nykysuomen sanavarat. s. 349-352. Juva 1989.
- SINISALO, AINO 1999: Kaavanimien oikeinkirjoituksesta - Paikkala, Sirkka ym.
(toim.), Yhteinen nimiympäristömme – Nimistönsuunnittelun opas. s. 169-
172
- SJÖBLOM, PAULA 2004: Kognitiivinen näkökulma proprien semantiikkaan. Virittäjä
108. s. 80-91.
- SLOTTE, PETER 1999: Vallis Gratiaesta Westendiin – Eurooppalaisia aineksia
paikannimistössämme – Paikkala, Sirkka ym. (toim.) ,Yhteinen
nimiympäristömme – Nimistönsuunnittelun opas. s. 30-39. Helsinki 1999.
- SUOMEN KIELEN PERUSSANAKIRJA
- SUUTARI, TONI 2001: Uudenmaan kieliraja-alueen nimistöstä – Komppa, Johanna
ym. (toim.). Nimien vuoksi. Kielen opissa 5 .s. 8- 27. Helsingin
yliopiston suomen kielen laitos 2001.

- VILJAMAA-LAAKSO, MARJA 1999: Nimistönsuunnittelu 2000-luvulle – Paikkala, Sirkka ym. (toim.) Yhteinen nimiympäristömme – Nimistönsuunnittelun opas. s. 40-53.
- VIRTANEN, PEKKA V. 1998: Kaupungin imago. Rakennustieto Oy. Helsinki 1998.
- YLI-KOJOLA, MARIA 2005: Kurvinpussi vai torikatu? Kouvolalaisten mielipiteitä kadunnimistä – Ainiala, Terhi (toim.). Kaupungin nimet – Kymmenen kirjoitusta kaupunkinimistöistä. s. 178-201. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 134. Vantaa 2005.
- ZILLIACUS, KURT 1973: Kulturen och namnskicket – Zilliacus, Kurt (toim.). Synvinklar på ortnamn. s. 7-24. Helsingfors 1973.
- ZILLIACUS, KURT 2002: Forska i namn. Svenska litteratursällskapet i Finland. Helsingfors 2002.

Sähköiset lähteet

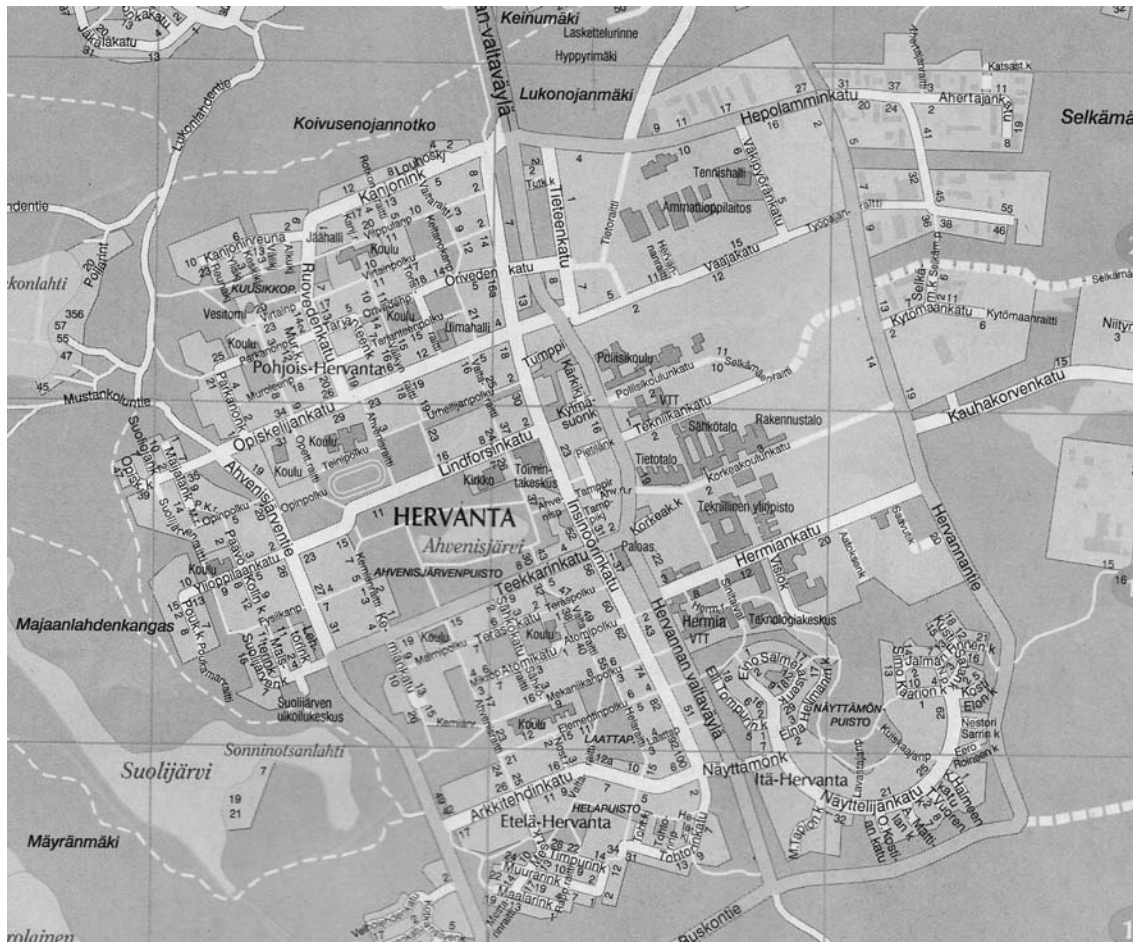
- Internetlähde 2002. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toimintakertomus, Terhi Ainialan kirjoitus s. 8. Luettavissa:
http://www.kotus.fi/files/75/kertomus_02.pdf
Hervanta.fi -Internet-sivusto

Muut lähteet

- Eniron puhelinluettelon keltaiset sivut / Pirkanmaa 2007
Tampereen kaupungin kadunnimitoimikunnan pöytäkirjat
Kyselylomakkeet
Juha Jaakolan sähköpostiviesti 6.2.2008
Taksinkuljettajan haastatelu 17.12. 2007.
Hervannan aluepaloaseman esimiehen sähköpostiviesti 6.3. 2008.

LIITTEET

Liite 1 Hervannan kartta

Liite 2 Kyselylomake

KYSELY HERVANNAN KADUNNIMISTÄ

Taustatiedot: Sukupuoli _____ ikä _____ asunut Hervannassa vuodesta _____

Kyselylomakkeen lopussa on lista Hervannan kadunnimistä. Voit käyttää sitä apunasi vastatessasi kysymyksiin.

Osa 1 Kadunnimet yleensä

1. Millainen on hyvä kadunnimi?

---

2. Vaikuttaako kadunnimi mielestäsi asuinviihtyvyyteen? Rengasta sopiva vaihtoehto. Halutessasi voit perustella vastauksesi tyhjille riveille.

Kyllä   Ei   En osaa sanoa

Osa 2 Ryhmänimet Hervannassa

3. Hervannassa on käytössä ryhmänimiaiheita kadunniminä, eli samalla suunnalla olevilla kaduilla on samaan aihepiiriin liittyvä nimi. Näitä eri aiheita ovat mm. teatterimaailma (esim. Jalmari Finnen katu, Näyttelijäkatu jne.) ja kasvit (Velholehdenkatu, Metsävirnankatu jne.) Helpottavatko ryhmänimet mielestäsi alueen hahmottamista ja oikean osoitteen löytämistä?

Kyllä   Ei   En osaa sanoa

---

4. Onko ryhmänimien käyttö kadunnimissä mielestäsi hyvä asia?

Kyllä   Ei   En osaa sanoa

Osa 3 Hervannan kadunnimien arviointia

5. Minkälaisia mielikuvia Hervannan kadunnimet herättävät, mitä ne mielestäsi kertovat Hervannasta?

---

6. Ovatko Hervannan kadunnimet mielestäsi sopivia Hervantaan?

Kyllä   Ei   En osaa sanoa

---

7. Listaa mielestäsi Hervannan 3 parasta kadunnimeä ja perustele valintasi

---

---

8. Listaa mielestäsi Hervannan 3 huonointa kadunnimeä ja perustele valintasi

---

Hervannan kadunnimet

Aatoksenkatu
 Ahertajankatu
 Ahertajanraitti
 Ahvenisjärventie
 Ahvenispolku
 Ahvenisraitti
 Ahvenniitynraitti
 Aino Mattilan katu
 Alkukuja
 Arkkitehdinkatu
 Atomikatu
 Atomipolku
 Eero Roineen katu
 Eino Salmelaisen katu
 Elementinpolku
 Elli Tompurin katu
 Elna Hellmanin katu

Fysiikanpolku
Helakuja
Helaraitti
Hepolamminkatu
Hermiankatu
Hermianraitti
Hervannan valtavyälyä
Hervannanraitti
Hervannantie
Insinöörinkatu
Jalmari Finnen katu
Kaarlo Halmeen katu
Kanjoninkatu
Kanjoninraitti
Kanjoninreuna
Katsastajankatu
Keinutori
Keltanokanpolku
Kemiankatu
Kemianraitti
Keskikuja
Korkeakoulunkatu
Kosti Elon katu
Kotkansiivenkatu
Kuiskaajanpolku
Kusti Salan katu
Kylmäsuonkatu
Kytömaankatu
Kytömaanraitti
Kärkikuja
Laattapolku
Lavastajanpolku
Lehtorinkatu
Lehtorinraitti
Lindforsinkatu
Louhoskuja
Maalarinkatu
Maijalankatu
Maijalanraitti
Maisterinkatu
Maisterinraitti
Malmipolku
Matti Tapion katu
Mekaniikanpolku
Mestarinkatu
Mestarinraitti
Metsävirnankatu
Mikropolku
Muroleenkatu
Muroleenpolku
Mustankoluntie
Muurarinkatu
Nestori Sarrin katu
Nosturinraitti
Näyttelijänkatu
Näyttelijänpolku
Näyttämönkatu
Opettajanraitti

Opinpolku
Opiskelijankatu
Orivedenkatu
Orivedenpolku
Ossi Kostian katu
Paavo Kolin katu
Paavo Kolin raitti
Parkanonkatu
Parkanonpolku
Pietilänkatu
Poliisikoulunkatu
Poukamankatu
Poukamanraitti
Rapparinraitti
Reunakuja
Rotkonraitti
Ruovedenkatu
Ruskontie
Saavutustenkatu
Saniaisenkatu
Selkämäenkatu
Selkämäenpolku
Selkämäenraitti
Simo Kaarion katu
Sinitaival
Suolijärvenkatu
Suolijärvenraitti
Suoliojankatu
Sähkökatu
Sähköraitti
Tamppikuja
Tamppiraitti
Tarjanteenkatu
Tarjanteenpolku
Teekkarinkatu
Teinipolku
Tekniikankatu
Teräskatu
Teräspolku
Tieteenkatu
Tietoraitti
Tilda Vuoren katu
Timpurinkatu
Tohtorinkatu
Tohtorinkuja
Tohtorinpolku
Torisevanraitti
Tumppi
Tutkijankatu
Työpajanraitti
Urheilijanpolku
Vaajakatu
Valtaraitti
Velholehdenkatu
Vilppulanpolku
Virtainpolku
Visiokatu
Väkipyöränkatu

Välikuja
Välkynraitti
Ylioppilaankatu
Yliskuja